

ਜਮਾਤ - 10+1
ਵਿਸ਼ਾ: ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ - ਬੈਂਕ

ਜਮਾਤ - 10+1

ਵਿਸ਼ਾ: ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ

ਪਿਆਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਓ !

ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ-11 ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ, ਠੀਕ/ਗਲਤ, ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਚੋਣ ਵਾਲੇ ਹੋਣਗੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਸਮੁੱਚੇ ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵਸਤੂ ਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜਿੱਥੇ ਤੁਹਾਡੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਗੇ ਉੱਥੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਲਈ ਵੀ ਉਪਯੋਗੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਾਨੂੰ ਪੂਰੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਸਦਾ ਪੂਰਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋਗੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਓਗੇ।

ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ: ਲੋਕ ਗੀਤ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1

(ੳ) ਸੁਹਾਗ

1 ਅੱਗੇ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ:-

1. ਵਿਆਹ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀ ਦੇ ਘਰ ਦੀਆਂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹੜੇ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ?
2. ਸੁਹਾਗ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਕੌਣ ਰਲ ਕੇ ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ?
3. ਲੋਕ ਗੀਤ ਸੁਹਾਗ ਧੀ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
4. 'ਚੜ੍ਹ ਚੁਬਾਰੇ ਸੁੱਤਿਆ' ਸੁਹਾਗ ਵਿੱਚ ਕਿਸ-ਕਿਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?
5. 'ਚੜ੍ਹ ਚੁਬਾਰੇ ਸੁੱਤਿਆ' ਵਿੱਚ ਧੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਗੱਲ ਦਾ ਚਾਅ ਹੈ?
6. 'ਚੜ੍ਹ ਚੁਬਾਰੇ ਸੁੱਤਿਆ' ਵਿੱਚ ਧੀ ਦੇ ਹਾਣਦੀਆਂ ਕਿੱਥੇ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਰਸਾਈਆਂ ਹਨ?
7. 'ਬੇਟੀ ਚੰਨਣ ਦੇ ਓਹਲੇ' ਸੁਹਾਗ ਵਿੱਚ ਧੀ ਕਾਹਦਾ ਓਹਲਾ ਤਕਾਉਂਦੀ ਹੈ?
8. 'ਬੇਟੀ ਚੰਨਣ ਦੇ ਓਹਲੇ' ਸੁਹਾਗ ਵਿੱਚ ਧੀ ਬਾਬਲ ਤੋਂ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ?
9. ਚੰਦਨ ਦੇ ਓਹਲੇ ਖੜੀ ਧੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਵਰ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ?
10. 'ਦੇਈਂ ਦੇਈਂ ਵੇ ਬਾਬਲਾ' ਸੁਹਾਗ ਵਿੱਚ ਧੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸਹੁਰਾ ਘਰ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ?

11. 'ਦੇਈਂ ਦੇਈਂ ਵੇ ਬਾਬਲਾ' ਵਿੱਚ ਕੁੜੀ ਸੱਸ ਦੇ ਬਾਹਲੇ ਪੁੱਤ ਹੋਣ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਕਿਉਂ ਕਰਦੀ ਹੈ?
12. 'ਅੱਸੂ ਦਾ ਕਾਜ ਰਚਾਇਆ' ਵਿੱਚ ਧੀ ਕਿਸਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੀ ਹੈ?
13. ਬੇਟੀ ਆਪਣੇ ਬਾਬਲ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ?
14. 'ਅੱਸੂ ਦਾ ਕਾਜ ਰਚਾਇਆ' ਵਿੱਚ ਧੀ ਨੂੰ ਦਾਜ ਵਿੱਚ ਕੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?
15. 'ਹਰੀਏ ਨੀ ਰਸ ਭਰੀਏ ਖਜੂਰੇ' ਸੁਹਾਗ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?
16. 'ਹਰੀਏ ਨੀ ਰਸ ਭਰੀਏ ਖਜੂਰੇ' ਵਿੱਚ ਕੁੜੀ ਦੇ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ?
17. 'ਨਿਵੇਂ ਪਹਾੜਾਂ ਤੇ ਪਰਬਤ' ਵਿੱਚ ਕਿਸ-ਕਿਸ ਨੂੰ ਨਿਵਦੇ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ?
18. 'ਨਿਵੇਂ ਪਹਾੜਾਂ ਤੇ ਪਰਬਤ' ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਦਿਲਾਸਾ ਕੌਣ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ?
19. 'ਸਾਡਾ ਚਿੜੀਆਂ ਦਾ ਚੰਬਾ' ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਦੋ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ?
20. 'ਸਾਡਾ ਚਿੜੀਆਂ ਦਾ ਚੰਬਾ' ਵਿੱਚ ਧੀ ਬਾਬਲ ਅੱਗੇ ਤਰਲੇ ਕਿਉਂ ਕਰਦੀ ਹੈ?
21. 'ਸਾਡਾ ਚਿੜੀਆਂ ਦਾ ਚੰਬਾ' ਅਨੁਸਾਰ ਧੀ ਦੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਬਾਬਲ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਗੁੱਡੀਆਂ, ਚਰਖਾ, ਕਸੀਦਾ ਕੌਣ ਸੰਭਾਲੇਗਾ?
22. 'ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਸੂਈ ਵੱਟਵਾਂ ਧਾਗਾ' ਸੁਹਾਗ ਵਿੱਚ ਕਸੀਦਾ ਕੌਣ ਕੱਢ ਰਹੀ ਹੈ?
23. 'ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਸੂਈ ਵੱਟਵਾਂ ਧਾਗਾ' ਸੁਹਾਗ ਵਿੱਚ ਧੀ ਦੇ ਰੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹੈ?
24. 'ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਸੂਈ ਵੱਟਵਾਂ ਧਾਗਾ' ਸੁਹਾਗ ਵਿੱਚ ਕੌਣ ਪਰਦੇਸ਼ਣ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ?

II ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਠੀਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੈ:-

1. ਸੁਹਾਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ, ਵਾਕੰਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਵਾਕਾਂ ਦਾ ਦੁਹਰਾਓ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।
2. ਵਿਆਹ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੇ ਘੋੜੀਆਂ ਗਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।
3. 'ਚੜ੍ਹ ਚੁਬਾਰੇ ਸੁੱਤਿਆ' ਵਿੱਚ ਕੁੜੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵੀਰ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਚਾਅ ਹੈ।
4. 'ਬੇਟੀ ਚੰਨਣ ਦੇ ਓਹਲੇ' ਵਿੱਚ ਧੀ ਆਪਣੇ ਲਈ ਵਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ।
5. 'ਦੇਈਂ ਦੇਈਂ ਵੇ ਬਾਬਲਾ' ਸੁਹਾਗ ਵਿੱਚ ਧੀ ਰੱਜਿਆ ਪੁੱਜਿਆ ਪੇਕਾ ਘਰ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।
6. 'ਅੱਸੂ ਦਾ ਕਾਜ ਰਚਾਇਆ' ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਸੂ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ?
7. 'ਹਰੀਏ ਨੀ ਰਸ ਭਰੀਏ ਖਜੂਰੇ' ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੁਣ-ਯੋਗ ਮੁਟਿਆਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
8. 'ਨਿਵੇਂ ਪਹਾੜਾਂ ਦੇ ਪਰਬਤ' ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਬਲ ਨੂੰ ਧੀ ਵਿਆਹੁਣ ਸਮੇਂ ਨਿਵਦੇ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।
9. 'ਸਾਡਾ ਚਿੜੀਆਂ ਦਾ ਚੰਬਾ' ਵਿੱਚ 'ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ' ਸ਼ਬਦ ਭਰਾ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ।
10. 'ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਸੂਈ ਵੱਟਵਾਂ ਧਾਗਾ' ਸੁਹਾਗ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ।

III ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:-

1. ਸੁਹਾਗ ਵਿੱਚ ਧੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ..... ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।
2. ਸੁਹਾਗ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿੱਚ ਧੀ ਬਾਬਲ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ..... ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ।
3. 'ਚੜ੍ਹ ਚੁਬਾਰੇ ਸੁੱਤਿਆ' ਵਿੱਚ ਧੀ ਬਹੁਤ..... ਹੈ।

4. 'ਬੇਟੀ ਚੰਨਣ ਦੇ ਓਹਲੇ' ਲੋਕ ਗੀਤ ਦਾ ਰੂਪ..... ਹੈ।
5. 'ਦੇਈਂ ਦੇਈਂ ਵੇ ਬਾਬਲਾ' ਸੁਹਾਗ ਅਨੁਸਾਰ ਧੀ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ..... ਨਾਲ ਭਰੇ ਡੱਬੇ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।
6. 'ਅੱਸੂ ਦਾ ਕਾਜ ਰਚਾਇਆ' ਅਨੁਸਾਰ..... ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਝਾਂਜਰਾਂ ਦਿਖਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।
7. 'ਹਰੀਏ ਨੀ ਰਸ ਭਰੀਏ ਖਜੂਰੇ' ਵਿੱਚ ਕੁੜੀ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ..... ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ।
8. 'ਨਿਵੇਂ ਪਹਾੜਾਂ ਦੇ ਪਰਬਤ' ਵਿੱਚ..... ਅਤੇ..... ਨੂੰ ਨਿਉਂਦੇ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।
9. 'ਸਾਡਾ ਚਿੜੀਆਂ ਦਾ ਚੰਬਾ' ਸੁਹਾਗ ਵਿੱਚ ਧੀ ਬਾਬਲ ਅੱਗੇ..... ਲਈ ਤਰਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।
10. 'ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਸੂਈ ਵੱਟਵਾਂ ਧਾਗਾ' ਸੁਹਾਗ ਵਿੱਚ .....ਕਸੀਦਾ ਕੱਢ ਰਹੀ ਹੈ।

IV ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ:-

1. ਕਿਹੜੇ ਲੋਕ-ਗੀਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀ ਦੇ ਮਨੋਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਦੀਆਂ ਕਲਪਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
  - (ੳ) ਟੱਪੇ
  - (ਅ) ਸਿੱਠਣੀਆਂ
  - (ੲ) ਮਾਹੀਆ
  - (ਸ) ਸੁਹਾਗ।
2. 'ਚੜ ਚੁਬਾਰੇ ਸੁੱਤਿਆ' ਸੁਹਾਗ ਵਿੱਚ ਬਾਬਲ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁੱਤਾ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ?
  - (ੳ) ਗੂੜੀ ਨੀਂਦ
  - (ਅ) ਬੇਫ਼ਿਕਰ
  - (ੲ) ਫ਼ਿਕਰਮੰਦ
  - (ਸ) ਘੂਕ ਸੁੱਤਾ।
3. 'ਬੇਟੀ ਚੰਨਣ ਦੇ ਓਹਲੇ' ਅਨੁਸਾਰ ਧੀ ਚੰਦਨ ਦੇ ਓਹਲੇ ਕਿਉਂ ਖੜੀ ਹੈ?
  - (ੳ) ਲੁਕ ਕੇ
  - (ਅ) ਡਰ ਕਾਰਨ
  - (ੲ) ਸੰਗ ਕਾਰਨ
  - (ਸ) ਖੇਡਣ ਕਾਰਨ।
4. 'ਦੇਈਂ ਦੇਈਂ ਵੇ ਬਾਬਲਾ' ਅਨੁਸਾਰ ਕੁੜੀ ਕਿਸ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਪੁੱਤਾਂ ਵਾਲੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ?
  - (ੳ) ਸੱਸ
  - (ਅ) ਦਰਾਣੀ

- (ੲ) ਜਠਾਣੀ
 (ਸ) ਨਨਾਣ।
5. 'ਨਿਵੇਂ ਪਹਾੜਾਂ ਦੇ ਪਰਬਤ' ਲੋਕ ਗੀਤ ਦਾ ਰੂਪ ਕੀ ਹੈ?
 (ੳ) ਘੋੜੀ
 (ਅ) ਟੱਪਾ
 (ੲ) ਸਿੱਠਣੀ
 (ਸ) ਸੁਹਾਗ।

(ਅ) ਘੋੜੀਆਂ

1. ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਦਿਓ:-

1. ਵਿਆਹ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਘਰ ਇਸਤਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਗੀਤ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
2. ਵਿਆਹ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਘਰ ਕਿਹੜੇ ਲੋਕ ਗੀਤ ਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?
3. ਘੋੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
4. ਵਿਆਂਹਦੜ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਵਸਤਰਾਂ, ਸਿਹਰੇ ਤੇ ਜੁੱਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਿਹੜੇ ਲੋਕ-ਗੀਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
5. ਭਾਵ ਬਣਤਰ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਘੋੜੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਲੋਕ ਗੀਤ ਹੈ?
6. 'ਹਰਿਆ ਨੀ ਮਾਲਣ' ਲੋਕ ਗੀਤ ਦਾ ਰੂਪ ਕੀ ਹੈ?
7. ਵਿਆਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?
8. 'ਹਰਿਆ ਨੀ ਮਾਲਣ' ਘੋੜੀ ਵਿੱਚ 'ਹਰਿਆ ਤੇ ਭਾਗੀ ਭਰਿਆ' ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਹੈ?
9. ਵਿਆਂਹਦੜ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਜੰਮਦਿਆਂ ਕਾਹਦੇ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ?
10. ਵਿਆਂਹਦੜ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਜੰਮਦੇ ਨੂੰ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁੱਛੜ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ?
11. ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਤੰਬੂ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ?
12. ਵਿਆਂਹਦੜ ਲਈ ਸਿਹਰਾ ਕੌਣ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਹੈ?
13. ਸਿਹਰੇ ਵਿੱਚ ਚੰਬੇ ਦੇ ਫੁੱਲ ਕਿੱਠੇ ਹਨ?
14. ਸਿਹਰੇ ਦਾ ਮੁੱਲ ਕਿੰਨਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ?
15. ਮਾਲਣ ਨੂੰ ਕਿੱਥੋਂ ਸਿਹਰਾ ਬੰਨ੍ਹਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ?
16. 'ਮੈਂ ਬਲਿਹਾਰੀ ਵੇ ਮਾਂ ਦਿਆਂ ਸੁਰਜਣਾ' ਘੋੜੀ ਕਿਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੈ?
17. ਵਿਆਂਹਦੜ ਦੀ ਘੋੜੀ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਸ਼ੋਭ ਰਹੀ ਹੈ?
18. ਵਿਆਂਹਦੜ ਦੇ ਗਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ?

19. ਵਿਆਂਹਦੜ ਨੇ ਕਿਸ ਦੇ ਘਰ ਢੁੱਕਣਾ ਹੈ?
20. ਘੋੜੀ ਵਿੱਚ ਕੌਣ ਵਿਆਂਹਦੜ ਮੁੰਡੇ ਤੋਂ ਬਲਿਹਾਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
21. 'ਮੱਥੇ ਤੇ ਚਮਕਣ ਵਾਲ' ਘੋੜੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਗਨਾ ਦਾ ਗਾਨਾ ਤੇ ਮਹਿੰਦੀ ਕਿਸ ਦੇ ਲਾਈ ਗਈ ਹੈ?
22. ਡੋਲਾ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਣੀ ਵਾਰ ਕੇ ਕਿਸ ਨੇ ਪੀਤਾ?
23. ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਬੰਨੇ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
24. ਸਿਹਰਾ ਕਿਸ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ?
25. ਲਾੜੇ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਕੀ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ?
26. 'ਨਿੱਕੀ-ਨਿੱਕੀ ਬੂੰਦੀ' ਘੋੜੀ ਕਿਸਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੈ?
27. ਨਿੱਕੀ-ਨਿੱਕੀ ਬੂੰਦੀ ਘੋੜੀ ਵਿੱਚ ਮੌਸਮ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ?
28. ਵਿਆਂਹਦੜ ਦੇ ਸ਼ਗਨ ਕੌਣ ਕਰਦੀ ਹੈ?
29. ਦੋਮਾਂ ਦੀ ਬੋਰੀ ਕਿਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ?
30. ਵਿਆਂਹਦੜ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਘੋੜੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਦਾਲ ਚਰ ਰਹੀ ਹੈ?
31. 'ਨਿੱਕੀ-ਨਿੱਕੀ ਬੂੰਦੀ' ਘੋੜੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਮਰਦ ਪਾਤਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ?
32. ਰੱਤੇ ਡੋਲੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਕੌਣ ਆਵੇਗਾ?
33. 'ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਕਾਜ ਸਵਾਰਿਆ ਈ' ਘੋੜੀ ਵਿੱਚ ਭੈਣਾਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਗਾਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।
34. 'ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਕਾਜ ਸਵਾਰਿਆ ਈ' ਘੋੜੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੁਹਾਗ?
35. ਵੀਰ ਦੇ ਸਿਹਰੇ ਦੀਆਂ ਕਲੀਆਂ ਕੌਣ ਚੁੰਮਦਾ ਹੈ?
36. ਭਾਬੀਆਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਘੋੜੀ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ?

II ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:-

1. ਹੇ ਮਾਲਣ, ਹੇ ਭੈਣੇ ਵਿਆਹਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮੁੰਡਾ ..... ਭਰਿਆ ਹੈ।
2. ਜਦੋਂ ਵਿਆਹ ਵਾਲਾ ਮੁੰਡਾ ਜੰਮਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਜੰਮਦੇ ਨੂੰ ਹੀ ..... ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟ ਕੇ ਰੱਖਿਆ।
3. ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਨੁਹਾ ਧੁਆ ਕੇ ਰੋਸ਼ਮ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟ ਕੇ ਖਿਡਾਉਣ ਲਈ ..... ਦੇ ਕੁੱਛੜ ਚੁਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।
4. ਦਾਈਆਂ ਤੇ ਮਾਈਆਂ ਨੂੰ ..... ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।
5. 'ਮੈਂ ਬਲਿਹਾਰੀ ਵੇ ਮਾਂ ਦਿਆ ਸੁਰਜਣਾ' ਘੋੜੀ ਉੱਪਰ ਬੈਠੇ ਵਿਆਂਹਦੜ ਦੀ ਚਾਲ ਢਾਲ ..... ਵਰਗੀ ਹੈ।
6. ਵਿਆਂਹਦੜ ਨੇ ..... ਦੇ ਘਰ ਢੁੱਕਣਾ ਹੈ।
7. ਵਿਆਂਹਦੜ ਦਾ ..... ਨਾਲ ਉੱਠਣ-ਬੈਠਣ ਹੈ।
8. ਕੈਠਾ ..... ਨਾਲ ਬਣਿਆ ਹੈ।
9. 'ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਚਮਕਣ ਵਾਲ' ਘੋੜੀ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹੇ ਦੇ ਸਿਹਰੇ ਦੀਆਂ ..... ਲੜੀਆਂ ਹਨ।

10. ਬੰਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ..... ਹੈ।
11. ਮਾਂ ਨੇ ਬੰਨੇ ਦੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ..... ਵਾਰ ਕੇ ਪੀਤਾ।
12. ਬੰਨੇ ਦੀ ਮਹਿੰਦੀ ਦਾ ਰੰਗ ਸੂਹਾ ..... ਹੈ।
13. ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਕਣੀਆਂ ਦਾ ..... ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।
14. ਵਿਆਹਦੜ ਦੀ ਸੁਹਾਗਣ ਮਾਂ ਜੰਝ ਚੜ੍ਹਨ ਦੇ ਸਮੇਂ..... ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।
15. ਵਿਆਹਦੜ ਉੱਤੇ ਪੈਸੇ ਸੁੱਟਣ ਲਈ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਬੋਰੀ ਤੇਰੇ..... ਨੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਫੜ ਲਈ ਹੈ।
16. ਵਿਆਹਦੜ ਦੇ ਬਾਪ ਨੇ..... ਦੇ ਸੰਗਲ ਫੜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੰਝ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।
17. ਵਿਆਹਦੜ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨਿਖਾਰਨ ਲਈ ਭਾਬੀ ਨੇ ਉਸਦੀਆਂ..... ਵਿੱਚ ਸੁਰਮਾ ਪਾਇਆ।
18. 'ਸਤਿਗੁਰਾਂ' ਕਾਜ ਸਵਾਰਿਆ ਈ ਘੋੜੀ ਵਿੱਚ ਵੀਰ ਨੇ ਘੋੜਾ .....ਦੇ ਦਰੱਖਤ ਹੇਠ ਬੱਧਾ।
19. ਭੈਣਾਂ ਨੇ ..... ਨੂੰ ਸ਼ਿੰਗਾਰਿਆ।
20. .... ਨੇ ਵੀਰ ਨੂੰ ਠੰਢੇ-ਠੰਢੇ ਹੁਲਾਰੇ ਦਿੱਤੇ।
21. ਵੀਰ ਦੀ ਸੱਸ ਸਿਹਰੇ ਦੀਆਂ ..... ਨੂੰ ਚੁੰਮਦੀ ਹੈ।

III ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਠੀਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੈ:-

1. 'ਘੋੜੀਆਂ' ਕੁੜੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੇ ਗਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।
2. ਘੋੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
3. ਸਿਹਰੇ ਵਿੱਚ ਚੰਬੇ ਦੇ ਫੁੱਲ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਹਨ।
4. ਮਾਲਣ ਨੂੰ ਵਿਆਹਦੜ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਸਿਹਰਾ ਬੰਨ੍ਹਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
5. 'ਮੈਂ ਬਲਿਹਾਰੀ ਵੇ ਮਾਂ ਦਿਆ ਸੁਰਜਣਾ' ਘੋੜੀ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹਦੜ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਛੈਲ-ਨਵਾਬਾਂ ਦੇ ਘਰ ਢੁੱਕਣਾ ਹੈ।
6. ਵਿਆਹਦੜ ਦੀ ਕਲਗੀ ਢਾਈ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੀ ਹੈ।
7. ਲਾੜੇ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਬੰਨ੍ਹੀ ਪੱਗ ਨੂੰ ਚੀਰਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
8. ਵਿਆਹਦੜ ਦਾ ਚੀਰਾ ਤਣੀਆਂ ਨਾਲ ਸਜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।
9. 'ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਚਮਕਣ ਵਾਲ਼' ਬੰਨੇ ਦੇ ਗਾਨੇ ਦੇ ਫੁੰਮਣ ਚਾਰ ਹਨ।
10. ਸ਼ਗਨਾਂ ਦੀ ਮਹਿੰਦੀ ਦਾ ਰੰਗ ਸੂਹਾ ਲਾਲ ਹੈ।
11. ਵਿਆਹਦੜ ਦੀ ਭਰਜਾਈ ਡੋਲਾ ਲਿਆਉਣ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਵਾਰ ਕੇ ਪੀਂਦੀ ਹੈ।
12. ਸਿਹਰਾ ਸਰਵਾਲੇ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।
13. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਆਹਦੜ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਸ਼ਗਨ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।
14. ਦੰਮਾਂ ਦੀ ਬੋਰੀ ਭੈਣ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ।
15. ਨਿੱਕੀਆਂ ਸ਼ਬਦ ਲਾੜੇ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
16. ਰੱਤੇ ਡੋਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾੜਾ ਬੈਠ ਕੇ ਆਵੇਗਾ।

17. ਲਾੜੇ ਦੀ ਮਾਂ ਪਾਣੀ ਵਾਰ ਕੇ ਪੀਵੇਗੀ।
18. 'ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਕਾਜ ਸਵਾਰਿਆ ਈ' ਵੀਰ ਨੇ ਘੋੜਾ ਫਲਾਹੀਂ ਹੇਠ ਬੰਨ੍ਹਿਆ।
19. ਭਾਬੀਆਂ ਨੇ ਦੇਵਰ ਨੂੰ ਸ਼ਿੰਗਾਰਿਆ।
20. ਰੁਮਕਦੀ ਹਵਾ ਵੀਰ ਨੂੰ ਠੰਢੇ ਹੁਲਾਰੇ ਦਿੰਦੀ ਸੀ।
21. ਭੈਣਾਂ ਨੇ ਵੀਰ ਨੂੰ ਘੋੜੀ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਸੀ।

IV. ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ:-

1. 'ਹਰਿਆ ਨੀ ਮਾਲਣ' ਲੋਕ ਗੀਤ ਦਾ ਰੂਪ ਕੀ ਹੈ?

(ੳ) ਘੋੜੀ	(ਅ) ਢੋਲਾ
(ੲ) ਟੱਪਾ	(ਸ) ਸਿੱਠਣੀ।
2. ਵਿਆਹ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਘਰ ਇਸਤਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਗੀਤ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?

(ੳ) ਸੁਹਾਗ	(ਅ) ਟੱਪੇ
(ੲ) ਘੋੜੀ	(ਸ) ਮਾਹੀਆ।
3. 'ਮੈਂ ਬਲਿਹਾਰੀ ਵੇ ਮਾਂ ਦਿਆਂ ਸੁਰਜਣਾ' ਲੋਕ ਗੀਤ ਦਾ ਰੂਪ ਕੀ ਹੈ?

(ੳ) ਘੋੜੀ	(ਅ) ਸੁਹਾਗ
(ੲ) ਢੋਲਾ	(ਸ) ਟੱਪਾ
4. ਵਿਆਹਦੜ ਉੱਤੇ ਕੌਣ ਕੁਰਬਾਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ?

(ੳ) ਦੋਸਤ	(ਅ) ਮਾਂ
(ੲ) ਭਰਾ	(ਸ) ਚਾਚੇ।
5. ਵਿਆਹਦੜ ਦੇ ਗਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ?

(ੳ) ਮਾਲਾ	(ਅ) ਤਵੀਤ
(ੲ) ਗਾਨੀ	(ਸ) ਕੈਂਠਾ।
6. ਵਿਆਹਦੜ ਦਾ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉੱਠਣਾ ਬੈਠਣਾ ਹੈ?

(ੳ) ਸਰਦਾਰਾਂ ਨਾਲ	(ਅ) ਨਵਾਬਾਂ ਨਾਲ
(ੲ) ਅਮੀਰਾਂ ਨਾਲ	(ਸ) ਗਰੀਬਾਂ ਨਾਲ
7. 'ਮੱਥੇ ਤੇ ਚਮਕਣ ਵਾਲ਼' ਲੋਕ ਗੀਤ ਦਾ ਰੂਪ ਕੀ ਹੈ?

(ੳ) ਘੋੜੀ	(ਅ) ਸੁਹਾਗ
(ੲ) ਢੋਲਾ	(ਸ) ਟੱਪਾ

8. ਸਿਹਰਾ ਕਿਸ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ?
 (ੳ) ਭਾਬੀ (ਅ) ਲਾੜੇ ਦੇ
 (ੲ) ਭੈਣ (ਸ) ਲਾੜੀ
9. ਵਿਆਹਦੜ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਘੋੜੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਦਾਲ ਚਰ ਰਹੀ ਹੈ?
 (ੳ) ਪੀਲੀ-ਪੀਲੀ (ਅ) ਹਰੀ-ਹਰੀ
 (ੲ) ਲਾਲ-ਲਾਲ (ਸ) ਕਾਲੀ-ਕਾਲੀ
10. ਵਿਆਹਦੜ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਕਿਹੋ-ਜਿਹੀ ਘੋੜੀ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਨਾ ਹੈ?
 (ੳ) ਕਾਲੀ (ਅ) ਨੀਲੀ
 (ੲ) ਸਫੈਦ (ਸ) ਭੂਰਾ
11. 'ਨਿੱਕੀ-ਨਿੱਕੀ ਬੁੰਦੀ' ਘੋੜੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਮਰਦ ਪਾਤਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ?
 (ੳ) ਦੋਸਤ (ਅ) ਸਹੁਰਾ
 (ੲ) ਜੀਜਾ-ਸਾਲਾ (ਸ) ਬਾਪ ਤੇ ਬਾਬਾ
12. 'ਨਿੱਕੀ-ਨਿੱਕੀ ਬੁੰਦੀ' ਘੋੜੀ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਬੀ ਕਿਹੜੀ ਰਸਮ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ?
 (ੳ) ਵਿਆਹਦੜ ਦੇ ਲੱਭੂ ਖੁਆਉਣ ਦੀ (ਅ) ਵਿਆਹਦੜ ਦੇ ਸੁਰਮਾ ਪਾਉਣ ਦੀ
 (ੲ) ਵਿਆਹਦੜ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਖੁਆਉਣ ਦੀ (ਸ) ਵਿਆਹਦੜ ਨੂੰ ਕੈਂਠਾ ਪਾਉਣ ਦੀ।
14. 'ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਕਾਜ ਸਵਾਰਿਆ ਈ' ਲੋਕ ਗੀਤ ਦਾ ਰੂਪ ਕੀ ਹੈ?
 (ੳ) ਘੋੜੀ (ਅ) ਸੁਹਾਗ
 (ੲ) ਢੋਲਾ (ਸ) ਟੱਪਾ
15. 'ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਕਾਜ ਸਵਾਰਿਆ ਈ' ਘੋੜੀ ਵਿੱਚ ਵੀਰ ਨੂੰ ਠੰਢੇ ਹੁਲਾਰੇ ਕੌਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ?
 (ੳ) ਨਹਿਰ (ਅ) ਸੜਕ
 (ੲ) ਨਦੀ (ਸ) ਹਵਾ
16. ਵਿਆਹਦੜ ਨੂੰ ਘੋੜੀ ਉੱਤੇ ਕਿਸ ਨੇ ਚੜ੍ਹਾਇਆ?
 (ੳ) ਮਾਂ ਨੇ (ਅ) ਭਾਬੀ ਨੂੰ
 (ੲ) ਭੈਣ ਨੇ (ਸ) ਸੱਸ ਨੇ

(ੲ) ਸਿੱਠਣੀਆਂ

I ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਦਿਓ:-

1. ਸਿੱਠਣੀਆਂ ਕਿਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਗਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ?
2. ਕਿਹੜੇ ਲੋਕ-ਗੀਤ ਨੂੰ ਸਿੱਠੀਆਂ-ਗਾਲਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
3. ਕਿਹੜੇ ਲੋਕ-ਗੀਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾੜੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
4. ਸਿੱਠਣੀਆਂ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ?
5. ਜਾਂਵੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਆਏ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ?
6. ਸਿੱਠਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਵੀਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਹਨ?
7. ਸਿੱਠਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਲੱਜਿਓ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ?
8. ਸਿੱਠਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾੜੇ ਦਾ ਰੰਗ ਰੂਪ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ?
9. ਸਿੱਠਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾੜੇ ਨੂੰ ਬੁੱਲੀਆਂ ਕੱਢਦੇ ਕਿਉਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ?
10. ਸਿੱਠਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਡਲੀ ਬੀਬੀ ਰੋਟੀ ਪਿੱਛੋਂ ਕੀ ਮੰਗਦੀ ਹੈ?
11. ਸਿੱਠਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਵੀਆਂ ਦੇ ਢਿੱਡ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ?
12. ਸਿੱਠਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਦੇ ਬਾਪ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੈਠਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?

II ਕਿਹੜੇ ਕਥਨ ਠੀਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹਨ:-

1. ਸਿੱਠਣੀਆਂ ਲਾੜੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।
2. ਸਿੱਠਣੀਆਂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਹਾਸ-ਰਸ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।
3. ਸਿੱਠਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾੜੇ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲੇ ਅਤੇ ਭੱਦੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
4. ਸਿੱਠਣੀ ਵਿੱਚ ਲਾੜੇ ਦੇ ਗੋਰੇ ਰੰਗ ਨੂੰ ਸਲਾਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
5. ਨਿਲੱਜਿਓ ਸ਼ਬਦ ਧੀ ਦੇ ਪੇਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
6. ਜੰਝ ਵਾਜੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਸਜਦੀ।
7. ਸਿੱਠਣੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂਵੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਧੇਰੇ ਖਾਣ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਕਰਕੇ ਖਲ ਕੁੱਟ ਕੇ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

III ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:-

1. ਜਾਂਵੀ ਉਸ ਪਿੰਡੋਂ ਆਏ ਜਿੱਥੇ..... ਨਾ।
2. ਸਿੱਠਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾੜਾ ਭੁੱਖ ਲੱਗਣ ਤੇ..... ਕੱਢਦਾ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

3. ਸਿੱਠਣੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇਵ ..... ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੱਜਦੀ ਨਹੀਂ।
4. ਸਿੱਠਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾੜਾ ਅੱਧੀ ਰਾਤੀਂ ..... ਮੰਗਦਾ ਹੈ।
5. ਸਿੱਠਣੀ ਵਿੱਚ ਕੁੜਮ ਨੂੰ ..... ਵਰਗਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
6. ਸਿੱਠਣੀ ਵਿੱਚ ਲਾੜੇ ਦੇ ਚਾਚੇ ਨੂੰ ..... ਵਾਂਗ ਝਾਕਦੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

IV ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ:-

1. ਸਿੱਠਣੀਆਂ ਕਿਹੜੇ ਮੌਕੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ?
  - (ੳ) ਵਿਆਹ
  - (ਅ) ਜਨਮ
  - (ੲ) ਮੌਤ
  - (ਸ) ਤਿਉਹਾਰ।
2. ਨਿਲੱਜਿਓ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਲੋਕ-ਗੀਤ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?
  - (ੳ) ਸੁਹਾਗ
  - (ਅ) ਮਾਹੀਆ
  - (ੲ) ਢੋਲੇ
  - (ਸ) ਸਿੱਠਣੀਆਂ।
3. ਸਿੱਠਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁੜਮ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?
  - (ੳ) ਸੂਰਜ ਵਰਗਾ
  - (ਅ) ਸਰਦਾਰਾਂ ਵਰਗਾ
  - (ੲ) ਘੋਟਣੇ ਵਰਗਾ
  - (ਸ) ਰਾਜਿਆਂ ਵਰਗਾ।
4. ‘ਪੈਸਾ ਪੈਸਾ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦਿਓ ਪਾਓ,
ਲਾੜੇ ਜੋਗਾ ਤੁਸੀਂ ਵਾਜਾ ਮੰਗਾਓ।
ਜੇਵ ਤੇ ਸੱਜਦੀ ਨਹੀਂ,
ਨਿਲੱਜਿਓ ਲੱਜ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਹੀਂ।’
ਉਪਰੋਕਤ ਲੋਕ ਗੀਤ ਦਾ ਰੂਪ ਕੀ ਹੈ?
  - (ੳ) ਸੁਹਾਗ

- (ਅ) ਟੱਪੋ
 (ੲ) ਸਿੱਠਣੀਆਂ
 (ਸ) ਘੋੜੀਆਂ।
5. ਜਾਂਵੀਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਨ?
 (ੳ) ਗੋਰੇ
 (ਅ) ਮੁੱਛਾ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ
 (ੲ) ਝੁਰੜੀਆਂ ਵਾਲੇ
 (ਸ) ਦਾੜੀਆਂ ਵਾਲੇ।

(ਸ) ਟੱਪਾ

I ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਦਿਓ:-

1. 'ਟੱਪਾ' ਕਿੰਨੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਵਾਲਾ ਲੋਕ-ਗੀਤ ਹੈ?
2. 'ਇਕਹਿਰੀ ਬੋਲੀ' ਕਿਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
3. ਕਿਹੜੇ ਲੋਕ-ਗੀਤ ਨੂੰ ਕਾਵਿ-ਤੁਕਾਂ ਵਾਂਗ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
4. ਕੀ ਟੱਪਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕ-ਸਿਆਣਪ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
5. 'ਨਹੀਓ ਲੱਭਣੇ ਲਾਲ ਗੁਆਚੇ, ਮਿੱਟੀ ਨਾ ਫਰੋਲ ਜੋਗੀਆ' ਇਸ ਟੱਪੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਭਾਵ ਹੈ?

II ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਠੀਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੈ:-

1. ਟੱਪੇ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਇੱਕ ਸ਼ਾਬਦਿਕ-ਚਿੱਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
2. ਟੱਪੇ ਨੂੰ ਲਮਕਾ ਕੇ ਗਾਉਣ ਲਈ ਬੱਲੇ-ਬੱਲੇ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ।
3. ਟੱਪੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਭਾਵ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
4. ਟੱਪਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਨੇਕ ਰੰਗਾਂ ਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਨਿੱਕੀਆਂ-2 ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
5. ਟੱਪੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੱਧ ਤੇ ਅੰਤ ਉੱਤੇ ਦੀਰਘ ਸਵਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

III ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:-

1. ਗੋਰੇ ਰੰਗ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਪੁੱਛਦਾ, ...
2. ...., ਟੁੱਟ ਕੇ ਨਾ ਬਹਿਜੀਂ ਵੀਰਨਾ।

3. ਪੁੱਤ ਵੀਰ ਦਾ ਭਤੀਜਾ ਮੇਰਾ..... ਕਹਿ ਕੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਦਾ।
4. ਤੇਰੇ ਦਿਲ ਦੀ ..... ਨਾ ਜਾਵੇ, ਨ੍ਹਾਉਂਦਾ ਫਿਰੇ..... ਤੇ।
5. ਤਿੰਨ ਰੰਗ ਨਹੀਂ ਲੱਭਣੇ, ਹੁਸਨ,.....।

IV ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ:-

1. ਟੱਪੇ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਭਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਦੂਹਰੇ	(ਅ) ਇਕਹਿਰਾ
(ੲ) ਤੀਹਰਾ	(ਸ) ਬਹੁ-ਭਾਵ।
2. ਰਚਨਾ ਪੱਖੋਂ ਟੱਪੇ ਵਿੱਚ ਸੰਜਮ, ਸਹਿਜ, ਸਰਲਤਾ,..... ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

(ੳ) ਤਿੱਖਾਪਣ	(ਅ) ਸਿੱਠਾਪਣ
(ੲ) ਫਿੱਕਾਪਣ	(ਸ) ਰਸੀਲਾਪਣ
3. .... ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੁੰਨ ਕੀਤੇ, ਰੱਬ ਨੇ ਬਣਾਈਆਂ ਜੋੜੀਆਂ।

(ੳ) ਪੀਲੇ ਚੌਲ	(ਅ) ਚਿੱਟੇ ਚੌਲ
(ੲ) ਰੰਗ-ਬਿਰੰਗੇ ਚੌਲ	(ਸ) ਹਰੇ ਚੌਲ।

(ਹ) ਬੋਲੀਆਂ (ਲੰਮੀਆਂ)

I ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਦਿਓ:-

1. ਬੋਲੀਆਂ ਕਿਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਲੋਕ-ਗੀਤ ਹੈ?
2. ਬੋਲੀਆਂ ਦੀ ਆਖਰੀ ਤੁਕ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
3. ਕੀ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਮਰਦਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇ ਪੱਖੋਂ ਵਖਰੇਵਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
4. ਔਰਤਾਂ ਕਿਹੜੇ ਲੋਕ-ਨਾਚ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀਆਂ ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ?
5. 'ਪਿੰਡ ਤਾਂ ਸਾਡੇ' ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਜੀਵਨ-ਸੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?
6. 'ਕਾਲਿਆ ਹਰਨਾ' ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਕਾਲਾ ਹਿਰਨ ਕਿਹੜੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ?
7. 'ਦੇਸ ਮੇਰੇ ਦੇ ਬਾਂਕੇ ਗੱਭਰੂ' ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਬਾਰੇ ਕੀ ਸੁਭ-ਕਾਮਨਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?
8. 'ਤਾਰਾਂ-ਤਾਰਾਂ-ਤਾਰਾਂ' ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ 'ਜਿਊਂਦੀ ਮੈਂ ਮਰ ਗਈ' ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

II ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਠੀਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੈ:-

1. ਮਰਦ ਬੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ਭੰਗੜੇ ਵਿੱਚ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ।
2. ਬੋਲੀਆਂ ਦੀ ਆਖਰੀ ਤੁਕ ਨੂੰ ਤੋੜਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਤੁਕ ਲਗ-ਭਗ ਅੱਧੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
3. ਬੋਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਦਾ ਤੋਲ-ਤੁਕਾਂਤ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

III ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:-

1. ਦੇਸ਼..... ਦੀਆਂ, ਖਿੜੀਆਂ ਰਹਿਣ ਬਹਾਰਾਂ।
2. ਮਹਿੰਦੀ ਸ਼ਗਨਾਂ ਦੀ, ਬਿਨ..... ਨੀ ਲਹਿੰਦੀ।
3. ਕਾਲਿਆ ਹਰਨਾ ਰੋਹੀਏਂ ਫਿਰਨਾ, ਤੇਰੇ ..... ਝਾਂਜਰਾਂ ਪਾਈਆਂ।
4. .... ਜੇਡ ਗਰੀਬ ਨਾ ਕੋਈ, ਇੰਦਰ ਜੇਡ ਨਾ ਦਾਤਾ।
5. ਜੇਹੜਾ ਫੁੱਲ ਵਿੱਛੜ ਗਿਆ, ਮੁੜ ਨੀ..... 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਦਾ।

IV ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ:-

1. 'ਮਹਿੰਦੀ ਮਹਿੰਦੀ ਹਰ ਕੋਈ ਕਹਿੰਦਾ' ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਵਕਤਾ ਕੌਣ ਹੈ?
(ੳ) ਮੁਟਿਆਰ (ਅ) ਨੌਜਵਾਨ
(ੲ) ਬਜ਼ੁਰਗ (ਸ) ਬੱਚਾ।
2. 'ਕਾਲੇ ਹਿਰਨ' ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਕੀ ਪਾਇਆ ਹੈ?
(ੳ) ਝਾਂਜਰਾਂ (ਅ) ਪਟਾ
(ੲ) ਘੁੰਗਰੂ (ਸ) ਮੋਤੀ।

(ਕ) ਢੋਲਾ

I ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਦਿਓ:-

1. 'ਢੋਲਾ' ਕਿਹੜੇ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਲੋਕ-ਗੀਤ ਹੈ?
2. 'ਢੋਲੇ' ਦੇ ਰਚਨਹਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?

3. ਢੋਲਿਆਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
4. ਢੋਲੇ ਗਾਉਣ ਲਈ ਕੰਨ ਤੇ ਕੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
5. ਢੋਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
6. 'ਕਦੇ ਨੇਹੂ ਨ ਲਗਦੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ' ਤੁਕ ਦਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
7. ਮੀਆ ਰਾਝਾ, ਢੋਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਝੇ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਕੀ ਕਿਹਾ?
8. 'ਦੁਖਿਆਰੇ ਮਰ ਕਿਉਂ ਨ ਵੈਦੇ' ਤੁਕ ਦਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

II ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਠੀਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੈ:-

1. ਢੋਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੁੱਲੀ ਕਵਿਤਾ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
2. ਕਈ ਢੋਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਾਇਕ-ਨਾਇਕਾਵਾਂ ਦਾ ਕਲਾਤਮਿਕ ਚਿਤਰਨ ਹੈ।
3. ਢੋਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੇ ਗਿਲੇ-ਸ਼ਿਕਵੇ ਆਦਿ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।
4. ਢੋਲੇ ਬਾਰ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ।

III ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:-

1. ਸੌਦੇ ਦਿਲਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਕਦੀ..... ਨਾ ਲੱਗਦੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ।
2. ਕੋਲ ਵਸੰਦਿਆਂ ਦੀਆਂ..... ਚੰਗੀਆਂ।
3. ਉਹ ਤਾਂ ਭੈੜੇ ਲੱਦੀ ਜਾਂਦੇ ਨੁ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਂਦੇ ਨੇ..... ਰਲਾ ਕੇ।
4. ਮੱਝੀਂ ਮਾਲ ਵਰਿਆਮਾਂ ਦਾ,..... ਕੋਲ ਨਾ ਰਹਿੰਦੀਆਂ।
5. ਕੈਲੀਆਂ ਤੇ ਕਾਲੀਆਂ ਮੱਝਾਂ, ਅੱਲ੍ਹਾ ..... ਤੋਂ ਆਂਦੀਆਂ।

IV ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ:-

1. ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਲੋਕ-ਗੀਤ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

(ੳ) ਟੋਪਾ	(ਅ) ਢੋਲਾ
(ੲ) ਬੋਲੀਆਂ	(ਸ) ਘੋੜੀਆਂ।
2. 'ਕੈਲੀਆਂ ਤੇ ਕਾਲੀਆਂ ਮੱਝਾਂ' ਢੋਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਹੋਈ ਹੈ?

(ੳ) ਬਲਦਾਂ ਦੀ	(ਅ) ਗਾਵਾਂ ਦੀ
(ੲ) ਮੱਝਾਂ ਦੀ	(ਸ) ਘੋੜੀਆਂ ਦੀ।

(ਖ) ਮਾਹੀਆ

I ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਦਿਓ:-

1. ਮਾਹੀਆ ਕਿੰਨੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਦਾ ਕਾਵਿ-ਰੂਪ ਹੈ?
2. ਮਾਹੀਏ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀ ਵਿਸ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
3. ਕੀ ਮਾਹੀਏ ਤੇ ਟੱਪੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਹੈ?
4. ਮਾਹੀਆ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਿਹੜੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਰਿਹਾ?
5. ਮਾਹੀਏ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਛੋਟੀ ਤੁਕ ਦਾ ਕੀ ਮੰਤਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

II ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਠੀਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੈ:-

1. ਮਾਹੀਏ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਸਤਰਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
2. ਟੱਪਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁ-ਭਾਂਤੀ ਵਿਸ਼ੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਮਾਹੀਏ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪ੍ਰੇਮ-ਭਾਵਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

III ਖ਼ਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:-

1. ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਸਭ ਸੋਹਣੇ, ... ਮਿਲੇ ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਨੇ।
2. ਚਿੱਠੀ ਸਾਡੇ ਮਾਹੀਏ ਦੀ, ਵਿੱਚ..... ਨਾ ਬੋਲੇ।
3. ਸਾਡੀ ਗਲੀ ਲੰਘ ਮਾਹੀਆ, ਦੁੱਖ.....ਬਿਮਾਰਾਂ ਦੇ।

IV ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ:-

1. ਤਿੰਨ ਸਤਰਾਂ ਦਾ ਕਾਵਿ-ਰੂਪ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
(ੳ) ਟੱਪਾ (ਅ) ਬੋਲੀਆਂ
(ੲ) ਮਾਹੀਆ (ਸ) ਢੋਲਾ।
2. ਮਾਹੀਏ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਹੜਾ ਭਾਵ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਲੋਕ-ਨੀਤੀ (ਅ) ਪ੍ਰੇਮ-ਭਾਵ
(ੲ) ਬਹਾਦਰੀ ਭਾਵ (ਸ) ਗਿਲੇ-ਸ਼ਿਕਵੇ।

(ਗ) ਬੁਝਾਰਤਾਂ

I. ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਦਿਓ -

1. ਕਿਹੜਾ ਲੋਕ-ਸਾਹਿਤ ਗਦ ਤੇ ਪਦ ਦੋਹਾਂ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ?
2. ਬੁਝਾਰਤ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
3. ਬੁਝਾਰਤ ਦਾ ਉੱਤਰ ਕਿੱਥੋਂ ਲੁਕਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
4. ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਪੱਖੋਂ ਬੁਝਾਰਤਾਂ ਕਿੰਨੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ?

II. ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ

1. ਬੁਝਾਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਗੁੰਝਲ ਨੂੰ ਬੁੱਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
2. ਬੁਝਾਰਤਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।
3. ਬੁਝਾਰਤਾਂ ਪੁੱਛਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸਵੇਰ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
4. ਬੁਝਾਰਤਾਂ ਤਿੰਨ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

III. ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ :

1. ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਕੁੜੀ _____।
2. _____ ਪੋਹ-ਮਾਘ ਵਿੱਚ ਥੋੜੀ।
3. ਬੁਝਾਰਤਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ _____ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।
4. ਬੁਝਾਰਤਾਂ ਦਾ _____ ਤੋਂ ਬੁਢਾਪੇ ਤੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

IV. ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ :

1. ਬੁਝਾਰਤਾਂ ਪੁੱਛਣ ਦਾ ਸਹੀ ਸਮਾਂ ਕਿਹੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਰਾਤ (ਅ) ਸ਼ਾਮ (ੲ) ਦੁਪਹਿਰ (ਸ) ਸਵੇਰ
2. ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਪੱਖੋਂ ਬੁਝਾਰਤਾਂ ਕਿੰਨੀ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ?
(ੳ) ਕੋ (ਅ) ਤਿੰਨ (ੲ) ਚਾਰ (ਸ) ਪੰਜ

ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ : ਮਿਥ ਕਥਾਵਾਂ
(ੳ) ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਭਗਤ

I ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਦਿਓ:-

1. ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਭਗਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਕੌਣ ਹੈ?
2. ਹਰਨਾਖਸ਼ ਤੇ ਪਰਨਾਖਸ਼ ਦਾ ਆਪਸ 'ਚ ਕੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ?
3. ਹਰਨਾਖਸ਼ ਅਤੇ ਪਰਨਾਖਸ਼ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ?
4. ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ, ਹਰਨਾਖਸ਼ ਦਾ ਕੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ?
5. ਹਰਨਾਖਸ਼ ਰਾਜ ਭਾਗ ਛੱਡ ਕੇ ਤਪੱਸਿਆ ਕਰਨ ਕਿੱਥੇ ਗਿਆ?
6. ਪਾਨਸ਼ਾਲਾ ਦੇ ਪਾਂਧੇ ਨੇ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਨੂੰ ਕਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪਣ ਲਈ ਕਿਹਾ?
7. ਹਰਨਾਖਸ਼ ਨੇ ਜਲਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਨੂੰ ਕਿਸ ਵਿੱਚ ਡੋਬ ਕੇ ਮਾਰ ਦੇਣ?
8. ਹਰਨਾਖਸ਼ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਜਦੋਂ ਜਲਾਦਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਨੂੰ ਪਰਬਤ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਸੁੱਟਿਆ ਤਾਂ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਕਿਸ ਉੱਤੇ ਡਿੱਗਿਆ?
9. ਹਰਨਾਖਸ਼ ਨੇ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਨੂੰ ਕਿਸਦੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਕੁਚਲਣ ਲਈ ਸੁੱਟਿਆ?
10. ਹਰਨਾਖਸ਼ ਦੀ ਭੈਣ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?
11. ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਨੂੰ ਗਰਮ ਥੰਮ ਉੱਤੇ ਕੀ ਤੁਰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਈ?
12. ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਭਗਤ ਦੀ ਕਥਾ 'ਚ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕਿਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ?
13. ਹਰਨਾਖਸ਼ ਨੂੰ ਨਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਰਿਆ?

II ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:-

1. ਹਰਨਾਖਸ਼ ਅਤੇ ਪਰਨਾਖਸ਼ ਨੂੰ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ..... ਕਾਰਨ ਬੈਕੁੰਠ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣਾ ਪਿਆ।
2. ਹਰਨਾਖਸ਼ ਭਾਵੇਂ ਬਲਵਾਨ ਸੀ ਪਰ ਉਸਨੂੰ..... ਤੋਂ ਡਰ ਲਗਦਾ ਸੀ।
3. ਹਰਨਾਖਸ਼ ਦੇ ਘਰ..... ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ।
4. ਪਾਂਧੇ ਨੇ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਦੀ ਹਰਨਾਖਸ਼ ਕੋਲ..... ਕੀਤੀ।
5. ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਦੀ ਮਾਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬਿਠਾ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, “ਤੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਇਸ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ..... ਹਨ।
6. ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਆਪਣੇ..... ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿੜ ਰਿਹਾ।
7. ਹੋਲਕਾ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਹਰਨਾਖਸ਼ ਦੀ..... ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ।
8. ਬਾਲਣ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰ ਇਸ ਅੱਗ ਵਿੱਚ..... ਸੜ ਗਈ ਤੇ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਬਚ ਗਿਆ।

9. ਤਦ ਹਰਨਾਖਸ਼ ਨੇ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਇਸ ਥੰਮ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਥੰਮ ਨੂੰ ..... ਪਾ ਲਵੇ।
10. ਮਰਨ ਸਮੇਂ ਹਰਨਾਖਸ਼ ਨਾ ਅੰਦਰ ਸੀ ਨਾ ਬਾਹਰ, ਉਹ ..... ਉੱਤੇ ਸੀ।

III ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਠੀਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੈ:-

1. ਹਰਨਾਖਸ਼ ਅਤੇ ਪਰਨਾਖਸ਼ ਦੋਵੇਂ ਭਰਾ ਨਹੀਂ ਸਨ।
2. ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਦਾ ਪਿਤਾ ਹਰਨਾਖਸ਼ ਸੀ।
3. ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਦੇ ਪਾਂਧੇ ਨੇ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪਣ ਲਈ ਕਿਹਾ।
4. ਹਰਨਾਖਸ਼ ਨੇ ਜਲਾਦਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਨੂੰ ਪਰਬਤ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਸੁੱਟਣ ਲਈ ਕਿਹਾ।
5. ਹਰਨਾਖਸ਼ ਨੇ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਤਲਵਾਰ ਕੱਢੀ।
6. ਪਰਮਾਤਮਾ ਹਰਨਾਖਸ਼ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ੇਰ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਸੀ।
7. ਨਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਨਹੁੰਦਰਾਂ ਨੇ ਹਰਨਾਖਸ਼ ਨੂੰ ਸਦਾ ਦੀ ਨੀਂਦ ਸੁਲਾ ਦਿੱਤਾ।
8. ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਧਰਤੀ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਉਸਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਸੁਖੀ ਸਨ।

IV ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ:-

1. ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਭਗਤ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ?

(ੳ) ਪਰੀਕਥਾਵਾਂ	(ਅ) ਦੰਤ ਕਥਾਵਾਂ
(ੲ) ਨੀਤੀ ਕਥਾਵਾਂ	(ਸ) ਮਿਥ ਕਥਾਵਾਂ।
2. ਹਰਨਾਖਸ਼ ਭਾਵੇਂ ਬਲਵਾਨ ਸੀ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸ ਤੋਂ ਡਰ ਲੱਗਦਾ ਸੀ?

(ੳ) ਅੱਗ	(ਅ) ਸਰਾਪ
(ੲ) ਪਾਣੀ	(ਸ) ਮੌਤ।
3. ਹਰਨਾਖਸ਼ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਉਸ ਤੋਂ ਆਕੀ ਨਾ ਹੋ ਜਾਣ। ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਗਰਜ ਕੇ ਕੀ ਕਿਹਾ?

(ੳ) ਮੈਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਡਰਪੋਕ ਹਾਂ	(ਅ) ਮੈਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਹਾਂ
(ੲ) ਮੈਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹਾਂ	(ਸ) ਮੈਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਮਾਨਦਾਰ ਹਾਂ
4. ਹਰਨਾਖਸ਼ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਰੂਪ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸੀ?

(ੳ) ਰਾਖਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ	(ਅ) ਪਸ਼ੂ ਦੇ ਰੂਪ
(ੲ) ਸ਼ੇਰ ਦੇ ਰੂਪ	(ਸ) ਨਾ ਪੂਰਾ ਮਨੁੱਖੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਪਸ਼ੂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ।

(ਅ) ਨਲ ਅਤੇ ਦਮਿਅੰਤੀ

I ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਦਿਓ:-

1. ਨਲ ਅਤੇ ਦਮਿਅੰਤੀ ਕਿਸ ਕਥਾ ਵਿੱਚੋਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ?
2. ਵੀਰਸੈਨ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?
3. ਨਲ ਨੂੰ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ 'ਚ ਖਾਸ ਮੁਹਾਰਤ ਸੀ?
4. ਭੀਮ ਕਿਥੋਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਸੀ?
5. ਭੀਮ ਦੀ ਪੁੱਤਰੀ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?
6. ਨਲ ਅਤੇ ਦਮਿਅੰਤੀ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣੇ-ਜਾਣ ਲੱਗੇ?
7. ਦਮਿਅੰਤੀ ਦੇ ਜਵਾਨ ਹੋਣ ਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਸਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ?
8. ਦਮਿਅੰਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਨੋ-ਮਨੀ ਕਿਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪਤੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ?
9. ਦਮਿਅੰਤੀ ਨੇ ਵਰਮਾਲਾ ਕਿਸ ਦੇ ਗਲ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤੀ?
10. ਨਲ ਅਤੇ ਦਮਿਅੰਤੀ ਦੇ ਘਰ ਕਿੰਨੇ ਬੱਚੇ ਹੋਏ?
11. ਕਿਸ ਤੋਂ ਨਲ ਅਤੇ ਦਮਿਅੰਤੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਾ ਹੋਈ?
12. ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਰਾਜਾ ਨਲ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਖੇਡਣ ਦਾ ਭੂਤ ਸਵਾਰ ਹੋ ਗਿਆ?
13. ਜੂਏ ਵਿੱਚ 'ਨਲ' ਹਾਰਦਾ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤੇ ਕੌਣ ਜਿੱਤਦਾ ਚਲਾ ਗਿਆ?
14. ਨਲ ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿੱਥੇ ਜਾਣ ਲਈ ਤੁਰ ਪਿਆ?
15. ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਅਜਗਰ ਨੇ ਦਮਿਅੰਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਨਿਗਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ?
16. ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਦੀ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੀਤੀ ਮੰਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਦਮਿਅੰਤੀ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕੀ ਕੀਤਾ?
17. ਜਦੋਂ ਦਮਿਅੰਤੀ ਜੰਗਲ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਕਾਫ਼ਲੇ ਨਾਲ ਚੋਦੀ ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਉਥੋਂ ਦੀ ਰਾਜ ਮਾਤਾ ਦਮਿਅੰਦੀ ਦੀ ਕੀ ਲੱਗਦੀ ਸੀ?
18. ਰਾਜਾ ਨਲ ਅਨੇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਸ਼ਟ ਝੱਲਦਾ ਹੋਇਆ ਕਿਸ ਰਾਜੇ ਕੋਲ ਚਲਾ ਗਿਆ?
19. ਰਿਤੂਪਰਣ ਕੀ ਖੇਡਣ ਵਿੱਚ ਮਾਹਿਰ ਸੀ?
20. ਰਿਤੂਪਰਣ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨਲ ਨੂੰ ਕਿਸ ਦੇ ਗੁਰ ਦੱਸੇ?
21. ਰਾਜੇ ਨਲ ਨੇ ਰਿਤੂਪਰਣ ਨੂੰ ਕਿਸ ਦਾ ਭੇਤ ਦੱਸਿਆ?

II ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:-

1. ਨਿਸ਼ਧ ਦੇਸ਼ ਦੇ..... ਨਾਂ ਦੇ ਰਾਜੇ ਦਾ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਨਲ ਸੀ।
2. ਦਮਿਅੰਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਦੀ ਇੱਛਾ ਲੈ ਕੇ ਕਈ ਦੇਵਤੇ ਵੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਵੀ ਉਸ ..... ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ।
3. ਦਮਿਅੰਤੀ ਨੇ ਵਰਮਾਲਾ ਨਲ ਦੇ ਗਲ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਦੇਵਤਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ..... ਦਿੱਤੇ।
4. ਨਲ ਆਪਣਾ ਸਭ ਕੁਝ..... ਵਿੱਚ ਹਾਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ।
5. ਪੁਸ਼ਕਰ ਨੇ ਨਲ ਦਾ ਰਾਜ ਜਿੱਤਣ ਪਿੱਛੋਂ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨਲ ਅਤੇ ਦਮਿਅੰਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ..... ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।
6. ਨਲ ਅਤੇ ਦਮਿਅੰਤੀ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ..... ਭਾਣੇ ਰਹੇ।
7. ਸਵੇਰ ਹੋਣ ਤੇ ਜਦੋਂ ਦਮਿਅੰਤੀ ਦੀ ਜਾਗ ਖੁਲ੍ਹੀ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰਾਜੇ ਨਲ ਨੂੰ ਨਾ ਵੇਖ ਕੇ ਉਸਦਾ ਮਨ ..... ਹੋ ਗਿਆ।

III ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਠੀਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੈ:-

1. ਨਲ ਅਤੇ ਦਮਿਅੰਤੀ ਦੋਵੇਂ ਦੋਸਤ ਸਨ।
2. ਨਲ ਨੂੰ ਘੋੜੇ ਦੁੜਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਖਾਸ ਮੁਹਾਰਤ ਸੀ।
3. ਦਮਿਅੰਤੀ ਕਰੂਪ ਤੇ ਬੇਅਕਲ ਸੀ।
4. ਦਮਿਅੰਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਨੋ-ਮਨੀ ਨਲ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪਤੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ।
5. ਨਲ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਕਰ ਨੇ ਜੂਏ ਵਿੱਚ ਹਰਾ ਕੇ ਸਭ ਰਾਜ ਭਾਗ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ।
6. ਨਲ ਅਤੇ ਦਮਿਅੰਤੀ ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਛੱਡ ਕੇ ਜੰਗਲ ਜਾਣ ਲਈ ਤੁਰ ਪਏ।
7. ਨਲ ਦਮਿਅੰਤੀ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਬਾਵਲਾ ਹੋਇਆ ਲੱਭਦਾ ਰਿਹਾ।

IV ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ:-

1. ਨਲ ਅਤੇ ਦਮਿਅੰਤੀ ਦੀ ਕਥਾ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ?
(ੳ) ਦੰਤ ਕਥਾਵਾਂ (ਅ) ਨੀਤੀ ਕਥਾਵਾਂ
(ੲ) ਪ੍ਰੀਤ ਕਥਾਵਾਂ (ਸ) ਮਿੱਥ ਕਥਾਵਾਂ।
2. ਨਲ ਅਤੇ ਦਮਿਅੰਤੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਕਿਸ ਤੋਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਾ ਹੋਈ?
(ੳ) ਸਤਿਯੁਗ ਤੋਂ (ਅ) ਕਲਯੁਗ ਤੋਂ
(ੲ) ਰਾਖਸ਼ਾਂ ਤੋਂ (ਸ) ਰਾਜਿਆਂ ਤੋਂ।

3. ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਰਾਜਾ ਨਲ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਖੇਡਣ ਦਾ ਭੂਤ ਸਵਾਰ ਹੋਇਆ?
- (ੳ) ਫੁੱਟਬਾਲ ਖੇਡਣ ਦਾ   (ਅ) ਜੂਆ ਖੇਡਣ ਦਾ
(ੲ) ਕੁਸ਼ਤੀ ਖੇਡਣ ਦਾ   (ਸ) ਮੁਰਗੇ ਲੜਾਉਣ ਦਾ।
4. ਦਮਿਅੰਤੀ ਨੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾੜੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚੇ ਕਿਸ ਕੋਲ ਛੱਡੇ?
- (ੳ) ਸਹੁਰੇ ਘਰ   (ਅ) ਪਿਤਾ ਕੋਲ
(ੲ) ਸਹੇਲੀ ਘਰ   (ਸ) ਨਲ ਕੋਲ।
5. ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਮਿਅੰਤੀ ਨੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਸਵੰਬਰ ਕਿਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਸੀ?
- (ੳ) ਰਿਤੂਪਰਣ ਦੀ   (ਅ) ਨਲ ਦੀ
(ੲ) ਰਸਾਲੂ ਦੀ   (ਸ) ਅਮਰਨਾਥ ਦੀ

ਪਰੀ ਕਥਾਵਾਂ

1. ਨੀਲ ਕਮਲ

I ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਦਿਓ:-

1. ਸੁਦਾਗਰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆਂ ਕੀ ਦੇ ਕੇ ਗਿਆ?
2. ਜੇਕਰ ਛੁਰੀ ਦਾ ਰੰਗ ਕਾਲਾ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਸਮਝ ਲੈਣਾ?
3. ਸੁਦਾਗਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜੇਕਰ ਛੁਰੀ ਉੱਤੇ ਲਹੂ ਦੀਆਂ ਬੂੰਦਾਂ ਸਿਮ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕੀ ਸਮਝ ਲੈਣਾ?
4. ਸੁਦਾਗਰ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਕੀ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ?
5. ਜਦੋਂ ਸੁਦਾਗਰ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਗੁਣਵਾਨ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਰਾਜੇ ਦੇ ਮਨ 'ਚ ਕੀ ਹਸਰਤ ਪੈਦਾ ਹੋਈ?
6. ਰਾਜੇ ਨੇ ਸੁਦਾਗਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸਨੂੰ ਭੇਜਿਆ?
7. ਜਦੋਂ ਫੌਢੇ ਕੁੱਟਣੀਆਂ ਵਾਪਸ ਨਾ ਆਈਆਂ ਤਾਂ ਰਾਜੇ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਦਾਗਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸਨੂੰ ਭੇਜਿਆ?

II ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:-

1. ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ..... ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ?
2. ਸੁਦਾਗਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ..... ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਲ ਲੈ ਕੇ ਵਪਾਰ ਲਈ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ ਗਿਆ।
3. ਰਾਜੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਹਸਰਤ ਆਪਣੇ..... ਨੂੰ ਦੱਸੀ।
4. ਸੁਦਾਗਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਔਰਤਾਂ..... ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਠੋਡੀ ਵਾਲਾ ਤਿਲ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਉਸ ਦਿਨ ਸੁਰਮੇ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਸੀ।
5. ਸੁਦਾਗਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਫੌਢੇ ਕੁੱਟਣੀਆਂ ਨੂੰ..... ਦੇ ਪਕੌੜੇ ਖੁਆਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਘੂਕ ਸੁੱਤੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ।
6. ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਡੋਲਾ ਤਿਆਰ ਕਰੋ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ..... ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਗੋਲੀਆਂ ਬੈਠ ਸਕੀਏ।
7. ਰਾਜਾ ਅਤੇ ਵਜ਼ੀਰ ਬੜੇ ਖੁਸ਼ ਸਨ। ਉਹ ਕਾਹਲੀ-ਕਾਹਲੀ ..... ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮਹਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ।

III ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਠੀਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੈ:-

1. ਸੁਦਾਗਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਤਲਵਾਰ ਦਿੱਤੀ।
2. ਸੁਦਾਗਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਸੁਦਾਗਰ ਨੂੰ ਨੀਲ ਕਮਲ ਦਿੱਤਾ।
3. ਸੁਦਾਗਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਬੜੀ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਗੁਣਵਾਨ ਸੀ।
4. ਦੋਹੇ ਫੱਢੇ ਕੁੱਟਣੀਆਂ ਨੇ ਯੋਜਨਾ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਫੈਦ ਰੰਗ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾ ਕੇ ਸੁਦਾਗਰ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਈਆਂ।
5. ਸੁਦਾਗਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਭੈਣਾਂ ਹੋਰ ਸਨ।
6. ਸੁਦਾਗਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਸ਼ੀਰੇ ਵਾਲੇ ਟੋਏ ਵਿੱਚ ਛੁਪਾ ਦਿੱਤਾ।
7. ਸੁਦਾਗਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਫੇਰ ਪਾਣੀ ਵਾਲੇ ਟੋਏ ਵਿੱਚ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ।

IV ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ:-

1. ਨੀਲ ਕਮਲ ਦੀ ਕਥਾ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਥਾਵਾਂ ਚੋਂ ਲਈ ਹੈ?
(ੳ) ਪ੍ਰੀਤ ਕਥਾਵਾਂ (ਅ) ਪਰੀ ਕਥਾਵਾਂ
(ੲ) ਮਿੱਥ ਕਥਾਵਾਂ (ਸ) ਨੀਤੀ ਕਥਾਵਾਂ।
2. ਸੁਦਾਗਰ ਕੀ ਲੈ ਕੇ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਗਿਆ ਸੀ?
(ੳ) ਕਪੜਾ (ਅ) ਹੀਰੇ ਮੋਤੀ
(ੲ) ਸ਼ਹਿਦ (ਸ) ਲੋਹਾ।
3. ਜਦੋਂ ਫੱਢੇ ਕੁੱਟਣੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਖਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਚੜ੍ਹਨ ਲੱਗ ਪਿਆ?
(ੳ) ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ (ਅ) ਭੰਗ ਦਾ
(ੲ) ਸੰਗੀਤ ਦਾ (ਸ) ਡੋਡਿਆਂ ਦਾ।
4. ਸੁਦਾਗਰ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਕੀ ਬਣਨ ਦਾ ਭੂਤ ਸਵਾਰ ਸੀ?
(ੳ) ਚੰਗਾ ਵਪਾਰੀ (ਅ) ਮੰਤਰੀ
(ੲ) ਸੈਨਾਪਤੀ (ਸ) ਜਰਨੈਲ।
5. ਸੁਦਾਗਰ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਰਲ ਕੇ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਦੋ ਟੋਏ ਪੁੱਟੇ ਸਨ?
(ੳ) ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਖਾਦ ਦੇ (ਅ) ਗੁੜ ਦਾ ਸ਼ੀਰਾ ਤੇ ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਖੰਭ ਤੇ ਰੂੰ
(ੲ) ਰੋੜੇ ਅਤੇ ਰੇਤਾ ਦਾ (ਸ) ਝਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਘਾਹ ਦੇ।

2. ਸਬਜ਼ ਪਰੀ

I ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਦਿਓ:-

1. ਮੀਰਜ਼ਾਦਾ ਵਿਆਹਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਕੁਆਰਾ?
2. ਮੀਰਜ਼ਾਦੇ ਦੀ ਭਰਜਾਈ ਉਸਦਾ ਵਿਆਹ ਕਿਸ ਨਾਲ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ?
3. ਮੀਰਜ਼ਾਦੇ ਦੀ ਭਰਜਾਈ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਮਿਹਣਾ ਮਾਰਿਆ ਸੀ?
4. ਮੀਰਜ਼ਾਦਾ ਘੋੜੇ ਉੱਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਕਿਸਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਚਲ ਪਿਆ?
5. ਮੀਰਜ਼ਾਦਾ ਸੰਘਣੇ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਹੇਠਾਂ ਅਰਾਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿਸ ਦੇ ਫੁੰਕਾਰੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ?
6. ਰੁੱਖ ਉੱਤੇ ਕੌਣ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ?
7. ਹੰਸ ਤੇ ਹੰਸਣੀ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੌਣ ਮਾਰ ਕੇ ਖਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ?
8. ਮੀਰਜ਼ਾਦੇ ਨੂੰ ਸਬਜ਼ਪਰੀ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪਤਾ ਕਿਸਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ?
9. ਹੰਸ ਮੀਰਜ਼ਾਦੇ ਨੂੰ ਕਿਸ ਉੱਤੇ ਬਿਠਾ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ?
10. ਹੰਸ ਨੇ ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸਨੂੰ ਨਹਾਉਂਦੇ ਵੇਖਿਆ?
11. ਹੰਸ ਨੇ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕੰਢੇ ਤੋਂ ਮੀਰਜ਼ਾਦੇ ਨੂੰ ਪਰੀਆਂ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ?
12. ਸਬਜ਼ਪਰੀ ਤੇ ਮੀਰਜ਼ਾਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਕਿਸ ਰਸਤੇ ਰਾਹੀਂ ਮੀਰਜ਼ਾਦੇ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਲ ਚੱਲ ਪਏ?
13. ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਭਿਆਨਕ ਤੂਫਾਨ ਆਉਣ ਨਾਲ ਕੀ ਡੁੱਬ ਗਈ?
14. ਸਬਜ਼ਪਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਹੰਸ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਕੀ ਸੋਚਿਆ?
15. ਹੰਸ ਕੀ ਖਾਂਦੇ ਹਨ?
16. ਮੀਰਜ਼ਾਦਾ ਕਿਸ ਦੇ ਘਰ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਿਆ?
17. ਮੀਰਜ਼ਾਦਾ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ਪਰੀ ਹੰਸ ਦੀ ਮੱਦਦ ਨਾਲ ਰਾਜੇ ਤੋਂ ਚੋਰੀ ਮਹਿਲ ਵਿੱਚੋਂ ਕਦੋਂ ਨਿਕਲੇ?
18. ਬਾਗ ਵਿੱਚ ਕੌਣ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ?
19. ਮਾਲਣ ਨੇ ਕਿਸਦੇ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨ ਲਏ?
20. ਇੱਕ ਪਰੀ ਨੇ ਕਿਸ ਜਾਤ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ?

II ਖ਼ਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:-

1. ਮੀਰਜ਼ਾਦਾ ਘੋੜੇ ਉੱਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ..... ਲੱਭਣ ਚੱਲ ਪਿਆ।
2. ਮੀਰਜ਼ਾਦੇ ਨੇ ਸਬਜ਼ਪਰੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ..... ਨੂੰ ਦੱਸੀ।

3. ਹੰਸ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਪਰੀਆਂ ਨਹਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ..... ਕਿਨਾਰੇ 'ਤੇ ਪਏ ਸਨ।
4. ਸਬਜ਼ਪਰੀ ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾ ਪਹੁੰਚੀ ਅਤੇ ਮੀਰਜ਼ਾਦਾ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ.....।
5. ਸਬਜ਼ਪਰੀ ਨੇ ਮਹਿਲ ਦੀ ਛੱਤ ਉੱਤੇ ਪੰਛੀਆਂ ਲਈ ਭਾਂਤ-ਭਾਂਤ ਦੇ..... ਖਿਲਾਰ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੁੱਚੇ ਮੋਤੀਆਂ ਦੀ ਢੇਰੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ।
6. ਭਾਵੇਂ..... ਬਹੁਤ ਲਿੱਸਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਹੰਸ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲਿਆ।
7. ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੀਰਜ਼ਾਦਾ ਉਸ ਬਾਗ ਦੇ ਖੂਹ ਨੇੜੇ ਘੁੰਮ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ..... ਨੇ ਸਬਜ਼ਪਰੀ ਨੂੰ ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਪੱਕਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।
8. ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਮੀਰਜ਼ਾਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਡਦਾ-ਖੇਡਦਾ ਜੰਗਲ ਦੇ ਉਸ ਪਾਸੇ ਚਲਾ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ .....ਤਰੋੜ ਮਰੋੜ ਕੇ ਸੁੱਟਿਆ ਸੀ।

III ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਠੀਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੈ:-

1. ਮੀਰਜ਼ਾਦਾ ਕੁਆਰਾ ਸੀ।
2. ਮੀਰਜ਼ਾਦਾ ਸਬਜ਼ਪਰੀ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਇੱਕ ਰਾਜ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਰਾਜ ਘੁੰਮਦਾ ਰਿਹਾ।
3. ਜਦੋਂ ਸੱਪ ਮੀਰਜ਼ਾਦੇ ਨੂੰ ਡੰਗਣ ਹੀ ਲੱਗਾ ਸੀ ਤਾਂ ਮੀਰਜ਼ਾਦੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਲਵਾਰ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਟੁਕੜੇ-ਟੁਕੜੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।
4. ਮੀਰਜ਼ਾਦਾ, ਸਬਜ਼ਪਰੀ ਤੇ ਹੰਸ ਬੇੜੀ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਰਸਤੇ ਮੀਰਜ਼ਾਦੇ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਏ।
5. ਮੀਰਜ਼ਾਦਾ ਭਠਿਆਰਨ ਦੇ ਘਰ ਲੱਕੜਾਂ ਕੱਟ ਕੇ ਲਿਆਉਂਦਾ ਸੀ।
6. ਜਦੋਂ ਮਾਲਣ ਨੂੰ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਕਿ ਸਬਜ਼ਪਰੀ ਮੀਰਜ਼ਾਦੇ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਲਣ ਨੇ ਸਬਜ਼ਪਰੀ ਦੀ ਖੂਬ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ।
7. ਪਰੀਆਂ ਨੱਚ ਕੇ ਉੱਡਣ ਲੱਗੀਆਂ ਤਾਂ ਇੱਕ ਪਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਕਦੀ ਵੀ ਆਦਮ ਜਾਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ।”

IV ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ:-

1. ਸਬਜ਼ਪਰੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਥਾਵਾਂ 'ਚੋਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ?

(ੳ) ਮਿਥ ਕਥਾਵਾਂ	(ਅ) ਪਰੀ ਕਥਾਵਾਂ
(ੲ) ਪ੍ਰੀਤ ਕਥਾਵਾਂ	(ਸ) ਨੀਤੀ ਕਥਾਵਾਂ।
2. ਹੰਸ ਨੇ ਮੀਰਜ਼ਾਦੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, “ਸਬਜ਼ਪਰੀ ਦੇ ਮਹਿਲ ਤੱਕ ਕੌਣ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?”

(ੳ) ਦੇਵਤੇ	(ਅ) ਪਰੀਆਂ
(ੲ) ਰਾਜਾ	(ਸ) ਰਾਖਸ਼।

3. ਜਦੋਂ ਸਬਜ਼ਪਰੀ ਨਹਾਉਣ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਮਾਲਣ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਧੱਕਾ ਦਿੱਤਾ।

- (ੳ) ਦਰਿਆ ਵਿੱਚ   (ਅ) ਖੂਹ ਵਿੱਚ
(ੲ) ਨਦੀ ਵਿੱਚ   (ਸ) ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ

ਨੀਤੀ ਕਥਾਵਾਂ

(ੳ) ਲਾਲਸਾ ਦੀ ਚੱਕੀ

I ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਦਿਓ:-

1. ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਕਿਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਦੀਵਾ ਨਾ ਲੈ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ?
2. ਜਦੋਂ ਲਾਲਚੀ ਬੰਦਾ ਪਹਿਲਾ ਦੀਵਾ ਬਾਲ ਕੇ ਪੂਰਬ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਤੁਰ ਪਿਆ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਦੀਵਾ ਬੁੱਝਿਆ ਉਸ ਥਾਂ ਪੁੱਟੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਕੀ ਮਿਲਿਆ?
3. ਜਦੋਂ ਲਾਲਚੀ ਬੰਦਾ ਦੂਜਾ ਦੀਵਾ ਬਾਲ ਕੇ ਪੱਛਮ-ਦਿਸ਼ਾ ਵਲ ਤੁਰ ਪਿਆ, ਦੀਵਾ ਬੁੱਝਣ ਤੇ ਉਸ ਥਾਂ ਪੁੱਟੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਕੀ ਮਿਲਿਆ?
4. ਲਾਲਚੀ ਬੰਦੇ ਦੁਆਰਾ ਬਾਲਿਆ ਹੋਇਆ ਚੌਥਾ ਦੀਵਾ ਕਿੱਥੇ ਬੁੱਝ ਗਿਆ?
5. ਲਾਲਚੀ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਮਹਿਲ ਦੇ ਇੱਕ ਕਮਰੇ ਅੰਦਰ ਕੀ ਚੱਲਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀ?
6. ਬੁੱਢੇ ਆਦਮੀ ਨੇ ਲਾਲਚੀ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਕੀ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ?
7. ਬੁੱਢੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇ ਚੱਕੀ ਚਲਣੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ?
8. ਬੁੱਢਾ ਮਹਿਲ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ?

II ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:-

1. ਲਾਲਚੀ ਬੰਦੇ ਦੇ ਸੁਣਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇ ਸੰਤਾਂ-ਸਾਧਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਬੜਾ ..... ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
2. ਲਾਲਚੀ ਬੰਦੇ ਨੇ ..... ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।
3. ਸੰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਦੀਵਾ ਬੁਝਣ ਤੇ ਜਦੋਂ ਤੂੰ ਜਮੀਨ ਪੁੱਟੋਗਾ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ..... ਧਨ ਮਿਲੇਗਾ।
4. ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਾਲਚ ਨੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ..... ਦੇ ਬਚਨਾਂ ਬਾਰੇ ਮੁੜ ਸੋਚਣ ਹੀ ਨਾ ਦਿੱਤਾ।
5. ਲਾਲਚੀ ਬੰਦਾ ਮਹਿਲ ਦੇ ਹਰੇਕ ..... ਵਿੱਚ ਗਿਆ।
6. ਲਾਲਚੀ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ..... ਚੱਲਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀ।
7. ਬੁੱਢਾ ਚੱਕੀ ਤੋਂ ਹੱਟ ਕੇ ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ ..... ਲੱਗਾ।

III ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਠੀਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੈ:-

1. ਲਾਲਚੀ ਬੰਦਾ ਪਹਿਲਾ ਦੀਵਾ ਬਾਲ ਕੇ ਪੂਰਬ ਦਿਸ਼ਾ ਵਲ ਤੁਰ ਪਿਆ।
2. ਪੱਛਮ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਾਲਚੀ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਇੱਕ ਘੜਾ ਮਿਲਿਆ।
3. ਉੱਤਰ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ ਮਹਿਲ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਪਿਆ ਸੀ।
4. ਮਹਿਲ ਦੇ ਇੱਕ ਕਮਰੇ ਅੰਦਰ ਬੁੱਢੀ ਔਰਤ ਚੱਕੀ ਚਲਾ ਰਹੀ ਸੀ।
5. ਜੇ ਚੱਕੀ ਚੱਲਣੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਮਹਿਲ ਡਿੱਗ ਪਵੇਗਾ।
6. 'ਲਾਲਸਾ ਦੀ ਚੱਕੀ' ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਲਾਲਚ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਗੁਣ ਦੱਸਿਆ ਹੈ।

IV ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ:-

1. 'ਲਾਲਸਾ ਦੀ ਚੱਕੀ' ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਥਾਵਾਂ 'ਚੋਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ?
(ੳ) ਮਿਥ ਕਥਾਵਾਂ (ਅ) ਨੀਤੀ ਕਥਾਵਾਂ
(ੲ) ਪਰੀ ਕਥਾਵਾਂ (ਸ) ਦੰਤ ਕਥਾਵਾਂ।
2. ਲਾਲਚੀ ਬੰਦੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਦਿੱਤਾ?
(ੳ) ਚਾਰ ਸੋਮਬੱਤੀਆਂ (ਅ) ਚਾਰ ਦੀਵੇ
(ੲ) ਚਾਰ ਘੜੇ (ਸ) ਚਾਰ ਲਾਲਟੈਣਾਂ।
3. ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਉਸਨੇ ਚੌਥਾ ਦੀਵਾ ਬਾਲਿਆ ਤੇ ਉਹ ਕਾਹਲੀ-ਕਾਹਲੀ ਕਿੱਥੇ ਚੱਲ ਪਿਆ?
(ੳ) ਉੱਤਰ ਵੱਲ (ਅ) ਪੱਛਮ ਵੱਲ
(ੲ) ਦੱਖਣ ਵੱਲ (ਸ) ਪੂਰਬ ਵੱਲ।
4. "ਮੈਂ ਵੀ ਤੇਰੇ ਵਾਂਗ ਲਾਲਚ ਕਰਕੇ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨੀ" ਇਹ ਕਥਨ ਕਿਸਨੇ ਕਹੇ?
(ੳ) ਬੁੱਢੇ ਨੇ (ਅ) ਲਾਲਚੀ ਬੰਦੇ ਨੇ
(ੲ) ਜਵਾਨ ਨੇ (ਸ) ਸੰਤਾਂ ਨੇ

4. ਦੰਤ-ਕਥਾਵਾਂ

(ੳ) ਪੂਰਨ ਭਗਤ

I ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਦਿਓ:-

1. ਸਲਵਾਨ ਕਿੱਥੋਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਸੀ?
2. ਸਲਵਾਨ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਰਾਣੀਆਂ ਸਨ?
3. ਸਲਵਾਨ ਦੀਆਂ ਦੋਨਾਂ ਰਾਣੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
4. ਪੂਰਨ ਨੇ ਕਿਸ ਮਾਂ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਜਨਮ ਲਿਆ?
5. ਸਲਵਾਨ ਦਾ ਪੂਰਨ ਕੀ ਲੱਗਦਾ ਸੀ?
6. ਰਾਜਾ ਸਲਵਾਨ ਨੇ ਪੂਰਨ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਵਰ੍ਹੇ ਭੋਰੇ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ?
7. ਪੂਰਨ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੇਖ ਕੇ ਕੌਣ ਦੰਗ ਰਹਿ ਗਈ?
8. ਲੂਣਾ ਪੂਰਨ ਨੂੰ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਥਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੇਖਣ ਲੱਗ ਪਈ?
9. ਲੂਣਾ ਦੀ ਝੂਠੀ ਕਹਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰਨ ਉਸਦੀ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ 'ਤੇ ਡੁੱਲ ਗਿਆ ਸੀ?
10. ਰਾਜਾ ਸਲਵਾਨ ਨੇ ਲੂਣਾ ਦੀ ਝੂਠੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਸੱਚ ਮੰਨ ਕੇ ਪੂਰਨ ਨੂੰ ਕਿਸਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ?
11. ਜਲਾਦਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜੇ ਨੇ ਪੂਰਨ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਸੁੱਟਣ ਲਈ ਕਿਹਾ?
12. ਜਲਾਦਾਂ ਨੇ ਪੂਰਨ ਨੂੰ ਜਾਨੋ ਮਾਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਕੀ ਕੱਟ ਕੇ ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ?
13. ਖੂਹ ਵਿੱਚੋਂ 'ਹਾਏ-ਹਾਏ' ਦੀ ਦਰਦ ਭਰੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਪੂਰਨ ਨੂੰ ਕਿਸਨੇ ਕੱਢਿਆ?
14. ਪੂਰਨ ਖੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆਇਆ?
15. ਪੂਰਨ ਗੋਰਖ ਨਾਥ ਤੋਂ ਜੋਗ ਧਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀ ਬਣ ਗਿਆ?
16. ਪੂਰਨ ਕਿਸ ਦੇ ਮਹਿਲੀਂ ਭਿੱਖਿਆ ਮੰਗਣ ਗਿਆ?
17. ਜਦੋਂ ਗੋਰਖ ਨਾਥ ਸੁੰਦਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਵੇਖ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਸੁੰਦਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਰਦਾਨ ਮੰਗਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਸੁੰਦਰਾਂ ਨੇ ਕੀ ਵਰਦਾਨ 'ਚ ਮੰਗਿਆ?
18. ਰਾਣੀ ਇੱਛਰਾਂ ਕਿਸਦੇ ਵਿਯੋਗ ਵਿੱਚ ਅੰਨ੍ਹੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ?
19. ਪੂਰਨ ਨੇ ਲੂਣਾ ਨੂੰ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੀ ਖਾਣ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ?

II ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:-

1. ਸਲਵਾਨ ਦੇ ਘਰ ਰਾਣੀ ਇੱਛਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਇੱਕ..... ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ।
2. ਬਾਰ੍ਹਾਂ ਵਰ੍ਹੇ ਬੀਤ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਪੂਰਨ ਭੋਰਿਉਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਰਾਜਾ..... ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਗਿਆ।
3. ਲੂਣਾ ਦੇ ਮਹਿਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੂਰਨ ਦੇ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ..... ਨੇ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸਾਜਸ਼ ਰਚੀ।

4. ਰਾਜੇ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੂਰਨ ਦੇ ਕੁਝ ਕੱਪੜੇ..... ਨਾਲ ਲਿੱਬੜੇ ਵਿਖਾ ਦਿੱਤੇ।
5. ਗੌਰਖ ਨਾਥ ਨੇ ਪੂਰਨ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਹੱਥ ਫੇਰਿਆ ਤੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ..... ਕਰ ਦਿੱਤਾ।
6. ਸੁੰਦਰਾਂ ਬੜੇ ਚੰਗੇ..... ਤਿਆਰ ਕਰਵਾ ਕੇ ਆਪ ਗੌਰਖ ਨਾਥ ਦੇ ਡੇਰੇ ਆ ਪੁੱਜੀ।

III ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਠੀਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੈ:-

1. ਰਾਜਾ ਸਲਵਾਨ ਦੀਆਂ ਦੋ ਰਾਣੀਆਂ ਸਨ।
2. ਪੂਰਨ ਲੂਣਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ।
3. ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਰਾਜਾ ਸਲਵਾਨ ਨੇ ਪੂਰਨ ਨੂੰ ਬਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੱਕ ਭੋਰੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿੱਤਾ।
4. ਰਾਜਾ ਸਲਵਾਨ ਨੇ ਪੂਰਨ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ।
5. ਰਾਣੀ ਸੁੰਦਰਾਂ ਨੇ ਮਹਿਲਾਂ ਉੱਤੇ ਪੂਰਨ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ।

IV ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ :

1. ਪੂਰਨ ਭਗਤ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਥਾਵਾਂ 'ਚ ਲਈ ਗਈ ਹੈ?

(ੳ) ਮਿਥ ਕਥਾਵਾਂ	(ਅ) ਪ੍ਰੀਤ ਕਥਾਵਾਂ
(ੲ) ਨੀਤੀ ਕਥਾਵਾਂ	(ਸ) ਦੰਤ ਕਥਾਵਾਂ।
2. ਰਾਜੇ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਜਲਾਦਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸੀ?

(ੳ) ਦੋਸ਼ੀ	(ਅ) ਨਿਰਦੋਸ਼
(ੲ) ਬੇਈਮਾਨ	(ਸ) ਬਲਵਾਨ।
3. ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਜਾਣ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਪੂਰਨ ਜੋਗੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿੱਥੇ ਗਿਆ?

(ੳ) ਰਾਜ ਕੋਟ	(ਅ) ਫਰੀਦਕੋਟ
(ੲ) ਪੂਰਨ ਕੋਟ	(ਸ) ਸਿਆਲਕੋਟ।
4. ਅੱਲਾਦ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋਈ ਲੂਣਾਂ ਰਾਜਾ ਸਲਵਾਨ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚੀ?

(ੳ) ਪੂਰਨ ਭਗਤ ਕੋਲ	(ਅ) ਗੌਰਖਨਾਥ ਕੋਲ
(ੲ) ਰਾਜਾ ਰਸਾਲੂ ਕੋਲ	(ਸ) ਹਰਨਾਥ ਕੋਲ।

(ਅ) ਰਾਜਾ ਰਸਾਲੂ

I ਅੱਗੇ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ:-

1. ਪੂਰਨ ਭਗਤ ਦੇ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਨਾਲ ਸਿਆਲਕੋਟ ਦੇ ਰਾਜਾ ਸਲਵਾਨ ਦੇ ਘਰ ਤੇ ਰਾਣੀ ਲੂਣਾਂ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਕਿਸ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ?
2. ਰਾਜੇ ਦੇ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਵਰ੍ਹੇ ਤੱਕ ਰਸਾਲੂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਵੇਖਣਾ ਅਸੁੱਭ ਦੱਸਿਆ?
3. ਜਿਸ ਦਿਨ ਰਸਾਲੂ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਸੀ ਉਸੇ ਦਿਨ ਸਲਵਾਨ ਦੇ ਅਸਤਬਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ?
4. ਰਸਾਲੂ ਦੇ ਬਚਪਨ ਦੇ ਸਾਥੀ ਕੌਣ ਸਨ?
5. ਜਦੋਂ ਰਸਾਲੂ ਐਕ ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਿਹੜੀ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਉਸ ਪ੍ਰਤੀ ਖਿੱਚੀ ਗਈ?
6. ਰਸਾਲੂ ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਆਈਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਘੜੇ ਕਿਸ ਨਾਲ ਤੋੜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ?
7. ਰਾਜੇ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਘੜੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ?
8. ਰਸਾਲੂ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਤੀਰਾਂ ਨਾਲ ਗਾਗਰਾਂ ਦੇ ਵੀ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਵਿੰਨ੍ਹੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ?
9. ਜਦੋਂ ਰਸਾਲੂ ਨੂੰ ਰਾਜੇ ਨੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ?
10. ਹਰੀ ਚੰਦ ਦੀ ਲੜਕੀ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?
11. ਸਰੂਪਾਂ ਆਪਣੀ ਸਹੇਲੀਆਂ ਨਾਲ ਕਿੱਥੇ ਖੇਡ ਰਹੀ ਸੀ?
12. ਰਸਾਲੂ ਕਿਸਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਉਸ 'ਤੇ ਮੋਹਿਤ ਹੋ ਗਿਆ?
13. ਸਰੂਪਾਂ ਕਿਸਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਸੀ?
14. ਸਿਰਕੱਪ ਰਾਜਾ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ?
15. ਸਿਰਕੱਪ ਨੇ ਰਸਾਲੂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਚੌਪੜ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਉਸਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਕੀ ਘੁਮਾਉਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ?
16. ਰਸਾਲੂ ਕੋਲ ਕੀ ਸੀ?
17. ਸਿਰਕੱਪ ਕੋਲ ਕੀ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਉਸਦੀ ਮੱਦਦ ਨਾ ਕਰ ਸਕਿਆ?
18. ਰਸਾਲੂ ਨੇ ਕਿਸ ਨਾਲ ਚੌਪੜ ਖੇਡੀ?
19. ਜਦੋਂ ਰਸਾਲੂ ਸਿਰਕੱਪ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਕਿਸ ਦਾ ਵਾਸਤਾ ਪਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੀ ਖੈਰ ਮੰਗੀ?
20. ਸਿਰਕੱਪ ਦੀ ਨਵੀਂ ਜੰਮੀ ਧੀ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ?

II ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:-

1. ਰਾਜਾ ਸਲਵਾਨ ਨੇ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਮੰਨ ਕੇ ਪੂਰਨ ਨੂੰ ..... ਭਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।
2. ਰਸਾਲੂ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਤੇ ਜਵਾਨ ਸੀ, ਉਸਦੀ ਤੱਕਣੀ ਤੋਂ ਹੀ ਵੇਖਣ ਵਾਲਾ ..... ਜਾਂਦਾ ਸੀ।
3. ਰਸਾਲੂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਛੱਡਣ ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਫੌਲਾਦੀ ਨਾਂ ਦਾ ..... ਤੇ ਤੋਤਾ ਵੀ ਸਨ।

4. ਰਸਾਲੂ ਨੇ ਨਾਗ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ..... ਕੱਢ ਦਿੱਤੀ।
5. ਰਸਾਲੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤੀਰ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਗੁਨਰ ਸਦਕਾ..... ਨੂੰ ਫੁੰਡ ਦਿੱਤਾ।
6. ਰਸਾਲੂ ਨੇ ਰਾਜੇ ਹਰੀ ਚੰਦ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਬੁਝਾ ਕੇ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ..... ਨਾਲ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ।
7. ਰਾਜਾ ਸਿਰਕੱਪ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇੱਕ ..... ਦਾ ਘਰ ਸੀ।
8. ਰਸਾਲੂ ਨੇ ਘੁਮਿਆਰ ਨੂੰ ਆਵੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਭਾਂਡਿਆਂ ਦੀ ..... ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਆਵੇ ਦੀ ਅੱਗ ਬੁਝਾ ਦਿੱਤੀ।
9. ਕੋਕਲਾਂ ਗੁਣ ਜਵਾਨ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਤੇ..... ਦੀ ਰਾਣੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ।

III ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਠੀਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੈ:-

1. ਸਲਵਾਨ ਦੇ ਅਸਤਬਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਛੇਰਾ ਜੰਮਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਫੌਲਾਦੀ ਰੱਖਿਆ।
2. ਰਸਾਲੂ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਗੁਲਾਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ।
3. ਨਾਗ ਦੀ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਰੇਤ ਪੈ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਬੜੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ।
4. ਸਿਰਕੱਪ ਨਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਸੀ।
5. ਜਦੋਂ ਰਸਾਲੂ ਸਿਰਕੱਪ ਦੇ ਮਹਿਲੀਂ ਜਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਚੋਪੜ ਖੇਡਣ ਲਈ ਲਲਕਾਰਿਆ।
6. ਰਾਜਾ ਰਸਾਲੂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੋਤੇ ਤੋਂ ਰੋਡੀ ਤੇ ਕੋਕਲਾਂ ਦੀ ਕਰਤੂਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

IV ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ:-

1. ਰਾਜਾ ਰਸਾਲੂ ਦੀ ਕਥਾ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ?

(ੳ) ਮਿਥ ਕਥਾਵਾਂ (ਅ) ਦੰਤ ਕਥਾਵਾਂ
(ੲ) ਨੀਤੀ ਕਥਾਵਾਂ (ਸ) ਪ੍ਰੀਤ ਕਥਾਵਾਂ।
2. ਰਾਜਾ ਸਲਵਾਨ ਨੇ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਮੰਨ ਕੇ ਪੂਰਨ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਲਈ ਭੋਰੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ?

(ੳ) ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ (ਅ) ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਲਈ
(ੲ) ਦੋ ਸਾਲ ਲਈ (ਸ) ਦੱਸ ਸਾਲ ਲਈ।
3. ਸਿਰਕੱਪ ਰਾਜਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸੀ?

(ੳ) ਇਮਾਨਦਾਰ ਰਾਜਾ (ਅ) ਕਪਟੀ ਰਾਜਾ
(ੲ) ਬਲਵਾਨ ਰਾਜਾ (ਸ) ਬੇਈਮਾਨ ਰਾਜਾ।
4. ਰਾਜਾ ਰਸਾਲੂ ਨੇ ਕੋਕਲਾਂ ਲਈ ਕਿਸ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ?

(ੳ) ਸੁੰਦਰ ਬਾਗ (ਅ) ਸੁੰਦਰ ਤਲਾਬ ਦੀ
(ੲ) ਸੁੰਦਰ ਮਹਿਲ (ਸ) ਸੁੰਦਰ ਮੰਦਰ ਦੀ।

(ੲ) ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ

I ਅੱਗੇ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ:-

1. ਦੁੱਲਾ ਕਿੱਥੋਂ ਦਾ ਜੰਮਪਲ ਸੀ?
2. ਦੁੱਲਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?
3. ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਕਿਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਸੀ?
4. ਜਦੋਂ ਦੁੱਲੇ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਅਕਬਰ ਦੀ ਇੱਕ ਰਾਜਪੂਤ ਰਾਣੀ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ, ਉਸਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?
5. ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਆਉਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਸ਼ਾਹੀ ਕਾਫ਼ਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਰਦਾ ਸੀ?
6. ਦੁੱਲਾ ਲੁੱਟ ਦੇ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਕੀ ਕਰਦਾ ਸੀ?
7. ਦੁੱਲੇ ਦੇ ਚਾਚੇ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?
8. ਕਿਸਨੇ ਦੁੱਲੇ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਫੌਜ ਭੇਜੀ?
9. ਕਿਸਨੇ ਦੁੱਲੇ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਫੌਜ ਦੇ ਸੈਨਾਪਤੀ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ?
10. ਦੁੱਲੇ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਲਿਜਾ ਕੇ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ?

II ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:-

1. ਦੁੱਲੇ ਦੇ ਪਿਉ-ਦਾਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਤਕੜੇ ਅਣਖੀਲੇ ਤੇ ..... ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ।
2. ਸਲੀਮ ਕਾਫ਼ੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸੀ, ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਉਸਨੂੰ ..... ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ।
3. ਦੁੱਲਾ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦਾ ਸਲੀਮ ਇੱਕੋ ਮਾਂ ਦਾ ..... ਚੁੰਘ ਕੇ ਪਲੇ।
4. ਦੁੱਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ..... ਸੁਭਾਅ ਵਾਲਾ ਸੀ।
5. ਦੁੱਲੇ ਦਾ ਚਾਚਾ ਜਲਾਲਦੀਨ ਉਸ ਨਾਲ ..... ਰੱਖਦਾ ਸੀ।

III ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਠੀਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੈ:-

1. ਦੁੱਲਾ ਸਾਂਦਲ ਬਾਰ ਦਾ ਜੰਮਪਲ ਸੀ।
2. ਦੁੱਲੇ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਨਾਨਕ ਸੀ।
3. ਅਕਬਰ ਦੀ ਇੱਕ ਰਾਜਪੂਤ ਰਾਣੀ ਨੇ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ।
4. ਦੁੱਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਬਾਗੀ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲਾ ਸੀ।
5. ਫੌਜ ਨੇ ਦੁੱਲੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਉੱਤੇ ਧਾਵਾ ਬੋਲ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੁੱਲੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਬੰਦੀ ਬਣਾ ਲਿਆ।

IV ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ:-

1. ਦੁੱਲੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਕਿਸ ਨਾਲ ਸੀ?
(ੳ) ਰਾਜਪੂਤਾਂ ਨਾਲ (ਅ) ਜੱਟਾਂ ਨਾਲ
(ੲ) ਸੁਨਿਆਰ ਨਾਲ (ਸ) ਤਰਖਾਣ ਨਾਲ।
2. ਅਕਬਰ ਦੀ ਇੱਕ ਰਾਜਪੂਤ ਰਾਣੀ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਕਿਸ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ?
(ੳ) ਕਾਦਮ (ਅ) ਸਲੀਮ
(ੲ) ਰਹੀਮ (ਸ) ਪੱਲਵ।
3. ਦੁੱਲਾਭੱਟੀ ਦੀ ਗਾਥਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਿਹੜੇ ਤਿਉਹਾਰ ਦੇ ਗੀਤਾਂ 'ਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਦੀਵਾਲੀ (ਅ) ਲੋਹੜੀ
(ੲ) ਦੁਸਹਿਰਾ (ਸ) ਵਿਸਾਖੀ।
4. ਸਿਰਕੱਪ ਰਾਜਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸੀ?
(ੳ) ਇਮਾਨਦਾਰ (ਅ) ਕਪਟੀ
(ੲ) ਬਲਵਾਨ (ਸ) ਬੇਈਮਾਨ।
5. ਰਾਜਾ ਰਸਾਲੂ ਨੇ ਕੋਕਲਾਂ ਲਈ ਕਿਸ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ?
(ੳ) ਸੁੰਦਰ ਬਾਗ (ਅ) ਸੁੰਦਰ ਤਲਾਬ ਦੀ
(ੲ) ਸੁੰਦਰ ਮਹਿਲ (ਸ) ਸੁੰਦਰ ਮੰਦਰ ਦੀ।

ਪ੍ਰੀਤ-ਕਥਾਵਾਂ

(ੳ) ਹੀਰ-ਰਾਂਝਾ

I ਅੱਗੇ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ:-

1. ਝੰਗ ਸਿਆਲ ਦੇ ਇੱਕ ਸਰਦਾਰ ਮਲਕ ਚੂਚਕ ਦੇ ਘਰ ਕਿਸਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ?
2. ਚੌਧਰੀ ਮੌਜੂ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ?
3. ਤਖਤ ਹਜ਼ਾਰਾ ਕਿਸ ਦਾ ਪਿੰਡ ਸੀ?
4. ਚੌਧਰੀ ਮੌਜੂ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਪੁੱਤਰ ਸਨ?
5. ਚੌਧਰੀ ਮੌਜੂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?

6. ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਕਿਸ ਵੰਡ-ਵੰਡਾਈ ਕਰਕੇ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ?
7. ਰਾਂਝੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਕਿਹੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਆਈ?
8. ਹੀਰ ਦੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪਲੰਘ ਤੇ ਕਿਸ ਦੇ ਸੁੱਤੇ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ?
9. ਹੀਰ ਨੇ ਰਾਂਝੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨੇੜੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪਿਉ ਕੋਲ ਕਿਹੜੀ ਨੌਕਰੀ ਦਿਵਾ ਦਿੱਤੀ?
10. ਹੀਰ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਿੱਥੇ ਹੋ ਗਿਆ?
11. ਹੀਰ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਿਸ ਨਾਲ ਹੋਇਆ?
12. ਹੀਰ ਦੀ ਨਨਾਣ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?
13. ਸਹਿਤੀ ਕਿਸਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਸੀ?

II ਖ਼ਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:-

1. ਸਰਦਾਰ ਮਲਕ ਚੂਚਕ ਦੇ ਘਰ ਇੱਕ ਲੜਕੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ..... ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।
2. ਰਾਂਝੇ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਰਾਂਝਾ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਇਸ ਵਿਹਾਰ ਤੋਂ..... ਸੀ।
3. ਰਾਂਝਾ ਥੱਕਿਆ ਹੋਇਆਸੀ ਕਿ ਪਲੰਘ ਉੱਤੇ ਲੇਟਦਿਆਂ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਗੂੜ੍ਹੀ ..... ਆ ਗਈ।
4. ਰਾਂਝੇ ਨੇ ਹੀਰ ਨੂੰ ਉਹਦੇ ਸਹੁਰੇ ਪਿੰਡ ਜਾ ਕੇ ਮਿਲਣ ਦੀ ..... ਸੋਚੀ।

III ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਠੀਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੈ:-

1. ਹੀਰ ਮਲਕ ਚੂਚਕ ਦੀ ਧੀ ਸੀ।
2. ਰਾਂਝਾ ਚੌਧਰੀ ਮੌਜੂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ।
3. ਹੀਰ ਨੇ ਰਾਂਝੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨੇੜੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪਿਉ ਕੋਲ ਮੱਝਾਂ ਦੇ ਚਾਰੂ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਦਿਵਾ ਦਿੱਤੀ।
4. ਹੀਰ ਦਾ ਵਿਆਹ ਰਾਂਝੇ ਨਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।
5. ਸਹਿਤੀ ਮੁਰਾਦ ਨਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਬਲੋਚ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਸੀ।

IV ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ:-

1. ਰਾਂਝੇ ਦੇ ਬਾਪ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?

(ੳ) ਮੌਜੂ	(ਅ) ਲੱਭੂ
(ੲ) ਖੌਜੂ	(ਸ) ਮੋਟੂ।
2. ਰਾਂਝੇ ਨੂੰ ਤਾਹਨਾ ਕਿਸ ਨੇ ਮਾਰਿਆ?

(ੳ) ਬਾਪ ਨੇ	(ਅ) ਭਾਬੀਆਂ ਨੇ
(ੲ) ਭਰਾ ਨੇ	(ਸ) ਚਾਚੀ ਨੇ

3. ਰਾੜਾ ਨੇ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਹੀਰ ਦੇ ਪਿਉ ਦੀਆਂ ਮੱਝਾਂ ਚਾਰੀਆਂ?
- (ੳ) ਦਸ ਸਾਲ (ਅ) ਪੰਜ ਸਾਲ
(ੲ) ਸੱਤ ਸਾਲ (ਸ) ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ।

(ਅ) ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਿਬਾਂ

I ਅੱਗੇ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ:-

1. ਖੀਵਾ ਖ਼ਾਨ ਦੀ ਧੀ ਕੌਣ ਸੀ?
2. ਖੀਵਾ ਖ਼ਾਨ ਕੌਣ ਸੀ?
3. ਮਿਰਜ਼ਾ ਕਿੱਥੇ ਜੰਮਿਆ ਸੀ?
4. ਸਾਹਿਬਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਮਿਰਜ਼ੇ ਦੀ ਕਿਸ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੀ ਧੀ ਸੀ?
5. ਮਿਰਜ਼ੇ ਦੇ ਬਚਪਨ ਸਮੇਂ ਉਸਦੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਕਿਸ ਦਾ ਸਾਇਆ ਉੱਠ ਗਿਆ ਸੀ?
6. ਨਾਨਕੇ ਘਰ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਮਿਰਜ਼ਾ ਕਿੱਥੇ ਪੜ੍ਹਨ ਜਾਣ ਲੱਗਾ?
7. ਮਸੀਤ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਰਾਂਝੇ ਦਾ ਕਿਸ ਨਾਲ ਲਗਾਉ ਹੋ ਗਿਆ?
8. ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਿਸ ਖ਼ਾਨਦਾਨ ਦੇ ਗੱਭਰੂ ਨਾਲ ਤੈਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ?
9. ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਕਿਸ ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚਿਆ?
10. ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੇ ਮਿਰਜ਼ੇ ਦਾ ਤੀਰਾਂ ਵਾਲਾ ਭੱਥਾ ਅਤੇ ਕਮਾਨ ਕਿੱਥੇ ਟੰਗ ਦਿੱਤੇ?

II ਖ਼ਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:-

1. ਮਿਰਜ਼ਾ ਦਾਨਾਬਾਦ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ..... ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਘਰ ਜੰਮਿਆ।
2. ਮਿਰਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ..... ਜਾਣ ਦਾ ਮਤਾ ਪਕਾ ਲਿਆ।
3. ਸਾਹਿਬਾਂ ਉਸਦੇ..... ਜਾਗਦੀ ਬੈਠੀ ਸੀ।
4. ਕੁਝ ਸਫ਼ਰ ਦੀ ਥਕਾਵਟ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨਿਸ਼ਚਿੰਤ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਨ..... ਇੱਕ ਜੰਡ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਅਰਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਰੁਕ ਗਿਆ।
5. ਮਿਰਜ਼ਾ ਜੰਡ ਦੇ ਹੇਠਾਂ..... ਗਿਆ।

III ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਠੀਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੈ:-

1. ਸਾਹਿਬਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਮਿਰਜ਼ੇ ਦੇ ਮਾਮੇ ਦੀ ਧੀ ਸੀ।
2. ਮਸੀਤ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਮਿਰਜ਼ਾ ਤੇ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦਾ ਆਪਸੀ ਵੈਰ ਹੋ ਗਿਆ।
3. ਸਾਹਿਬਾਂ ਚੰਧੜਾਂ ਦੇ ਗੱਭਰੂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।
4. ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੂੰ ਉਧਾਲ ਕੇ ਨਹੀਂ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ।
5. ਮਿਰਜ਼ੇ ਦਾ ਤੀਰਾਂ ਵਾਲਾ ਭੱਥਾ ਅਤੇ ਕਮਾਨ ਜੰਡ ਉੱਤੇ ਟੰਗ ਦਿੱਤਾ।

IV ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ:-

1. ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੇ ਕਿਸਦੇ ਹੱਥ ਮਿਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਦਾਨਾਬਾਦ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ?
(ੳ) ਧਰਮੂ (ਅ) ਕਰਮੂ
(ੲ) ਚਰਨਾ (ਸ) ਪਰਮ।
2. ਮਿਰਜ਼ਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਢਿੱਲ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਵਾਹੋ-ਦਾਹੀ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ?
(ੳ) ਸਾਈਕਲ (ਅ) ਬੱਕੀ
(ੲ) ਗੱਡਾ (ਸ) ਉਠ।
3. ਸਾਹਿਬਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਿਸ ਖਾਨਦਾਨ ਦੇ ਗੱਭਰੂ ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ?
(ੳ) ਰਾਜਪੂਤਾਂ (ਅ) ਚੰਧੜ
(ੲ) ਵੰਝਲਾ (ਸ) ਭੱਟੀ।

ਨੋਟ:-

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ- 2

ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ-11 ਦੇ ਲੋਕ ਗੀਤ ਭਾਗ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
ਇਸ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਅਭਿਆਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨਗੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ- 3

ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ-11 ਦੇ ਲੋਕ-ਕਥਾਵਾਂ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਾਰ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।
ਇਸ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋਕ-ਕਥਾਵਾਂ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ ਕਰਨਗੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ- 4

ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ-11 ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਾਕਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਵਾਕਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ ਕਰਨਗੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ- 5

ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ-11 ਦੀ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚੋਂ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨੂੰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ/ਘਟਨਾਵਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਪੱਤਰ ਲਿਖਣ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਦਿੱਤੇ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੁਹਰਾਈ ਕਰਨਗੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ - 6

ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ-11 ਵਿੱਚੋਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਅਤੇ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੱਦਾ-ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ ਕਰਨਗੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ- 7

ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ-11 ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਖ-2 ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਪੈਰਾ ਰਚਨਾ ਲਿਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਵੱਖ-2 ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਪੈਰਿਆਂ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ ਕਰਨਗੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ- 8

ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ-11 ਵਿੱਚੋਂ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਦੇ ਵਾਕਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੁਹਰਾਈ ਕਰਨਗੇ।

ਨੋਟ:- ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ-11 ਦੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਸੰਬੰਧੀ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ ਕਰਨਗੇ।

ਸ੍ਰੋਣੀ-ਗਿਆਰ੍ਹਵੀਂ

ਵਿਸ਼ਾ-ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਜ਼ਮੀ (ਸੈਂਪਲ ਪੇਪਰ)

ਲਿਖਤੀ ਪੇਪਰ : 65

ਆਂਤਰਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ : 10

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 75

ਸਮਾਂ-3 ਘੰਟੇ

1. ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :

- (ੳ) 'ਹਰੀਏ ਨੀ ਰਸ ਭਰੀਏ ਖਜੂਰੇ' ਸੁਹਾਗ ਕਿਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੈ?
- (ਅ) ਸਿੱਠਣੀਆਂ ਵਿਆਹ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਰਸ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ?
- (ੲ) 'ਮਿਰਜ਼ਾਂ-ਸਾਹਿਬਾਂ' ਪ੍ਰੀਤ ਕਥਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪਾਤਰ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
- (ਸ) 'ਲਾਲਸਾ ਦੀ ਚੱਕੀ' ਲੋਕ-ਕਥਾ ਕਿਹੜੀ ਵੰਨਗੀ ਦੀ ਕਥਾ ਹੈ?
- (ਹ) Nominated ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਰੂਪ ਚੁਣੋ ।
(i) ਫੁਟਕਲ (ii) ਖਿਆਨਤ (iii) ਨਾਮਜ਼ਦ (iv) ਦਫ਼ਤਰੀ
- (ਕ) Democracy ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਲਿਖੋ।
- (ਖ) Climate ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਰੂਪ ਲਿਖੋ।
- (ਗ) ਸਹੀ ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ :
Volcano ਜੁਆਲਾਮੁਖੀ
..... ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ
..... ਮਕਰ ਰੇਖਾ
- (ਘ) 'ਜ਼ਰਾ ਵਿਹਲ ਨਾ ਹੋਣਾ' ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਮੁਹਾਵਰਾ ਠੀਕ ਹੈ:
(i) ਹੈਂਕੜ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ (ii) ਬਿਲਕੁੱਲ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨਾ
(iii) ਸਿਰ ਖੁਰਕਣ ਦੀ ਵਿਹਲ ਨਾ ਹੋਣੀ (iv) ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਲੈਣੀਆਂ
- (ਙ) 'ਖ਼ਾਨਾ ਖਰਾਬ ਹੋਣਾ' ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਅਰਥ ਸਹੀ ਹਨ : 10x1=10
(i) ਸਾਰਾ ਧਨ ਮੁੱਕ ਜਾਣਾ (ii) ਗੁੰਮ ਹੋ ਜਾਣਾ
(iii) ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਣਾ (iv) ਵੱਡਾ ਲਿਖਾਰੀ ਹੋਣਾ

2. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :-

- (ੳ) 'ਸਾਡਾ ਚਿੜੀਆ ਦਾ ਚੰਬਾ' ਸੁਹਾਗ ਵਿੱਚ ਬਾਬਲ ਅਤੇ ਧੀ ਦੇ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਨੂੰ ਵਾਰਤਕ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।
- (ਅ) 'ਨਿੱਕੀ-ਨਿੱਕੀ ਬੂੰਦੀ' ਨਾਂ ਦੀ ਘੋੜੀ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਕਿਵੇਂ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ?
- (ੲ) 'ਸਿੱਠਣੀਆਂ' ਵਿੱਚ ਹਾਸੇ-ਮਜ਼ਾਕ ਲਈ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਵਿਸ਼ੇ ਚੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?
- (ਸ) 'ਕੈਲੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਲੀਆਂ ਮੱਝਾਂ' ਢੋਲੇ ਵਿੱਚ ਮੱਝਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਕਿਵੇਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ? 5+5=10

3. ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕਥਾ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ :

- (i) ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਭਗਤ   (ii) ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ

4. (ੳ) ਕਿਸੇ ਛੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਰਥ ਲਿਖੋ :

Balance, Allowance, Justify, Tension, Bring to notice, file, catalogue, honourarium, Glacier. 6x1/2=3

(ਅ) ਕਿਸੇ ਪੰਜ ਵਾਕਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰੋ :

- (ੳ) Write Pincode in address.
- (ਅ) It is for office use only.
- (ੲ) Internet is the network of networks.
- (ਸ) Railway is public property, help to maintain it.
- (ਹ) In case of emergency pull chain.
- (ਕ) Beware of pick-pockets.
- (ਖ) Smoking is injurious to health.
- (ਗ) Payment can be made in cash or by cheque. 5x1=5

5. ਕਿਸੇ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਖੁਲ੍ਹੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੋਕਿਆਂ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਾ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ। ਜਾਂ
ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਅਸ਼ਲੀਲ ਤੇ ਲੱਚਰ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ। $2+4+2=8$
6. ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਲੜਕੇ ਵਾਸਤੇ ਕੰਨਿਆਂ ਲੱਭਣ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਲਿਖੋ। ਜਾਂ
ਆਪਣੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਪੋਤਰੀ ਦਾ ਜਨਮ-ਦਿਨ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਸੱਦਾ-ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ। (5)
7. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਉੱਤੇ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ ਰਚਨਾ ਕਰੋ :
(i) ਚੰਗੀ ਬੋਲਚਾਲ (ii) ਕਿਰਤ (iii) ਜੀਵਨ ਸੋਧ (6)
8. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਚਾਰ ਦੀ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਝ ਵਰਤੋਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣ:-
ਉੱਘ-ਸੁੱਘ ਨਾ ਮਿਲਣੀ, ਅੱਲ੍ਹੇ ਫੱਟਾਂ 'ਤੇ ਲੂਣ ਛਿੜਕਣਾ, ਇੱਲ ਦਾ ਨਾਂ ਕੋਕੋ ਨਾ ਆਉਣਾ, ਖ਼ਾਨਾ ਖਰਾਬ ਹੋਣਾ, ਛਿੱਲ ਲਾਹੁਣੀ, ਤਰਲੋਂ ਮੱਛੀ ਹੋਣਾ, ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਂਗ ਰੱਖਣਾ, ਇਲਮ ਦਾ ਕੀੜਾ। $4 \times 2 = 8$

ਸ੍ਰੇਣੀ-ਗਿਆਰ੍ਹਵੀਂ

ਵਿਸ਼ਾ-ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਜ਼ਮੀ (ਸੈਂਪਲ ਪੇਪਰ)

ਲਿਖਤੀ ਪੇਪਰ : 65

ਆਂਤਰਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ : 1●

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 75

ਸਮਾਂ-3 ਘੰਟੇ

1. ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :

- (ੳ) 'ਸਾਡਾ ਚਿੜੀਆਂ ਦਾ ਚੰਬਾ' ਸੁਹਾਗ ਵਿੱਚ ਧੀ ਆਪਣੇ ਪੇਕੇ ਘਰੋਂ ਨਾ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ?
- (ਅ) 'ਪਿੰਡ ਤਾਂ ਸਾਡੇ' ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਜੀਵਨ-ਸੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?
- (ੲ) ਨੀਤੀ ਕਥਾ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
- (ਸ) ਮੀਰਜ਼ਾਦਾ ਕਿਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ?
- (ਹ) 'Daily wage' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਲਿਖੋ।
- (ਕ) Joining Report ਦਾ ਸਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਰੂਪ ਚੁਣੋ :
- (i) ਬਦਲੀ ਸਮਾਂ (ii) ਹਾਜ਼ਰੀ ਰਿਪੋਰਟ (iii) ਹਾਜ਼ਰੀ ਮਿਤੀ (iv) ਹਾਜ਼ਰੀ ਸਮਾਂ
- (ਖ) Yours faithfully ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਰੂਪ ਲਿਖੋ।
- (ਗ) ਸਹੀ ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ :
Museum	ਚਿੜੀਆ ਘਰ
.....	ਲਾਸ਼ ਘਰ
.....	ਅਜਾਇਬ ਘਰ
- (ਘ) 'ਆਪਣੇ ਅੱਗੇ ਕੰਡੇ ਬੀਜਣਾ' ਮੁਹਾਵਰੇ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਅਰਥ ਸਹੀ ਹੈ।
- (i) ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਸਮੱਰਥਾ ਹੋਣੀ
- (ii) ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ਜਿਸ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਮਾੜਾ ਨਿਕਲੇ
- (iii) ਮਾੜੇ ਦਿਨ ਆਉਣੇ
- (iv) ਝਾੜ ਝੰਬ ਕਰਨੀ

(ਛ) 'ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰੀਂ ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ' ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਮੁਹਾਵਰਾ ਢੁੱਕਵਾਂ ਹੈ।

(i) ਗਿੱਲੇ ਗੋਹੇ ਵਾਂਗ ਧੁਖਣਾ

(ii) ਚਿੜੀ ਨਾ ਫਟਕਣੀ

(iii) ਛਾਤੀ 'ਤੇ ਮੂੰਗ ਦਲਣਾ

(iv) ਖੁੱਕੀ ਵੜੇ ਪਕਾਉਣਾ

10x1=10

2. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :-

(ੳ) ਸਿੱਠਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤਕ ਹਵਾਲੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ?

(ਅ) 'ਉੱਭੇ ਦੇ ਬੱਦਲ' ਢੋਲੇ ਵਿੱਚ ਨਾਇਕਾ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ?

(ੲ) 'ਹਰਿਆ ਨੀ ਮਾਲਣ' ਘੋੜੀ ਵਿੱਚ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਜੰਮਣ ਉੱਤੇ ਕੀਹਨੂੰ-ਕੀਹਨੂੰ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਤੋਹਫੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ?

(ਸ) 'ਹਰੀਏ ਨੀ ਰਸ ਭਰੀਏ ਖਜੂਰੇ' ਸੁਹਾਗ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀ ਦੇ ਵਿਰਲਾਪ ਅਤੇ ਢੇਰ ਸਾਰੇ ਦਾਜ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?

5+5=10

3. ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕਥਾ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ -

(i) ਨਲ ਅਤੇ ਦਮਿਅੰਤੀ

(ii) ਪੂਰਨ ਭਗਤ

(10)

4. (ੳ) ਕਿਸੇ ਛੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਰਥ ਲਿਖੋ :-

Available, Conveyance, Notification, Departmental action, Democracy,
Secularism, Tribe, Compensation, for disposal.

6x1/2=3

(ਅ) ਕਿਸੇ ਪੰਜ ਵਾਕਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰੋ :-

(ੳ) Please use separate slips for cheques in this bank.

(ਅ) Spitting is prohibited on the platform.

(ੲ) Do not catch or jump from the running train.

(ਸ) Key board has 104 keys.

(ਹ) Post office savings bank is a useful scheme for salaried persons.

(ਕ) Always keep your passbook and cheque book under proper custody.

(ਖ) It is better to have a joint account in the bank.

(ਗ) Retiring rooms are booked at window no.12

5x1=5

5. ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਰਹੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ।
ਜਾਂ
ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਠੱਗੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ। $2+4+2=8$
6. ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਲਈ ਚੰਗਾ ਵਰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਲਿਖੋ। 5
ਜਾਂ
ਛੇਵੀਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਬੱਚੇ ਲਈ ਟਿਊਟਰ ਦੀ ਲੋੜ ਸੰਬੰਧੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਦੇਣ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਲਿਖੋ।
7. ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ 15● ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ ਰਚਨਾ ਕਰੋ।
(i) ਮੇਰਾ ਗੁਆਂਢੀ (ii) ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ (iii) ਸਾਈਬਰ ਅਪਰਾਧ 6
8. ਕਿਸੇ ਚਾਰ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਸ਼ਪਸ਼ੱਟ ਹੋ ਜਾਣ :-
ਕੁੱਜੇ ਵਿੱਚ ਸਮੁੰਦਰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ, ਛੱਤ ਸਿਰ 'ਤੇ ਚੁੱਕ ਲੈਣੀ, ਲੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਕਾ ਭਰ ਜਾਣਾ, ਦਿਲ ਖੱਟਾ ਹੋਣਾ, ਉਂਗਲਾਂ 'ਤੇ ਨਚਾਉਣਾ, ਕੱਚਿਆਂ ਖਾ ਜਾਣਾ, ਹੱਥ ਉੱਤੇ ਹੱਥ ਧਰਕੇ ਬਹਿਣਾ, ਘੁੰਡੀ ਖੋਲ੍ਹਣੀ।
 $4 \times 2 = 8$

ਜਮਾਤ-ਗਿਆਰਵੀਂ
ਵਿਸ਼ਾ : ਪੰਜਾਬੀ ਚੋਣਵਾਂ

ਜਮਾਤ-ਗਿਆਰਵੀਂ

ਵਿਸ਼ਾ : ਪੰਜਾਬੀ ਚੋਣਵਾਂ

ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ (ਝਲਕਾਂ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ)

ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :-

ਕਵੀ	ਕਵਿਤਾਵਾਂ
(ੳ) ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ :-	ਪਿੰਜਰੇ ਪਿਆ ਪੰਛੀ, ਵੈਰੀ ਨਾਗ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਝਲਕਾ, ਇੱਛਾ ਬਲ ਤੇ ਡੂੰਘੀਆਂ ਸ਼ਾਮਾਂ
(ਅ) ਧਨੀ ਰਾਮ ਚਾਤ੍ਰਕ :-	ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਗ੍ਰੰਥ
- I. ਅੱਗੇ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :-
1. ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਪਿਤਾਮਾ ਕਿਸਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
  2. ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਮੋਢੀ ਕਵੀ ਕੌਣ ਹੈ?
  3. ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਕੀ ਹੈ?
  4. ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ (ਝਲਕਾਂ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ) ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਨਾ ਦੱਸੋ?
  5. ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਪੁਜਾਰੀ ਕਿਹੜੇ ਕਵੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
  6. 'ਪਿੰਜਰੇ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਪੰਛੀ' ਕਿਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੈ?
  7. ਪੰਛੀ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿਣਾ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ?
  8. ਵੈਰੀ ਨਾਗ ਚਸ਼ਮਾ ਕਿੱਥੇ ਹੈ?
  9. ਵੈਰੀ ਨਾਗ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਕਵੀ ਕਿਸ ਨੂੰ ਸਿਜਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ?
  10. 'ਇੱਛਾ ਬਲ ਤੇ ਡੂੰਘੀਆਂ ਸ਼ਾਮਾਂ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਵੀ ਕਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ ਹੈ?
  11. ਇੱਛਾ ਬਲ ਕਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ?
  12. 'ਇੱਛਾ ਬਲ ਤੇ ਡੂੰਘੀਆਂ ਸ਼ਾਮਾਂ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ?
  13. ਆਪਣੀ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਧਨੀ ਰਾਮ ਚਾਤ੍ਰਕ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
  14. ਚਾਤ੍ਰਕ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਗ੍ਰੰਥ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ?
  15. 'ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਗ੍ਰੰਥ' ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਿਸ ਨੇ ਕੀਤੀ?
  16. ਕਵਿਤਾ 'ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਗ੍ਰੰਥ' ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ-ਰੰਗ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?

17. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੀਨੇ ਵਿੱਚ ਪਿਆਰੇ ਦੀ ਖਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ?
18. ਪੰਛੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ?
19. ਕੌਣ ਗਹਿਰ, ਗੰਭੀਰ ਤੇ ਅਡੋਲ ਜਾਪਦਾ ਹੈ?
20. ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਪੰਛੀ ਨੂੰ ਪਿੰਜਰੇ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਰੱਖਿਆ ਹੈ?

II. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਕਥਨ ਠੀਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹਨ :

1. ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਮੋਢੀ ਕਵੀ ਧਨੀ ਰਾਮ ਚਾੜ੍ਹਕ ਹੈ।
2. 'ਪਿੰਜਰੇ ਪਿਆ ਪੰਛੀ' ਕਵਿਤਾ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ।
3. ਵੈਰੀ ਨਾਗ ਚਸ਼ਮੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਵੀ ਨੂੰ ਸੰਗੀਤਕ ਰਾਗ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।
4. ਵੈਰੀ ਨਾਗ ਚਸ਼ਮੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਵੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
5. ਪੰਛੀ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦ ਰਹਿਣਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ।
6. ਸੋਹਣਾ ਲੱਗਣ ਕਰਕੇ ਕਵੀ ਨੇ ਪੰਛੀ ਨੂੰ ਪਿੰਜਰੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।
7. ਸੈਲਾਨੀ, ਪੰਛੀ ਤੇ ਮਾਲੀ ਅਰਾਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।
8. 'ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਗ੍ਰੰਥ' ਦਾ ਕਵੀ ਧਨੀ ਰਾਮ ਚਾੜ੍ਹਕ ਹੈ।
9. ਸੋਢੀ ਸੁਲਤਾਨ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।
10. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੀਨੇ ਵਿੱਚ ਪਿਆਰੇ ਦੀ ਖਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਅਰਾਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

III. ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ :-

1. ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ _____ ਹੈ।
2. _____ ਨੂੰ ਛੋਟੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
3. ਵੈਰੀ ਨਾਗ ਚਸ਼ਮਾ _____ ਵਿੱਚ ਸਥਿੱਤ ਹੈ।
4. ਜ਼ਾਲਮ ਨੇ ਪੰਛੀ ਨੂੰ _____ ਲਾ ਕੇ ਫੜਿਆ।
5. ਪੰਛੀ ਨੂੰ _____ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ।
6. ਵੈਰੀ ਨਾਗ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਨਾਲ _____ ਨੂੰ ਸਰੂਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।
7. ਵੈਰੀ ਨਾਗ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਕਵੀ _____ ਦੇ ਜਲਵੇ ਨੂੰ ਸਿਜਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।
8. ਸੀਨੇ ਖਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖਾਧੀ ਉਹ ਕਰ _____ ਨਹੀਂ ਬਹਿੰਦੇ।

9. 'ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਗ੍ਰੰਥ' ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕਵੀ _____ ਹੈ।
 10. ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ _____ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

IV. ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ :-

1. ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਕਵਿਤਾ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
 (ੳ) ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਗ੍ਰੰਥ (ਅ) ਦੇਸ ਨੂੰ ਅਸੀਸ ਸਾਡੀ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ
 (ੲ) ਪਿੰਜਰੇ ਪਿਆ ਪੰਛੀ (ਸ) ਹਰ ਮੋੜ ਤੇ ਸਲੀਬਾਂ
2. 'ਵੈਰੀ ਨਾਗ ਤੇਰਾ ਪਹਿਲਾ ਝਲਕਾ' ਕਿਸ ਕਵੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਹੈ?
 (ੳ) ਧਨੀ ਰਾਮ ਚਾਤ੍ਰਕ (ਅ) ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ
 (ੲ) ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ (ਸ) ਪ੍ਰੋ: ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ
3. 'ਵੈਰੀ ਨਾਗ ਤੇਰਾ ਪਹਿਲਾ ਝਲਕਾ' ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਕਿਸ ਦਾ ਜਲਵਾ ਦਿਖਦਾ ਹੈ?
 (ੳ) ਪ੍ਰੇਮਿਕਾ ਦਾ
 (ਅ) ਕਵਿਤਾ ਦਾ
 (ੲ) ਰੱਬ ਦਾ
 (ਸ) ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ
4. 'ਪਿੰਜਰੇ ਪਿਆ ਪੰਛੀ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਪੰਛੀ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿਣਾ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ?
 (ੳ) ਘਰ ਵਿੱਚ (ਅ) ਆਲ੍ਹਣੇ ਵਿੱਚ
 (ੲ) ਪਿੰਜਰੇ ਵਿੱਚ (ਸ) ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ
5. ਇੱਛਾ ਬਲ ਕਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ?
 (ੳ) ਚਸ਼ਮੇ ਦਾ (ਅ) ਨਦੀ ਦਾ
 (ੲ) ਪਹਾੜ ਦਾ (ਸ) ਲਹਿਰ ਦਾ

ਕਵੀ

ਕਵਿਤਾਵਾਂ

(ੳ) ਪ੍ਰੋ: ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ	ਦੇਸ ਨੂੰ ਅਸੀਸ ਸਾਡੀ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ
(ਅ) ਫਿਰੋਜ਼ਦੀਨ ਸ਼ਰਫ	ਮਿਲੇ ਮਾਣ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ
(ੲ) ਪ੍ਰੋ: ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ ਦਾ ਦਿਲ
(ਸ) ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ	ਬਾਰਾਂਮਾਹ
(ਹ) ਡਾ: ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ	ਕਿੱਥੇ ਗਈਆਂ ਭੈਣਾਂ

I. ਅੱਗੇ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :-

1. 'ਦੇਸ ਨੂੰ ਅਸੀਸ ਸਾਡੀ ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਦੀ' ਕਵਿਤਾ ਕਿਸ ਕਵੀ ਦੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ?
2. 'ਦੇਸ ਨੂੰ ਅਸੀਸ ਸਾਡੀ ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਦੀ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਵੀ ਕਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ?
3. ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਚਸ਼ਮਿਆਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਲ੍ਹਕਦਾ ਹੈ?
4. 'ਮਿਲੇ ਮਾਣ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਵੀ ਕਿਸ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਮਾਣ ਦਿਵਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ?
5. 'ਮਿਲੇ ਮਾਣ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਕਵੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ?
6. ਫਿਰੋਜ਼ਦੀਨ ਸ਼ਰਫ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਕਵਿਤਾ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
7. 'ਸਿਪਾਹੀ ਦਾ ਦਿਲ' ਕਵਿਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸ ਦੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਭੀੜ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ?
8. ਕਵੀ ਕਿਹੜੀਆਂ ਦੋ ਦੇਵੀਆਂ ਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ?
9. ਸਿਪਾਹੀ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਤਲਵਾਰ ਕਿਸ ਦੇ ਹੱਥ ਦੇਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ?
10. 'ਬਾਰਾਂਮਾਹ' ਕਵਿਤਾ ਵਿਚਲੇ ਭਾਵ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਹਨ?
11. 'ਬਾਰਾਂਮਾਹ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸਾਖ ਮਹੀਨਾ ਚੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
12. 'ਬਾਰਾਂਮਾਹ' ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
13. 'ਕਿੱਥੇ ਗਈਆਂ ਭੈਣਾਂ' ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਣ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
14. ਕੀ ਹੁਣ ਸਚਮੁੱਚ ਮਾਂਵਾਂ ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਸੁੱਚੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਗਵਾਚ ਗਏ ਹਨ?
15. 'ਕਿੱਥੇ ਗਈਆਂ ਭੈਣਾਂ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਤ ਕਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਨਾਇਕਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ?

II. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਕਥਨ ਠੀਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹਨ :

1. 'ਦੇਸ ਨੂੰ ਅਸੀਸ ਸਾਡੀ ਗ਼ਰੀਬਾਂ' ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਪ੍ਰੋ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ।
2. ਕਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਲੱਸੀ ਦੀਆਂ ਚਾਟੀਆਂ ਭਰੀਆਂ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।
3. ਲੱਸੀ ਦੀਆਂ ਚਾਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੱਖਣ ਦੇ ਪਿੱਠੇ ਤਰਦੇ ਹਨ।
4. 'ਮਿਲੇ ਮਾਣ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਵੀ ਨੂੰ ਯੂ.ਪੀ. ਦੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਣੀ ਪਸੰਦ ਹੈ।
5. ਕਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਮਾਣ ਦਿਵਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।
6. 'ਮਿਲੇ ਮਾਣ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ' ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕਵੀ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਹੈ।
7. ਕਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਰਦੂ, ਫ਼ਾਰਸੀ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਵੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।
8. ਹੰਝੂਆਂ ਵਾਲੀ ਸਿਪਾਹੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ।

9. ਸਿਪਾਹੀ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਵਰਗੀ ਹੈ।
10. ਸਿਪਾਹੀ ਅਨੁਸਾਰ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਦੇਵੀ ਨਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
11. 'ਹੱਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ, ਆਪ ਲੈਣਗੇ ਖੋਹ' ਕਾਵਿ-ਸਤਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਪੋਹ ਮਹੀਨੇ ਨਾਲ ਹੈ।
12. 'ਬਾਰਾਂਮਾਹ' ਕਵਿਤਾ ਕੰਡਿਆਲੇ ਕਿੱਕਰ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ।
13. ਪ੍ਰੋ: ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ਕਵਿਤਾ ਬਾਰਾਂਮਾਹ ਹੈ।
14. ਡਾ: ਹਰਿਭਜਨ ਦੁਆਰਾ ਰਚੀ ਗਈ ਕਵਿਤਾ 'ਸਿਪਾਹੀ ਦਾ ਦਿਲ' ਹੈ।
15. 'ਕਿੱਥੇ ਗਈਆ ਭੈਣਾਂ' ਕਵਿਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਣ ਮਾਵਾਂ ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਸੁੱਚੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਗੁਆਚ ਗਏ ਹਨ।

III. ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ :

1. ਕਵੀ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ _____ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
2. ਕਵੀ _____ ਤੋਂ ਈਦ ਦੇ ਚੰਦ ਨੂੰ ਕੁਰਬਾਨ ਹੁੰਦਾ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।
3. ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਚਸ਼ਮਿਆਂ ਦਾ ਪਾਣੀ _____ ਵਾਂਗ ਡਲ੍ਹਕਦਾ ਹੈ।
4. ਕਵੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਿਆਲ ਦੀ ਰਾਤਾਂ _____ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਵਾਲੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
5. ਫਿਰੋਜ਼ਦੀਨ ਸ਼ਰਫ਼ _____ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਮਾਣ ਦਿਵਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।
6. 'ਮਿਲੇ ਮਾਣ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ' ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕਵੀ _____ ਹੈ।
7. ਕਵੀ _____ ਦੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਣਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।
8. 'ਸਿਪਾਹੀ ਦਾ ਦਿਲ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ _____ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
9. ਸਿਪਾਹੀ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਜਾਨ _____ ਉੱਤੇ ਧਰ ਕੇ ਲੜਦਾ ਹੈ।
10. 'ਬਾਰਾਂਮਾਹ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਚੇਤ ਚੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚ _____ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

IV. ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ :

1. ਤੁਹਾਡੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋ: ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਕਵਿਤਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ?

(ੳ) ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਗ੍ਰੰਥ	(ਅ) ਆਰਤੀ
(ੲ) ਸਿਪਾਹੀ ਦਾ ਦਿਲ	(ਸ) ਬਾਰਿਸ਼

2. 'ਬਾਰਾਂਮਾਹ' ਕਵਿਤਾ ਕਿਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ?

(ੳ) ਪ੍ਰੋ: ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ	(ਅ) ਪ੍ਰੋ: ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ
(ੲ) ਪਾਸ਼	(ਸ) ਅਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ
3. ਕਵੀ ਕਿਹੜੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਣਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

(ੳ) ਯੂ.ਪੀ. ਦੀ	(ਅ) ਪੰਜਾਬ ਦੀ
(ੲ) ਹਰਿਆਣੇ ਦੀ	(ਸ) ਹਿਮਾਚਲ ਦੀ
4. ਕਵੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮਹਿਲ ਕੌਣ ਉਸਾਰਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਰਾਜ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ	(ਅ) ਕਵੀ
(ੲ) ਕਹਾਣੀਕਾਰ	(ਸ) ਨਾਵਲਕਾਰ
5. ਕਵੀ ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਸੀਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਹਰਿਆਣੇ ਨੂੰ	(ਅ) ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ
(ੲ) ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ	(ਸ) ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ

ਕਵੀ

ਕਵਿਤਾਵਾਂ

1. ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ	ਭਾਰੀਆਂ ਪੰਡਾਂ
2. ਸ.ਸ. ਮੀਸ਼ਾ	ਪਰਾਹੁਣੀ
3. ਡਾ. ਜਗਤਾਰ	ਹਰ ਮੋੜ 'ਤੇ ਸਲੀਬਾਂ
4. ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ	ਆਰਤੀ
5. ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ	ਕੰਮੀਆਂ ਦਾ ਵਿਹੜਾ

I. ਅੱਗੇ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

1. ਕਵੀ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਲਈ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਦਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ?
2. 'ਭਾਰੀਆਂ ਪੰਡਾਂ' ਕਵਿਤਾ ਕਿਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ?
3. ਕਵੀ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
4. 'ਪਰਾਹੁਣੀ' ਕਵਿਤਾ ਕਿਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ?
5. ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ 'ਪਰਾਹੁਣੀ' ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ?
6. ਧੀ ਦੇ ਜੰਮਣ 'ਤੇ ਕਵੀ ਕਿਸ ਗੱਲ ਦਾ ਫਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ?

7. 'ਹਰ ਮੋੜ 'ਤੇ ਸਲੀਬਾਂ' ਕਿਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ?
8. 'ਪੱਥਰ ਤੇ ਨਕਸ਼ ਹਾਂ ਮੈਂ' ਸ਼ਬਦ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਇਨਸਾਨ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।
9. 'ਹਰ ਮੋੜ 'ਤੇ ਸਲੀਬਾਂ' ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਰੂਪ ਕੀ ਹੈ?
10. ਕਵੀ ਕਿਸ ਦੀ ਆਰਤੀ ਉਤਾਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ?
11. 'ਆਰਤੀ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਵੀ ਆਪਣੇ ਗੀਤ ਦੇ ਗਲ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਦੀ ਗ਼ਾਨੀ ਪਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ?
12. ਕਵੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਹਰ ਇੱਕ ਗੀਤ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ?
13. ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਕਵਿਤਾ ਤੁਹਾਡੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ?
14. ਕਵੀ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਕਿਸ ਥਾਂ ਮਘਦਾ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ?
15. ਕੰਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਵਸਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਕਿਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਨ?

II. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਕਥਨ ਠੀਕ ਜਾਂ ਗ਼ਲਤ ਹਨ :-

1. 'ਭਾਰੀਆਂ ਪੰਡਾਂ' ਕਵਿਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ।
2. 'ਭਾਰੀਆਂ ਪੰਡਾਂ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਭਾਰੀਆਂ ਪੰਡਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।
3. 'ਭਾਰੀਆਂ ਪੰਡਾਂ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਬੱਦਲ, ਪੌਣ ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਦੀ ਨਿੱਕੀ ਉਮਰ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।
4. ਧੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਮੁੰਡਾ ਜੰਮਣ ਦੀ ਆਸ ਸੀ।
5. ਨਵ-ਜੰਮੀ ਧੀ ਨੂੰ ਪਰਾਇਆ ਧਨ ਨਾਨੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ।
6. ਘਰ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਦੇਖ ਕੇ ਨਵ ਜੰਮੀ ਧੀ ਘਬਰਾਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।
7. 'ਹਰ ਮੋੜ 'ਤੇ ਸਲੀਬਾਂ' ਕਵਿਤਾ ਕਵੀ ਡਾ. ਜਗਤਾਰ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ।
8. ਕਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬੇੜੀ ਦਾ ਮਹਿਬੂਬ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ।
9. ਹਰ ਕਾਲ ਕੋਠੜੀ ਵਿੱਚ ਗ਼ੁਲਾਮੀ ਦੀ ਗੱਲ ਚਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।
10. ਕਵੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਆਰਤੀ ਉਤਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।
11. ਗੀਤ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਝੂਠ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
12. ਕਵੀ ਹੰਝੂ ਦਾ ਦੀਵਾ ਜਗਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।
13. 'ਕੰਮੀਆਂ ਦਾ ਵਿਹੜਾ' ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਹੈ।
14. 'ਕੰਮੀਆਂ ਦਾ ਵਿਹੜਾ' ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਸੂਰ ਜੁਝਾਰਵਾਦੀ ਹੈ।
15. 'ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਦਿਲ ਤੋਂ ਦੂਰ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਭਾਵ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬੇਧਿਆਨੀ ਤੋਂ ਹੈ।

III. ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ :

1. 'ਭਾਰੀਆਂ ਪੰਡਾਂ' _____ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ।
2. ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ _____ ਵਡੇਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
3. 'ਪਰਾਹੁਣੀ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਵੀ ਨੇ _____ ਦੇ ਜਨਮ ਲੈਣ 'ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।
4. ਧੀ ਦੇ ਜੰਮਣ 'ਤੇ ਕਵੀ ਆਪਣੀ _____ ਦਾ ਫਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।
5. ਧੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਕਰਕੇ ਮਾਂ ਦੀ _____ ਭਰੀ ਹਾਲਤ ਹੈ।
6. ਜਬਰ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇਖ ਕੇ ਕਵੀ ਦਾ _____ ਖਾਮੋਸ਼ ਨਾ ਰਹਿ ਸਕਿਆ।
7. ਨੱਚਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ _____ ਪਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।
8. ਕਵੀ ਨੂੰ ਹਰ ਮੋੜ 'ਤੇ ਅਤੇ ਹਰ ਪੈਰ 'ਤੇ _____ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।
9. _____ ਦੀ ਯਾਦ ਗਮਾਂ ਦਾ ਜੰਗਲ ਚੀਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।
10. ਕਵੀ ਆਪਣੇ ਮੇਲੇ ਸ਼ਬਦ ਧੋ ਕੇ _____ ਦੀ ਕਿੱਲੀ ਉੱਤੇ ਸੁੱਕਣੇ ਪਾਉਣੇ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।
11. 'ਆਰਤੀ' ਕਵਿਤਾ _____ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ।
12. _____ ਨੇ ਸੋਹਲ ਛਿੰਦੇ ਨੀਂਹਾ ਵਿੱਚ ਚਿਣਵਾਏ ਸਨ।
13. ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਉਸਤਤ ਵਿੱਚ ਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਗੀਤ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕਵੀ _____ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਫੜੀ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।
14. ਜੰਮਣ ਵਾਲੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਬਾਪੂ ਦੇ _____ ਦਾ ਸੂਦ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।
15. ਕਵੀ ਸੂਰਜ ਨੂੰ _____ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਮਘਦਾ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

IV. ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ :

1. ਤੁਹਾਡੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਕਵਿਤਾ ਹੈ?
(ੳ) ਭਾਰੀਆਂ ਪੰਡਾਂ (ਅ) ਬਾਰਾਂਮਾਹ
(ੲ) ਪਰਾਹੁਣੀ (ਸ) ਆਰਤੀ
2. 'ਪਰਾਹੁਣੀ' ਕਵਿਤਾ ਕਿਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ?
(ੳ) ਡਾ. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ (ਅ) ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ
(ੲ) ਸ.ਸ. ਮੀਸ਼ਾ (ਸ) ਪਾਸ਼

3. 'ਹਰ ਮੋੜ ਤੇ ਸਲੀਬਾਂ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਵੀ ਨੇ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਭਾਵ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤੇ ਹਨ?
- (ੳ) ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ (ਅ) ਰੁਮਾਂਸਵਾਦੀ
(ੲ) ਸਮਾਜਵਾਦੀ (ਸ) ਉਦਾਰਵਾਦੀ
4. ਕਵੀ ਗੀਤਾਂ ਹੱਥ ਕਿਸ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- (ੳ) ਸੱਚ ਦੀ (ਅ) ਝੂਠ ਦੀ
(ੲ) ਈਰਖਾ ਦੀ (ਸ) ਪਿਆਰ ਦੀ
5. 'ਕੰਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਹੜੇ' ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨ ਜਿੱਡੇ ਹੌਕੇ ਕਿਸ ਦੇ ਹਨ?
- (ੳ) ਭੈਣਾਂ ਦੇ (ਅ) ਧੀਆਂ ਦੇ
(ੲ) ਪੁੱਤਾਂ ਦੇ (ਸ) ਮਾਵਾਂ ਦੇ

ਕਵੀ	ਕਵਿਤਾਵਾਂ
(ੳ) ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦਾਊਂ	ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ
(ਅ) ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ	ਰੁੱਖ ਬੋਲ ਨਾ ਸਕਦੇ
(ੲ) ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ	ਕੁਛ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਹਨੇਰਾ ਜਰੇਗਾ ਕਿਵੇਂ
(ਸ) ਪ੍ਰਮਿਦਰਜੀਤ	ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਜੁਰਮ
(ਹ) ਅਮਰਜੀਤ ਚੰਦਨ	ਲੰਗਰ
(ਕ) ਮਨਜੀਤ ਇੰਦਰਾ	ਚੰਦਰੇ ਹਨੇਰੇ

I. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

1. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦਾਊਂ ਦੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
2. 'ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਵੀ ਬਿਰਖ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ?
3. ਸੁਰਜ ਜੱਗ ਉੱਤੇ ਕੀ ਖਿਡਾਉਂਦਾ ਹੈ?
4. 'ਰੁੱਖ ਬੋਲ ਨਾ ਸਕਦੇ' ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕਵੀ ਕੌਣ ਹੈ?
5. ਰੁੱਖ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ?
6. ਰੱਬ ਦੇ ਫੱਕਰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ?
7. ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?

8. ਕਵੀ ਦੇ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਤੇ ਰੂਹਾਂ ਬਣ ਕੇ ਕੌਣ ਭਟਕਦੇ ਰਹਿਣਗੇ?
9. ਕਵੀ ਨੇ ਹਨੇਰਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ?
10. ਪ੍ਰਮਿੰਦਰਜੀਤ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ?
11. ਕਵੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਜੁਰਮ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
12. 'ਲੰਗਰ' ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕਵੀ ਕੌਣ ਹੈ?
13. ਕਿਰਤੀ ਕਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਧਿਆਉਂਦੇ ਹਨ?
14. 'ਚੰਦਰੇ ਹਨੇਰੇ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਵਿੱਤਰੀ ਕੀ ਕੀ ਮਨਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ?
15. 'ਚੰਦਰੇ ਹਨੇਰੇ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਕੀ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ?

II. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਕਥਨ ਠੀਕ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹਨ :-

1. ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਵੀ ਨੂੰ ਪੌਣ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਵਿਹਲ ਨਹੀਂ।
2. ਰਸਤੇ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਰਨਾ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੈ।
3. 'ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ' ਪਾਸ਼ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ।
4. ਰੁੱਖਾਂ ਨੇ ਧੁਰੋਂ ਗਰੀਬੀ ਪਾਈ ਹੈ।
5. ਰੱਬ ਦੇ ਫ਼ਕਰ ਵੇਲਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।
6. ਕਵੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ ਹਰਫ਼ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਿਖੇ ਰਹਿਣਗੇ।
7. ਬੱਚੇ ਤੋਂ ਖੇਡ ਦੇ ਪਲ ਨਹੀਂ ਖੋਹੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ।
8. ਲੰਗਰ ਤਿਆਰ ਕਰਦਿਆਂ ਹਰ ਮਾਈ ਭਾਈ ਆਹਰੇ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।
9. 'ਚੰਦਰੇ ਹਨੇਰੇ' ਕਵਿਤਾ ਚਾਤ੍ਰਕ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ।

III. ਖ਼ਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ :

1. ਚੰਦਰੇ ਹਨੇਰੇ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਹ ਭਰੇ ਤੇ _____ ਵਾਲੇ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।
2. ਲੰਗਰ ਤਿਆਰ ਕਰਦਿਆਂ ਅੱਗ ਵਿੱਚ _____ ਦੀ ਲੱਕੜੀ ਡਾਹੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।
3. ਬੱਚੇ ਤੋਂ _____ ਹੋਈ ਪਤੰਗ ਬੋਹਣੀ ਜੁਰਮ ਹੈ।
4. ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਗਏ ਲੋਕ ਮਰਨ ਕੰਢੇ ਪਈ _____ ਦੇ ਕੋਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।
5. ਰੁੱਖਾਂ ਨੇ ਧੁਰੋਂ _____ ਪਾਈ ਹੈ।

6. 'ਕੰਨੀਂ ਸੁਣ ਲੈ ਬੰਦਿਆਂ' ਸ਼ਬਦ _____ ਨੇ ਕਹੇ।

7. ਸੂਰਜ ਜੱਗ ਉੱਤੇ _____ ਖਿੰਡਾਉਂਦਾ ਹੈ।

IV. ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ :

1. 'ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ' ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕਵੀ ਕੌਣ ਹੈ?

(ੳ) ਸੂਰਜੀਤ ਪਾਤਰ (ਅ) ਧਨੀ ਰਾਮ ਚਾਤ੍ਰਕ

(ੲ) ਮਨਸੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦਾਊਂ (ਸ) ਪਾਸ਼

2. ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਕਵਿਤਾ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?

(ੳ) ਲੰਗਰ (ਅ) ਚੰਦਰੇ ਹਨੇਰੇ

(ੲ) ਰੁੱਖ ਬੋਲ ਨਾ ਸਕਦੇ (ਸ) ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਜੁਰਮ

3. ਕਵੀ ਨੇ ਹਕੀਕਤ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਰੂਪਕ ਵਰਤਿਆ ਹੈ?

(ੳ) ਸ਼ਮ੍ਰਾਂਦਾਨ (ਅ) ਚੁੱਪਦਾਨ

(ੲ) ਇਨਕਲਾਬ (ਸ) ਕ੍ਰਾਂਤੀ

4. ਅਮਰਜੀਤ ਚੰਦਨ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਕਵਿਤਾ ਤੁਹਾਡੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ?

(ੳ) ਬਾਰਿਸ਼ (ਅ) ਭਾਰੀਆਂ ਪੰਡਾਂ

(ੲ) ਸਿਪਾਹੀ ਦਾ ਦਿਲ (ਸ) ਲੰਗਰ

5. 'ਚੰਦਰੇ ਹਨੇਰੇ' ਕਵਿਤਾ ਕਿਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ?

(ੳ) ਪਾਸ਼ (ਅ) ਚਾਤ੍ਰਕ

(ੲ) ਮਨਜੀਤ ਇੰਦਰਾ (ਸ) ਪ੍ਰਮਿਦਰਜੀਤ

	ਕਵੀ	ਕਵਿਤਾਵਾਂ
(ੳ)	ਪਾਸ਼	ਸਭ ਤੋਂ ਖ਼ਤਰਨਾਕ
(ਅ)	ਜਸਵੰਤ ਦੀਦ	ਪਿੰਡੋਂ ਸੁਨੇਹਾ
(ੲ)	ਸਰਬਜੀਤ ਬੇਦੀ	ਬਾਰਿਸ਼
(ਸ)	ਪਰਮਿੰਦਰ ਸੋਢੀ	ਜੰਗ ਤੇ ਅਮਨ
(ਹ)	ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ	ਮੇਰੀ ਨਹੀਂ ਪੁੱਗਦੀ....
(ਕ)	ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਸੋਹਲ	ਮਾਂ-ਬੋਲੀ
(ਖ)	ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ	ਹਰੀਕੇ ਪੱਤਣ

I. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

1. ਤੁਹਾਡੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਪਾਸ਼ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
2. 'ਸਭ ਤੋਂ ਖ਼ਤਰਨਾਕ' ਕਿਹੜੀ ਦਿਸ਼ਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
3. 'ਪਿੰਡੋਂ ਸੁਨੇਹਾ' ਕਵਿਤਾ ਕਿਹੜੇ ਕਵੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ?
4. 'ਪਿੰਡੋਂ ਸੁਨੇਹਾ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੇਪਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ?
5. 'ਬਾਰਿਸ਼' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸਦਾ ਦੁਪੱਟਾ ਭੌਂਜਿਆ ਹੈ?
6. 'ਬਾਰਿਸ਼' ਕਵਿਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਆਦਮੀ ਕਿਸ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ?
7. 'ਜੰਗ ਤੇ ਅਮਨ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਬਿਰਖ ਨੂੰ ਕੀ ਸੁਪਨਾ ਆਇਆ?
8. ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਕੀ ਸੁਪਨਾ ਆਇਆ?
9. ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਦੀ ਮਨ-ਮਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਪੁੱਗਦੀ?
10. ਗੁੜ ਤੇ ਪੂਣੀ ਕਿਸਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?
11. ਬੋਲੀ, ਸਾਂਝਾਂ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦਾ ਪੁਲ ਕਿਵੇਂ ਉਸਾਰਦੀ ਹੈ?
12. ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਕਿਸ ਦਾ ਭਲਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ?
13. 'ਹਰੀਕੇ ਪੱਤਣ' ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਕਵੀ ਕੀ ਦੇਖਣ ਆਏ ਸਨ?
14. 'ਹਰੀਕੇ ਪੱਤਣ' ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕਵੀ ਕੌਣ ਹੈ?
15. 'ਚੁੱਪ ਪੰਛੀ' ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ?

II. ਗਲਤ ਅਤੇ ਠੀਕ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ :

1. ਕਵੀ ਮੁਰਦਾ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਣ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਖਤਰਨਾਕ ਦੱਸਦਾ ਹੈ।
2. 'ਸਭ ਤੋਂ ਖਤਰਨਾਕ' ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕਵੀ ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਹੈ।
3. 'ਪਿੰਡੋ ਸੁਨੇਹਾ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਵੀ ਦੀ ਚੁੱਪ ਉਸ ਤੋਂ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛਦੀ ਹੈ।
4. 'ਬਾਰਿਸ਼' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।
5. ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਸੁਪਨਾ ਆਇਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੱਖਰ ਮਿਟ ਗਏ ਹਨ।
6. 'ਮਾਂ-ਬੋਲੀ' ਕਵਿਤਾ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ।
7. ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਾਝੀਵਾਲਤਾ ਕੁੱਲ ਆਲਮ ਤੱਕ ਲੈ ਕੇ ਗਈ ਹੈ।
8. ਹਰੀਕੇ ਪੱਤਣ ਰੰਗ-ਬਰੰਗੇ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਛੀਆਂ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ।

III. ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ :

1. 'ਸਭ ਤੋਂ ਖਤਰਨਾਕ' ਕਵਿਤਾ ਕਵੀ _____ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ।
  2. ਪਿੰਡੋ ਸੁਨੇਹਾ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਪੁੱਤ ਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ _____ ਰਾਹੀਂ ਗੱਲਬਾਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
  3. ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਰਾਹਾਂ ਉੱਤੇ ਕੂਲੇ-ਕੂਲੇ ਘਾਹ ਵਿੱਚ ਚੀਚ ਵਹੁਟੀਆਂ ਦੇ _____ ਤੁਰਦੇ ਹਨ।
  4. ਆਦਮੀ ਦਾ ਜੀਵਨ _____ ਸਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
  5. ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ _____ ਦੀ ਮਨ-ਮਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦੀ।
  6. ਕਵਿਤਾ _____ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਾ ਭੁੱਲਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ।
5. 'ਹਰੀਕੇ ਪੱਤਣ' ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕਵੀ ਕੌਣ ਹੈ?
(ੳ) ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ	(ਅ) ਪਾਸ਼
(ੲ) ਸ.ਸ.ਮੀਸ਼ਾ	(ਸ) ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ
6. ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਸੋਹਲ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
(ੳ) ਹਰੀਕੇ ਪੱਤਣ	(ਅ) ਮਾਂ ਬੋਲੀ
(ੲ) ਲੰਗਰ	(ਸ) ਚੰਦਰੇ ਹਨੇਰੇ

IV. ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ :

1. 'ਸਭ ਤੋਂ ਖਤਰਨਾਕ' ਕਵਿਤਾ ਕਿਸ ਕਵੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ
(ੳ) ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ
(ਅ) ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ
(ੲ) ਪਾਸ਼
(ਸ) ਮਨਜੀਤ ਇੰਦਰਾ
2. 'ਬਾਰਿਸ਼' ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕਵੀ ਕੌਣ ਹੈ?
(ੳ) ਪ੍ਰਮਿਦਰਜੀਤ
(ਅ) ਮਨਜੀਤ ਇੰਦਰਾ
(ੲ) ਅਮਰਜੀਤ ਚੰਦਨ
(ਸ) ਸਰਬਜੀਤ ਬੇਦੀ
3. ਪਰਮਿਦਰ ਸੋਢੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
(ੳ) ਬਾਰਿਸ਼
(ਅ) ਜੰਗ ਤੇ ਅਮਨ
(ੲ) ਮਾਂ-ਬੋਲੀ
(ਸ) ਹਰੀਕੇ ਪੱਤਣ
4. ਚਰਖਾ ਕੱਤ ਕੇ ਪਹਿਰਨ ਕੌਣ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ?
(ੳ) ਇਸਤਰੀ
(ਅ) ਅਧਿਆਪਕਾ
(ੲ) ਮਾਲਣ
(ਸ) ਲੇਖਿਕਾ

(ੳ) ਲੇਖਕ - ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਕਮਲਾ ਅਕਾਲੀ
ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ : (ਲੰਦਨ ਅਤੇ ਲੰਦਨ ਦੇ ਲੋਕ)

1. ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :-

I. ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :

1. 'ਲੰਦਨ ਅਤੇ ਲੰਦਨ ਦੇ ਲੋਕ' ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਅੰਸ਼ ਕਿਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ?
2. ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਕਮਲਾ ਅਕਾਲੀ ਦੇ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਹੈ?
3. ਲੰਦਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਰਮ ਕੀ ਹੈ?
4. ਲੰਦਨ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉੱਠਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਪਿੱਛੋਂ?
5. ਲੰਦਨ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਚਾਹ ਮਹਿੰਗੀ ਲੱਗੀ ਜਾਂ ਦੁੱਧ?
6. ਲੰਦਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਰੌਣਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
7. ਲੰਦਨ ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਸਸਤੇ ਹਨ ਜਾਂ ਮਹਿੰਗੇ?
8. ਅੰਗਰੇਜ਼ ਲੋਕ ਤਮਾਸ਼ੇ-ਘਰਾਂ ਅੱਗੇ ਟਿਕਟਾਂ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਬੱਸ ਆਦਿ ਚੜ੍ਹਨ ਸਮੇਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
9. ਲੰਦਨ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
10. ਲੰਦਨ ਦੇ ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰੀਆਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਦੀਆਂ ਹਨ?
11. ਲੰਦਨ-ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਫੁੱਲਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕੀ ਵਤੀਰਾ ਹੈ?
12. ਕੰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਲੰਦਨ-ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਕੀ ਰਵੱਈਆ ਹੈ?
13. ਸਵੇਰ ਦੇ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਲੰਦਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
14. ਲੰਦਨ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਫੁੱਲ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਫੁੱਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਉਂ ਘਟੀਆ ਹਨ?

II. ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗ਼ਲਤ ਹੈ :-

1. ਲੰਦਨ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਹਲੇ ਹੋ ਕੇ ਆਨੰਦ ਲੁੱਟਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਨਹੀਂ।
2. ਲੰਦਨ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਟੀ ਜਨਮੀ ਤੇ ਸੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
3. ਲੰਦਨ ਦੇ ਲੋਕ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਤੇ ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ।
4. ਪੱਛਮੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਦੋ ਵਰਤਾਰੇ ਹਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕੰਮ ਧੰਦਾ ਜਾਂ ਵਿਹਲ।
5. ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਉਪਮਾ-ਯੋਗ ਚਿੰਨ੍ਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਖੇਡਾਂ-ਤਮਾਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਬੜੇ ਸ਼ੌਕੀਨ ਹਨ।
6. ਲੰਦਨ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ-ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਖੇਡਣਾ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਤੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
7. ਕਿਸੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿਓ ਕਿ ਤੂੰ ਸਪੋਰਟ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਝੱਟ ਸੋਚੀਂ ਪੈ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਜੇ ਆਖੋ ਕਿ ਤੂੰ ਈਸਾਈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਏਨੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।
8. ਸਵੇਰ ਦੇ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਲੰਦਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੀ ਆਵਾਜਾਈ ਤੇ ਰੁਝੇਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।
9. ਲੰਦਨ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।
10. ਲੰਦਨ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਾਲੀ ਸੁਗੰਧੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

11. ਚਾਹ ਦਾ ਪਾਣੀ ਦੁੱਧ ਤੋਂ ਮਹਿੰਗਾ ਹੈ।
12. ਲੰਦਨ ਵਿੱਚ ਸਾਫ਼ ਬੋਤਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਦੁੱਧ ਖ਼ਾਲਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

III. ਖ਼ਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:-

1. ਅੰਗਰੇਜ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਆਪੋ ਵਿੱਚ ਦੇ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਵਿੱਚ..... ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ।
2. ਇਹ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੋਲ-ਚਾਲ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ..... ਨਹੀਂ।
3. ਲੰਦਨ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਟੀ ਜਨਮੀ ਤੇ ..... ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।
4. .... ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਦਮੀ ਦੀ ਹਉਮੈ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦੀ ਕਿ ਉਹ ਕਾਇਰਤਾ ਜਾਂ ਕੋਝਾਪਣ ਜਾਂ ਮੂਰਖਤਾ ਵਿਖਾਵੇ।
5. ਜੋ ਮੌਜਾਂ ਬੁੱਲੇ ਲੰਦਨ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਉਹ ਨਾ ਛੱਜੂ ਦੇ ਚੁਬਾਰੇ ਨਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਹਨ।
6. ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਨਿਤਨੇਮ..... ਹੈ।
7. ਭਾਵੇਂ ਲੰਦਨ ਐਡਾ ਵੱਡਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ ਪਰ ਕੁਦਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਸਬਜ਼ੀ, ਦੁੱਧ, ਫਲ, ਕਲਕੱਤੇ, ਬੰਬਈ ਨਾਲੋਂ ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ..... ਵੀ ਹਨ।
8. ਲੰਦਨ ਵਿੱਚ ਉੱਝ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ..... ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਮਹਿੰਗੀ ਨਹੀਂ।
9. ਵਲੈਤ ਦੇ ਸਵੇਰੇ ਉੱਠਣ ਤੇ ..... ਲੱਗਣ ਵਿੱਚ ਉੱਕਾ ਹੀ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ।
10. ਲੰਦਨੀਏ..... ਆਦਮੀ ਹਨ।
11. ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿੱਦਿਆ..... ਵਾਂਗ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

IV. ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ:-

1. ਅੰਗਰੇਜ਼ ਲੋਕ ਤਮਾਸ਼ਾ-ਘਰਾਂ ਅੱਗੇ ਟਿਕਟਾਂ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਬੱਸ ਆਦਿ ਚੜ੍ਹਨ ਸਮੇਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
 ਓ. ਟੋਲੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ   ਅ. ਕਤਾਰ ਬਣਾ ਕੇ
 ਏ. ਝੁੰਡ ਬਣਾ ਕੇ   ਸ. ਕਈ ਕਤਾਰਾਂ ਬਣਾ ਕੇ
2. 'ਲੰਦਨ ਅਤੇ ਲੰਦਨ ਦੇ ਲੋਕ' ਪਾਠ ਕਿਸ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਹੈ?
 ਓ. ਮੇਰਾ ਵਲਾਇਤੀ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ   ਅ. ਮੇਰੀਆਂ ਯਾਦਾਂ
 ਏ. ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੇ ਕੁੱਲੂ   ਸ. ਪਾਤਾਲ ਦੀ ਧਰਤੀ
3. 'ਮੇਰਾ ਵਲਾਇਤੀ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ' ਕਿਹੜੇ ਲੇਖਕ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ?
 ਓ. ਗਿਆਨੀ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਦਰਦ   ਅ. ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ
 ਏ. ਸ.ਸ. ਅਮੋਲ   ਸ. ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਕਮਲਾ ਅਕਾਲੀ

4. ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਕਮਲਾ ਅਕਾਲੀ ਦੇ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ-ਅੰਸ਼ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਹੈ?
  - ੳ. ਲੰਦਨ ਅਤੇ ਲੰਦਨ ਦੇ ਲੋਕ
  - ਅ. ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕ
  - ੲ. ਰੱਜੀ ਪੁੱਜੀ ਮਿੱਟੀ
  - ਸ. ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਸਤੀ
5. ਲੰਦਨ ਵਿੱਚ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਫੁੱਲ ਕਿੱਥੋਂ ਮੰਗਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?
  - ੳ. ਜਪਾਨ ਤੋਂ
  - ਅ. ਫਰਾਂਸ ਤੋਂ
  - ੲ. ਭਾਰਤ ਤੋਂ
  - ਸ. ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ

(ਅ) ਲੇਖਕ - ਡਾ. ਹਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ
ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ (ਅਮਰੀਕਨ ਸੱਭਿਅਤਾ)

1. ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-

II. ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :-

1. 'ਅਮਰੀਕਨ ਸੱਭਿਅਤਾ' ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ-ਅੰਸ਼ ਕਿਸ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ?
2. ਡਾ. ਹਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ-ਅੰਸ਼ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
3. ਯੂਰਪ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਸਨ?
4. ਉਸ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਯੂਰਪੀਨਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਤੱਟ ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ?
5. ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਕਿੱਥੋਂ ਆ ਕੇ ਵਸੀ ਹੈ?
6. ਲੇਖਕ ਅਮਰੀਕਨ ਸੱਭਿਅਤਾ ਨੂੰ ਕੀ ਨਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ?
7. ਲੇਖਕ ਕਿਹੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸੀ?
8. 'ਅਮਰੀਕਨ ਸੱਭਿਅਤਾ' ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਦਰਜਾ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ?
9. ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਯੂਰਪੀਨ ਇਸਤਰੀ ਅੱਗੇ ਹੈ ਜਾਂ ਅਮਰੀਕਨ?
10. ਅਮਰੀਕਨ ਜੀਵਨ ਕਿਹੜੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ?
11. ਅਮਰੀਕਨ ਸੱਭਿਅਤਾ ਨੇ ਅਮਰੀਕਨ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਕੀ ਬਣਾ ਛੱਡਿਆ ਹੈ?
12. ਲੇਖਕ ਦੇ ਮਾਲਕ ਮਕਾਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਕਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸੀ?
13. ਲੇਖਕ ਜਿਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਸੁਆਣੀ ਕਿਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹਾਮੀ ਸੀ?
14. ਅਮਰੀਕਨ ਸੱਭਿਅਤਾ ਕਿਹੜੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦਾ ਅੰਗ ਹੈ?

II. ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੈ :

1. ਅਮਰੀਕਨ ਇਸਤਰੀ-ਮਰਦ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਵਿਅਰਥ ਨਹੀਂ ਗੁਆਉਂਦੇ।
2. 'ਕਿਰਤ ਦੀ ਕਦਰ' ਦਾ ਸਬਕ ਅਮਰੀਕਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।
3. ਅਮਰੀਕਨ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੱਡਾ ਅੰਗ ਇਸਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਹੋਣਾ ਹੈ।

4. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਉਹ ਯੂਰਪੀਨ ਲੋਕ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਖਿਆਲੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।
5. ਅਮਰੀਕਨ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੜਕੇ ਤੇ ਲੜਕੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਸਮਾਨ ਹੈ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ।
6. ਅਮਰੀਕਨ ਲੋਕ ਕਿਰਤ ਦੀ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।
7. ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਵਿਤਕਰਾ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ।
8. ਅਮਰੀਕਨ ਸੱਭਿਅਤਾ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੋਂ ਸੱਖਣੀ ਹੈ।
9. ਅਮਰੀਕਨ ਸੱਭਿਅਤਾ ਨੂੰ 'ਡਾਲਰ ਸੱਭਿਅਤਾ' ਦਾ ਨਾਂ ਦੇਣਾ ਸਚਾਈ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

III. ਖ਼ਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:-

1. ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਬਹੁਗਿਣਤੀ..... ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਆ ਕੇ ਵਸੀ ਹੈ।
2. ਯੂਰਪ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ..... ਖਿਆਲਾਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਸਨ।
3. ਲੇਖਕ ਦੇ ਮਾਲਕ ਮਕਾਨ ਦਾ ਸਬੰਧ..... ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸੀ।
4. ਘਰ ਦੀ ਸੁਆਣੀ ਦਾ ਸਬੰਧ..... ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸੀ।
5. ਕਿਰਤ ਦੀ ਕਦਰ ਦਾ ਸਬਕ ਅਮਰੀਕਨਾਂ ਨੂੰ ..... ਤੋਂ ਹੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
6. ਅਮਰੀਕਨ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੱਡਾ ਅੰਗ ਇਸਦਾ ..... ਹੋਣਾ ਹੈ।
7. ਅਮਰੀਕਨ ਇਸਤਰੀ-ਮਰਦ ਆਪਣਾ ..... ਵਿਅਰਥ ਨਹੀਂ ਗੁਆਉਂਦੇ।
8. ....ਜਹਾਜ਼ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਯੂਰਪੀਨਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਤੱਟ ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ।
9. ਅਮਰੀਕਨ ਸੱਭਿਅਤਾ..... ਸੱਭਿਅਤਾ ਦਾ ਅੰਗ ਹੈ।
10. ਲੇਖਕ ਅਮਰੀਕਨ ਸੱਭਿਅਤਾ ਨੂੰ ..... ਸੱਭਿਅਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

IV. ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ:-

1. 'ਅਮਰੀਕਨ ਸੱਭਿਅਤਾ' ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ-ਅੰਸ਼ ਕਿਸ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ?
 (ੳ) ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ (ਅ) ਸ.ਸ. ਅਮੋਲ
 (ੲ) ਡਾ. ਹਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ (ਸ) ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਕਮਲਾ ਅਕਾਲੀ
2. ਡਾ. ਹਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ-ਅੰਸ਼ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
 (ੳ) ਲੰਦਨ ਤੇ ਲੰਦਨ ਦੇ ਲੋਕ (ਅ) ਰੂਸ ਦੀ ਸਰਦੀ
 (ੲ) ਰੱਜੀ-ਪੁੱਜੀ ਮਿੱਟੀ (ਸ) ਅਮਰੀਕਨ ਸੱਭਿਅਤਾ
3. ਅਮਰੀਕਨ ਲੋਕ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਕਿਰਤ ਲਈ ਕੀ ਸੋਚਦੇ ਹਨ?
 (ੳ) ਬਹਾਦਰ (ਅ) ਅਪਨਾਉਣਯੋਗ
 (ੲ) ਰੋਜ਼ੀ ਦਾ ਸਾਧਨ (ਸ) ਜ਼ਰੂਰੀ

4. ਲੇਖਕ ਅਮਰੀਕਨ ਸੱਭਿਅਤਾ ਲਈ ਕੀ ਨਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ?
  - (ੳ) ਕਾਲਰ ਸੱਭਿਅਤਾ (ਅ) ਡਾਲਰ ਸੱਭਿਅਤਾ
  - (ੲ) ਮਸ਼ੀਨੀ ਸੱਭਿਅਤਾ (ਸ) ਕਲ ਸੱਭਿਅਤਾ
5. ਉਸ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਯੂਰਪੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ?
  - (ੳ) ਟਾਈਟੈਨਿਕ (ਅ) ਮੇਫਲਾਵਰ
  - (ੲ) ਡੇਫਲਾਵਾਰ (ਸ) ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ

(ੲ) ਲੇਖਕ - ਪ੍ਰਿੰ. ਸ.ਸ. ਅਮੋਲ
ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ (ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕ)

1. ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ/ਸੰਖੇਪਾਤਮਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-

I. ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :

1. ਪ੍ਰਿੰ: ਸੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਅਮੋਲ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ-ਅੰਸ਼ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
2. ਮਲਾਇਆ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ?
3. ਮਲਾਇਆ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ-2 ਤਿੰਨ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ?
4. ਮਲਾਇਆ ਵਿੱਚ ਸੋਕਾ ਕਦੋਂ ਪੈਂਦਾ ਹੈ?
5. ਸਾਕਾਈ ਕਿਹੜੇ ਦੇਵਤੇ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਹਨ?
6. ਜਾਕੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
7. ਨਗਰੀਟੋ ਕਿਸ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹਨ?
8. ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਦੀ ਉਪਜ ਕਿਹੜੇ ਜੰਗਲ-ਵਾਸੀ ਹਨ?
9. 'ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕ' ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ-ਅੰਸ਼ ਦਾ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਹੈ?
10. ਸਾਕਾਈਆਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ?
11. ਜਾਕੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
12. ਫਿਲਪਾਈਨਜ਼ ਦੇ ਕਾਲੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਟਾਪੂਆਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਕੌਣ ਸਨ?
13. ਨਗਰੀਟੋ ਕਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਪਿੰਨੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਹੂ ਕੱਢ ਕੇ ਭੇਟਾ ਕਰਦੇ ਹਨ?
14. ਜੰਗਲ-ਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਸੁਗਾਤ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਸੀ?
15. ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਦੀ ਸੈਰ ਕਿਸ ਨੇ ਕਰਾਈ?

II. ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੈ :

1. ਜੰਗਲ-ਵਾਸੀ ਬਾਂਸ ਦੀ ਨਾਲੀ ਤੋਂ ਬੋਤਲ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।
2. ਜੰਗਲ-ਵਾਸੀ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਰੂਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।

3. ਨਗਰੀਟੋ ਲੋਕ ਬੱਦਲਾਂ ਦੀ ਕੜਕ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਡਰਦੇ।
4. ਜੰਗਲ-ਵਾਸੀ ਚੌਲਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ।
5. ਜੰਗਲ-ਵਾਸੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕੱਪੜੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।
6. ਮਲਾਇਆ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜਾਤੀਆਂ- ਸਾਕਾਈ, ਜਾਕੂਨ ਤੇ ਨਗਰੀਟੋ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।
7. ਜਾਂਗਲੀ ਰੁਪਏ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਹੁਤਾ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ।
8. ਜੰਗਲ-ਵਾਸੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।
9. ਜਿਹੜਾ ਮੁੰਡਾ ਜਿਹੜੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਛੋਹ ਲਵੇ, ਉਹ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹੀ ਗਈ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
10. ਜਾਕੂਨਾਂ ਦੀ ਨਸਲ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਤੇ ਮੰਗੋਲਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।
11. ਸਾਕਾਈਆਂ ਦੀ ਬੋਲੀ 'ਮੋਨ ਅਨਾਮ' ਹੈ।
12. ਨਗਰੀਟੋ ਆਪਣੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਪਿੰਨੀਆਂ ਦਾ ਲਹੂ ਕੱਢ ਕੇ ਭੇਟਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

III. ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:-

1. ਮਲਾਇਆ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ..... ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।
2. ਨਗਰੀਟੋ ਮਲਾਇਆ ਦੇ ..... ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।
3. ਸੱਭਿਅਤਾ ..... ਦਾ ਹੀ ਨਾਂ ਹੈ।
4. ਮੋਨ ਅਨਾਮ ..... ਦੀ ਬੋਲੀ ਹੈ।
5. ਮਲਾਇਆ ਦੇ ਜੰਗਲ ਇੰਨੇ ਸੰਘਣੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਥੇ ..... ਬਹੁਤ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।
6. ਸਾਕਾਈ ..... ਦੇਵਤੇ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।
7. ਸਾਕਾਈ ਲੋਕ ..... ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਵੱਡੇ ਆਗੂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਾਰੇ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।
8. ਜੰਗਲ-ਵਾਸੀ ਰੁਪਈਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਤੇ ..... ਕਰਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ।
9. ਨਗਰੀਟੋ ..... ਦੀ ਕੜਕ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹਨ।
10. ਮਲਾਇਆ ਵਿੱਚ ਸੋਕਾ ..... ਵਿੱਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।
11. ਜੰਗਲ-ਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ..... ਬੜੀ ਸੁਗਾਤ ਹਨ।

IV. ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ:-

1. 'ਸੱਭਿਅਤਾ ਗੁੰਝਲਾਂ ਦਾ ਹੀ ਨਾਂ ਹੈ।' ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਨੇ ਕਹੇ?
  - (ੳ) ਲੇਖਕ (ਅ) ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਫਸਰ
  - (ੲ) ਲੇਖਕ ਦੇ ਦੋਸਤ (ਸ) ਜਾਂਗਲੀ
2. 'ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕ' ਸਫਰਨਾਮਾ-ਅੰਸ਼ ਦਾ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਹੈ?
  - (ੳ) ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਕਮਲਾ ਅਕਾਲੀ (ਅ) ਸ.ਸ. ਅਮੋਲ
  - (ੲ) ਡਾ. ਹਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ (ਸ) ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ

3. ਜਾਕੂਨਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
(ੳ) ਮਲਾਈ (ਅ) ਮੋਨ ਅਨਾਮ
(ੲ) ਰੂਸੀ (ਸ) ਹਿੰਦੀ
4. ਪ੍ਰਿੰ: ਸੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਅਮੋਲ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ-ਅੰਸ਼ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
(ੳ) ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕ (ਅ) ਅਮਰੀਕਨ ਸੱਭਿਅਤਾ
(ੲ) ਰੂਸ ਦੀ ਸਰਦੀ (ਸ) ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਸਤੀ
5. 'ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕ' ਪਾਠ ਕਿਹੜੇ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ?
(ੳ) ਅਮੋਲ ਯਾਤਰਾ (ਅ) ਮੇਰੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਫੇਰੀ
(ੲ) ਪਾਤਾਲ ਦੀ ਧਰਤੀ (ਸ) ਮੇਰੀ ਰੂਸ ਯਾਤਰਾ

(ਸ) ਲੇਖਕ - ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ
ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ (ਰੱਜੀ-ਪੁੱਜੀ ਮਿੱਟੀ)

I. ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-

ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :

1. ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ-ਅੰਸ਼ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
2. 'ਰੱਜੀ-ਪੁੱਜੀ ਮਿੱਟੀ' ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ-ਅੰਸ਼ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
3. ਗੌਰਮਿੰਟ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?
4. ਲੇਖਕ ਦੇ ਭਰਾ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ?
5. ਲੇਖਕ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਗੱਡੀ ਤੋਂ ਉਤਰ ਕੇ ਕੀ ਕੀਤਾ?
6. ਲੇਖਕ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਕੀ ਦੇਖਣ ਦਾ ਆਦੀ ਸੀ?
7. ਲੇਖਕ ਦਾ ਮਨ ਲਾਹੌਰ ਲਈ ਤੜਫਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਲਈ?
8. ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਆਉਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਲਾਲਚ ਕੀ ਸੀ?
9. ਮਿੱਟੇ ਪਾਰਕ ਦਾ ਹੁਣ ਕੀ ਨਾਂ ਹੈ?
10. ਲੇਖਕ ਨੇ ਡਾ. ਨਜ਼ੀਰ ਅਹਿਮਦ ਨਾਲ ਕਿੱਥੇ ਬੈਠ ਕੇ ਚਾਹ ਪੀਤੀ?
11. ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਕੀ ਸੀ?
12. ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨੀਂਹ-ਪੱਥਰ ਕਿਸਨੇ ਰੱਖਿਆ ਸੀ?
13. ਲੇਖਕ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ?
14. ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਹਰ ਪਾਸੇ ਕਿਹੜੇ ਟਾਂਗੇ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ?
15. ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਨਵੀਂ ਅਥਾਦੀ ਕਿੱਥੇ ਦਿਸੀ?
16. ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਕੀ ਨਰਕ-ਰੂਪ ਜਾਪਦੇ ਸਨ?
17. ਡੀ.ਜੀ.ਸ਼ੌਧੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਵਾਲੇ ਬੰਗਲੇ ਦਾ ਸਭ ਕੁਝ ਕਿਹੜੀ ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ?

II. ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੈ :

1. ਲੇਖਕ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਪਹਾੜ ਵੇਖਣ ਦਾ ਆਦੀ ਸੀ।
2. ਡਾ. ਨਜ਼ੀਰ ਅਹਿਮਦ ਲਾਹੌਰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਨ।
3. ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਹਨੇਰੀ ਤੇ ਧੂਆਂ ਪਸੰਦ ਸਨ।
4. ਲੇਖਕ ਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀ ਲਾਹੌਰੀ ਟਾਂਗੇ ਨੂੰ ਢਿਚਕੂ-2 ਨਹੀਂ ਆਖਦੇ ਸਨ।
5. ਲੇਖਕ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਗੱਡੀ ਤੋਂ ਉਤਰ ਕੇ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਛੂਹ ਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕੀਤਾ।
6. ਮਿੱਟੇ ਪਾਰਕ ਦਾ ਨਵਾਂ ਨਾਂ ਇਕਬਾਲ ਪਾਰਕ ਸੀ।
7. ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਬੜੀ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਸੀ।

8. ਲੇਖਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ ਸੀ।
9. ਲੇਖਕ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ।
10. ਲੇਖਕ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੇ ਲਾਹੌਰੀ ਟਾਂਗਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਪਿਸ਼ਾਵਰੀ ਟਾਂਗੇ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਹੋਏ ਦੇਖੇ।
11. ਲੇਖਕ ਲਾਹੌਰ ਨਾਲੋਂ ਰਾਵਲ ਪਿੰਡੀ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੜਫਦਾ ਸੀ।
12. ਡਾਕਟਰ ਨਜ਼ੀਰ ਅਹਿਮਦ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਲੈਣ ਲਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚੋਂ ਉੱਠ ਕੇ ਆ ਗਏ।

III. ਖ਼ਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:-

1. ਐਮ.ਏ. ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿੰਡੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਵਿੱਚ ..... ਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।
2. ਗੌਰਮਿਟ ਕਾਲਜ ਲਾਹੌਰ ਲਈ ਕਦੇ ਅਜਿਹੇ ..... ਦੀ ਮੈਂ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸਾਂ।
3. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਗੌਰਮਿਟ ਕਾਲਜ ਦੇ .....
4. ਲੇਖਕ ਦਾ ਮਨ .....
5. ਜਿਹੜੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਲੇਖਕ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਵਿੱਚ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਸਨ, ਉਹ ..... ਦੀ ਵਿੱਥ ਤੇ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ।
6. ਕਿਤਨੀ ਪਿਆਰੀ ਹੈ ..... ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਬੋਲੀ।
7. ਰਾਤੀਂ ਡੱਬਾ ਖਾਲੀ ਹੁੰਦਾ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹ ਇੱਕ-ਦੋ ਤੀਵੀਆਂ ਨਾਲ ਦੂਜੇ ..... ਵਿੱਚ ਆ ਗਈ ਸੀ।
8. ਸਧਾਰਨ ਜਨਤਾ ਇਸ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਿਤੇ ..... ਹੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ।

IV. ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ:-

1. ਰੱਜੀ-ਪੁੱਜੀ ਮਿੱਟੀ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਅੰਸ਼ ਕਿਸਦਾ ਲਿਖਿਆ ਹੈ?
(ੳ) ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ (ਅ) ਗਿ: ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਦਰਦ
(ੲ) ਸ.ਸ. ਅਮੋਲ (ਸ) ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਕਮਲਾ ਅਕਾਲੀ
2. ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਰਚਿਤ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਹੈ?
(ੳ) ਯਾਦਾਂ ਦਾ ਝਰੋਖਾ (ਅ) ਮੇਰਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ
(ੲ) ਮੇਰਾ ਰੂਸੀ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ (ਸ) ਪਾਤਾਲ ਦੀ ਧਰਤੀ
3. ਰੱਜੀ-ਪੁੱਜੀ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਹੈ?
(ੳ) ਪਾਕਿਸਤਾਨ (ਅ) ਰੂਸ
(ੲ) ਅਮਰੀਕਾ (ਸ) ਭਾਰਤ

4. ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕਿਹੜੇ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸੀ?
  - (ੳ) ਐਕਟਿਗ (ਅ) ਖੇਡਾਂ
  - (ੲ) ਵਕਾਲਤ (ਸ) ਵਪਾਰ
5. ਲੇਖਕ ਦਾ ਮਨ ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਹਿਰ ਲਈ ਤੜਫਦਾ ਸੀ?
  - (ੳ) ਲਾਹੌਰ (ਅ) ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ
  - (ੲ) ਕਰਾਚੀ (ਸ) ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ

(ਹ) ਲੇਖਕ - ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ
ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ (ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਸਤੀ)

1. ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-

I. ਇੱਕ ਜਾਂ ਕੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :

1. ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਰਚਿਤ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ?
2. 'ਪਤਾਲ ਦੀ ਧਰਤੀ' ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਕਿਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ?
3. 'ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਸਤੀ' ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਹੈ?
4. ਲੇਖਕ ਹਰ ਨਵੇਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀ ਲੱਭਦਾ ਹੈ?
5. ਕਿਹੜਾ ਕੈਫੇ ਲੇਖਕ ਦਾ ਅੱਡਾ ਸੀ?
6. ਗਰੀਨਿਚ ਵਿਲੇਜ ਦੇ ਲੋਕ ਸੁਭਾਅ ਪੱਖੋਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਸਨ?
7. ਮਿਸਿਜ਼ ਬੋਨੀ ਕਰਾਊਨ ਕੌਣ ਸੀ?
8. ਮਿਸਟਰ ਜਿਮ ਕਰਾਊਨ ਕਿਸ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਉੱਪਰ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਸੀ?
9. ਲੇਖਕ ਕਿਹੜੇ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਣ ਗਿਆ?
10. ਅਤਾਲਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਊਡ ਸਪੀਕਰ ਰਾਹੀਂ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸਦੀ ਬਾਣੀ ਸੁਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ?
11. ਅਤਾਲਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਮੇਲੇ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਨੇ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਕੀ ਯਾਦ ਕਰਵਾਇਆ?
12. ਉਤਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਵਿਲੇਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿ ਕੇ ਭੇਡਿਆ?
13. ਅਮੀਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵਿਲੇਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰਵਾਇਆ?
14. ਵਿਲੇਜ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕੀ ਸਮਝਾਇਆ?
15. ਸ਼ਖਸੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਨਗਰ ਸਭਾ ਨੇ ਕੀ ਕੀਤਾ?

II. ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੈ :

1. ਲੇਖਕ ਹਰ ਨਵੇਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਕੈਫੇ ਤੇ ਬੀਏਟਰ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦਾ ਸੀ।
2. ਮਿਸੇਜ਼ ਬੋਨੀ ਕਰਾਊਨ ਏਸ਼ੀਆ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸੀ।
3. ਫਿਗਾਰੋ ਕੈਫੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਢਾਬਿਆਂ ਵਾਲੀ ਖੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।
4. ਫਿਗਾਰੋ ਕੈਫੇ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰਾਣੀਆਂ ਅਕਸਰ ਚਿਤਰ-ਕਲਾ ਜਾਂ ਸੰਗੀਤ-ਕਲਾ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
5. ਲੇਖਕ ਦਾ ਦਸਤਖਤ ਢੱਕ-ਮਕੌੜਿਆਂ ਵਰਗਾ ਸੀ।
6. ਗਰੀਨਿਚ ਵਿਲੇਜ ਦੇ ਲੋਕ ਬਾਗੀਆਨਾ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਸਨ।
7. ਅਤਾਲਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਮੇਲਾ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੀ ਕਿਸੇ ਮੇਲੇ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਸੀ।
8. ਅਤਾਲਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਜ਼੍ਹਬ ਰੋਮਨ ਕੈਥੋਲਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।
9. ਮਿਸਿਜ਼ ਬੋਨੀ ਕਰਾਊਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਚਮਕੀਲੀ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਸੁਆਗਤ ਕੀਤਾ।
10. ਰਾਤ ਨੂੰ ਵਿਲੇਜ ਦੇ ਲੋਕ ਦੇਰ ਤੀਕ ਗਾਉਂਦੇ ਤੇ ਨੱਚਦੇ ਸਨ।
11. ਨਗਰ ਸਭਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਲੇਜ ਦੇ ਲੋਕ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਸੁਕੇਅਰ ਵਿੱਚ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਨੱਚ ਤੇ ਗਾ ਨਹੀਂ ਸਨ ਸਕਦੇ।
12. ਉਤਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਵਿਲੇਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨੱਚਣ ਤੇ ਗਾਉਣ ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

III. ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:-

1. ਲੇਖਕ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ ਟੋਲ ਰਿਹਾ ਸਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ..... ਢਾਬੇ ਵਾਲੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਰੰਗੀਨੀ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਹੋਵੇ।
2. ਗਰੀਨਿਚ ਵਿਲੇਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ-ਭੁੱਲ੍ਹੇ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਬਾਗੀਆਨਾ ..... ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੈ।
3. .... ਕੈਫੇ ਮੇਰਾ ਅੱਡਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖਣ ਤੇ ਹੌਲੀ-2 ਕਾਫ਼ੀ ਪੀਣ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਂਦਾ।
4. ਬਾਹਰੋਂ ਆਈਆਂ ਜਰਮਨ, ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਤੇ ਸਵੀਡਨ ਦੀਆਂ ਯੁਵਤੀਆਂ ਇੱਥੇ ਕਾਫ਼ੀ ਤੇ ..... ਪਰੇਸ਼ਣ ਦਾ ਕੰਮ ਲੈ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ।
5. ਫਿਗਾਰੋ ਕੈਫੇ ਨਾਟਕ, ਚਿੱਤਰਕਲਾ ਤੇ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਝੁਕਾਵਾਂ ਦਾ ..... ਹੈ।
6. ਮਿਸਟਰ ਜਿਮ-ਕਰਾਊਨ ਕਿਸੇ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਨੀਤੀ-ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ..... ਸੀ।
7. ਅੱਜ ਸ਼ਾਮ ਅਤਾਲਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੀ ਇੱਕ ..... ਮੇਲਾ ਸੀ।
8. .... ਵਿਲੇਜ ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਜਾਗਦਾ ਹੈ।
9. ਹਰ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ..... ਸੁਕੇਅਰ ਵਿੱਚ ਗਰੀਨਿਚ ਵਿਲੇਜ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਆ ਕੇ ਗਾਉਂਦੇ ਤੇ ਨੱਚਦੇ ਹਨ।
10. ਉਤਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਨੱਕ ਚਾੜ੍ਹਿਆ, ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਚੇ, ਗੁੰਡੇ ਤੇ ਅਵਾਰਾ ਕਹਿ ਕੇ ਭੰਡਿਆ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ..... ਉੱਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ।

IV. ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ:-

1. ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਰਚਿਤ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ-ਅੰਸ਼ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
(ੳ) ਅਮਰੀਕਨ ਸੱਭਿਅਤਾ (ਅ) ਰੱਜੀ-ਪੁੱਟੀ ਮਿੱਟੀ
(ੲ) ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਸਤੀ (ਸ) ਰੂਸ ਦੀ ਸਰਦੀ
2. 'ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਸਤੀ' ਪਾਠ ਕਿਸ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਹੈ?
(ੳ) ਮੇਰਾ ਵਲਾਇਤੀ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ (ਅ) ਮਲਾਇਆ ਦੀ ਯਾਤਰਾ
(ੲ) ਪਾਤਾਲ ਦੀ ਧਰਤੀ (ਸ) ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੇ ਕੁੱਲੂ
3. ਵਿਲੇਜ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਨੱਚਦੇ ਤੇ ਗਾਉਂਦੇ ਸਨ?
(ੳ) ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਸੁਕੇਅਰ (ਅ) ਫਿਗਾਰੋ ਕੈਫੇ
(ੲ) ਡਾਊਨਿੰਗ ਸਟਰੀਟ (ਸ) ਫਿਫਥ ਐਵੀਨਿਊ
4. ਮਿਸਟਰ ਜਿਮ ਕਰਾਊਨ ਕਿਹੜੀ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਬਾਰੇ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਸੀ?
(ੳ) ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ (ਅ) ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ
(ੲ) ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੈਨਨ (ਸ) ਸ੍ਰੀ ਤਿਲਕ
5. ਕਿਹੜਾ ਇਲਾਕਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ-ਭੁੱਲ੍ਹੇ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਬਾਗੀਆਨਾਂ ਰੁਚੀਆਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੈ?
(ੳ) ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਸੁਕੇਅਰ (ਅ) ਡਾਊਨਿੰਗ ਸਟਰੀਟ
(ੲ) ਗਰੀਨਿਚ ਵਿਲੇਜ਼ (ਸ) ਫਿਗਾਰੋ

(ਕ) ਲੇਖਕ - ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਧੀਰ

ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ (ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੇ ਭਾਰਤ)

ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ/ਸੰਖੇਪਾਤਮਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-

I. ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :

1. ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਧੀਰ ਰਚਿਤ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
2. 'ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਭਾਰਤ' ਕਿਹੜੇ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਹੈ?
3. 'ਮੇਰੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਯਾਤਰਾ' ਕਿਹੜੇ ਲੇਖਕ ਦਾ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਹੈ?
4. 'ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਭਾਰਤ' ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਹੈ?
5. ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਤਿੰਨ ਡਬਲਿਊ ਬੜੇ ਬੇਇਤਬਾਰੇ ਹਨ?
6. ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸਿਫਤ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?

7. ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਧਾਰਨਾ ਸਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਗਲਤ।
8. ਇੰਗਲੈਂਡ ਦਾ ਕੌਮੀ ਰੁੱਖ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
9. ਵਰਡਜ਼ਵਰਥ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਫੁੱਲ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਹੈ?
10. ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਫ਼ਰਕ ਹੈ?
11. ਅੰਗਰੇਜ਼ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸ਼ੋਰ-ਸ਼ਰਾਬੇ ਭਰਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸ਼ਾਂਤ?
12. ਲੇਖਕ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਇਕੱਲੀ ਸੁਹੱਪਣ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਨਹੀਂ?
13. ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਕੀ ਹੈ?
14. ਲੇਖਕ ਨੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਘੁੱਗੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਕਿੱਥੇ ਸੁਣੀ ਸੀ?
15. ਲੇਖਕ ਨੇ ਡੈਫੋਡਲ ਕਿੱਥੇ ਦੇਖੇ ਸਨ?
16. ਲੇਖਕ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਆਖਦਾ ਹੈ?

II. ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੈ :

1. ਆਮ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਾਡੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਇਨਸਾਨ ਹੈ।
2. ਸਾਰੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਮੀਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
3. ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਮੌਸਮ ਦਾ ਕੋਈ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।
4. ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਔਰਤ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸੁਘੜ ਅਤੇ ਸੁਸ਼ੀਲ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਭਾਰਤੀ ਨਾਰੀ ਹੈ।
5. ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਔਰਤ ਨਰੋਏ ਆਚਰਨ ਦੀ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।
6. ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਛੋਟਾ ਜਾਂ ਨਿਗੁਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।
7. ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਹਰ ਥਾਂ ਕੁਲੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
8. ਸਾਡੇ ਆਮ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸ਼ੋਰ-ਸ਼ਰਾਬਾ ਹੈ।
9. ਅੰਗਰੇਜ਼ ਕੌਮ ਨੂੰ ਮੁਸਕਰਾਉਣ ਦੀ ਆਦਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।
10. ਇੰਗਲੈਂਡ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਾਫ਼ ਹੈ।
11. ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਮੰਗਤੇ ਬਿੱਲਕੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹਨ।
12. ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਸਵੇਰਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਹਨ।
13. ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਰੰਗ ਬੜੇ ਸੋਹਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਮਹਿਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

III. ਖ਼ਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:-

1. ਕਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ..... ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ।
2. ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੇਂਡੂਆਂ ਅਤੇ ..... ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਫ਼ਰਕ ਹੈ।

3. ਸਾਰੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਜਾਂ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਪਰ ਕਈ ਸਧਾਰਨ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ..... ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
4. ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਗਾਈ ਹੀ ਨਹੀਂ, ... ਵੀ ਬੜੀ ਹੈ।
5. ਅੰਗਰੇਜ਼ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦਾ ..... ਵੀ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।
6. ਅੰਗਰੇਜ਼ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਗੱਲਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ..... ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦੀਆਂ।
7. ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ..... ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਵੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ।
8. .... ਬੋਲਣ ਦੀ ਸਿਫਤ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸਿਫਤ ਹੈ।
9. ਮੰਗਤੇ ਵੀ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ..... ਹਨ, ਪਰ ਭਾਰਤ ਨਾਲੋਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਹਨ।
10. ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗੁਣ ਵੀ ..... ਨਹੀਂ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ।
11. ਜਿੰਨਾਂ ਸੋਹਣਾ ਤੇ ਵੱਡਾ... ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਇੰਗਲੈਂਡ ਨੂੰ ਨਹੀਂ।
12. ਇੰਗਲੈਂਡ ਨਾਲੋਂ ਸਾਡਾ ..... ਵੀ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
13. ਕਸ਼ਮੀਰ ਜਿਸਨੂੰ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਜੰਨਤ ਆਖ ਰਹੀ ਹੈ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ ..... ਹੈ।
14. ਵਰਡਜ਼ਵਰਥ ਨੇ ..... ਫੁੱਲ ਦੀ ਬੜੀ ਮਹਿਮਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।
15. .... ਲੰਦਨ ਦਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਬਾਗ ਹੈ।

IV. ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ :

1. 'ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਭਾਰਤ' ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਅੰਸ਼ ਕਿਸਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ?

(ੳ) ਡਾ. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ (ਅ) ਡਾ. ਰਾਮ ਸਿੰਘ

(ੲ) ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਧੀਰ (ਸ) ਡਾ. ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਹਮਦਰਦ
2. ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਧੀਰ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?

(ੳ) ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੇ ਭਾਰਤ (ਅ) ਸਾਇਬੇਰੀਆ-ਇਰਕੁਤਸਕ

(ੲ) ਯੂਰਪ ਦੀ ਫੇਰੀ (ਸ) ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਸਤੀ

3. ਅੰਗਰੇਜ਼ ਕੌਮ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਿਫਤ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
- (ੳ) ਕੌਮ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ (ਅ) ਕੌਮ ਦੀ ਵਡਿਆਈ
- (ੲ) ਕੌਮ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ (ਸ) ਨੌਕਰੀਆਂ ਲਈ ਪਿਆਰ
4. ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਉੱਚੇ ਰੁੱਖ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ?
- (ੳ) ਬਲਾਸਮ ਚੈਰੀ (ਅ) ਡੈਫੋਡਿਲ
- (ੲ) ਓਕ (ਸ) ਥੋਮਜ਼
5. ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਦਰਿਆ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ?
- (ੳ) ਅੰਗਾਮ (ਅ) ਸਲੋਂਗੇ
- (ੲ) ਥੋਮਜ਼ (ਸ) ਬਾਈਕਾਲ
6. ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਫੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਕਿਹੜਾ ਰੁੱਖ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ?
- (ੳ) ਸ਼ਾਹ ਬਲੂਤ (ਅ) ਬਲਾਸਮ ਚੈਰੀ
- (ੲ) ਡੈਫੋਡਿਲ (ਸ) ਗੁਲਾਬ

10+1 (ਚੋਣਵੀਂ ਪੰਜਾਬੀ)

ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੌਮੀ ਪਾਰਕ (ਅਤਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੂਰੀ)

ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :

1. ਅਤਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੂਰੀ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਅੰਸ਼ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
2. 'ਨੈਸ਼ਨਲ ਮਕੁੰਮੀ ਪਾਰਕ' ਲੇਖ ਕਿਹੜੇ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਹੈ?
3. ਮਕੁੰਮੀ ਪਾਰਕ ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੈ?
4. ਮੋਰੈਰੈਰੈ ਤੋਂ ਮਕੁੰਮੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਰਕ ਕਿੰਨੇ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਹੈ?
5. ਮਕੁੰਮੀ ਪਾਰਕ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੇਖਿਕਾ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ ਦੇਖੇ?
6. ਮਕੁੰਮੀ ਪਾਰਕ ਦੇ ਗੇਟ ਉੱਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਜਾਨਵਰ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ?
7. ਲੇਖਿਕਾ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਨਵਰ ਇਨਸਾਨ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਕੀ ਭਾਂਪ ਲੈਂਦਾ ਹੈ?
8. ਪਾਰਕ ਵਿੱਚ ਕਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਚਰਤੀ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿੱਚ ਬੇਫ਼ਿਕਰ ਵਿਚਰਦੇ ਦੇਖ ਕੇ ਲੇਖਿਕਾ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ?
9. ਵਾਈਲਡ ਬੀਸਟ ਜਾਂ ਜੰਗਲੀ ਗਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਕਿਹੜਾ ਸੀ?
10. ਜੰਗਲ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਜੀਵ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
11. ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਾਥੀ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੇ ਹਾਥੀਆਂ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਗਿਸ਼ਟ-ਪੁਸ਼ਟ ਅਤੇ ਕੱਦਾਵਰ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?
12. ਲੇਖਿਕਾ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਕਿਹੜੇ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ?
13. ਸ਼ੇਰਨੀ ਨੀਂਦ ਤੋਂ ਜਾਗਣ ਉਪਰੰਤ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ?
14. ਸ਼ੇਰਨੀ ਮਾਯੂਸ ਕਿਉਂ ਹੋ ਗਈ?
15. ਪਾਰਕ ਕਿੰਨੇ ਵਜੇ ਬੰਦ ਹੁੰਦਾ ਸੀ?
16. ਪਾਰਕ ਦੀ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹੜਾ ਜੀਵ ਬਹੁਗਿਣਤ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ।
17. ਕਿਹੜਾ ਜੀਵ ਸਿਰਫ਼ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ?
18. ਜਿਰਾਫ਼ ਕਿੰਨਾਂ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਹੈ?
19. ਜਿਰਾਫ਼ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਹਰਿਆਵਲ ਖਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
20. ਪਾਰਕ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਸਹੀ ਸਮਾਂ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
21. ਘਾਹ ਦੀਆਂ ਕਰੁੰਬਲਾਂ ਉੱਤੇ ਕੌਣ ਬੈਠਾ ਸੀ?
22. ਕਿਹੜੇ ਜੀਵ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਬਿਪਤਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ?

23. ਬਾਂਦਰ ਬਾਕੀ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੁਚੇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ?
24. ਲੇਖਿਕਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਹਰ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ ਦਾ ਜਨਮ-ਸਿੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ?
25. ਮਨੁੱਖ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦੀ ਬਣਾ ਕੇ ਕੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ?
26. ਵੱਗ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਹੜਾ ਜੀਅ ਪਛੜ ਜਾਂਦਾ ਉਸ ਨਾਲ ਕੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ?
27. ਹਿੱਪੋ ਪੂਲ ਵਿਚਲੇ ਦਰਿਆਈ ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਰੰਗ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸੀ?
28. ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚਲੇ ਲੱਖਾਂ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਲੇਖਿਕਾ ਦਾ ਮਨ ਕਿਸਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਰਦਾ ਹੈ?
29. ਸੋਹਣੇ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਲੇਖਿਕਾ ਨੂੰ ਕਿਸ ਦੀ ਬਾਣੀ ਯਾਦ ਆਈ।
30. ਸ਼ੇਰ ਅਤੇ ਸ਼ੇਰਨੀ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਜਾਨਵਰ ਦਾ ਮਾਸ ਖਾਧਾ ਸੀ?

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਚੱਲਣ ਦਾ ਸੁਚੱਜ (ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ)

ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :

1. ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਸਫਰਨਾਮਾ ਅੰਸ਼ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
2. 'ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਦਾ ਸੁਚੱਜ' ਪਾਠ ਕਿਸਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ?
3. 'ਆਓ ਅਮਰੀਕਾ ਦਿਖਾਵਾਂ' ਕਿਹਨਾਂ ਦਾ ਸਫਰਨਾਮਾ ਹੈ?
4. ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਨੇਮ ਤੋੜਨ ਵਾਲਾ ਕਿਸ ਗੱਲ ਦਾ ਡਰ ਮੰਨਦਾ ਸੀ?
5. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਹੱਥ ਤੁਰਨ ਦਾ ਨੇਮ ਹੈ?
6. ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਹਾਰਨ ਨੂੰ ਕਿਸ ਗੱਲ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
7. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਕਿਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ?
8. ਲੇਖਕ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾਂ ਸਮਾਂ ਰਹਿਣਾ ਸੀ?
9. ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦਿਆਂ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਲੈਣ ਆਇਆ?
10. ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਵੀ ਨੇਮ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਤੋੜਦੇ?
11. ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ?
12. ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ ਹੈ?
13. ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈਰਾਨ ਕੀਤਾ?

II. ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੈ :

1. ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਆਮ ਕਰਕੇ ਨੇਮਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।
2. ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਚੱਲਣ ਦਾ ਨੇਮ ਹੈ,
3. ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨੇ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਹਨ।
4. ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਨਹੀਂ ਹੈ।
5. ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੀਲ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਵਿੱਚ ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਵੀ ਲਾਲ ਬੱਤੀ ਵਾਲੀ ਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ।
6. ਪੈਦਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ।
7. ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕੋਈ ਕੁਝ ਵੀ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਸੁੱਟਦਾ।
8. ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ ਹੈ।
9. ਰਾਤ ਨੂੰ ਸਫ਼ਰ ਕਰਦਿਆਂ ਬਹੁਤ ਡਰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।
10. ਜਿਸ ਦਿਨ ਸਾਡੇ ਲੋਕ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਦਾ ਸੁਚੱਜ ਸਿੱਖ ਗਏ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਸਿਖਰ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦਾ।
11. ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸਿਪਾਹੀ ਨੂੰ ਲਾਲਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।
12. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਤੁਰਨ ਦਾ ਨੇਮ ਹੈ।

III. ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ :

1. ਸਫ਼ਰ ਦੌਰਾਨ ਸੰਕਟ ਸਮੇਂ ਮਦਦ ਲਈ _____ ਨੰਬਰ ਤੇ ਫ਼ੋਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
2. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ _____ ਹੱਥ ਤੁਰਨ ਦਾ ਨੇਮ ਹੈ।
3. ਕੋਈ ਨੇਮ ਤੋੜੇ ਤਾਂ _____ ਦੀ ਪਰਚੀ ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
4. ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ _____ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਹਨ।
5. ਹਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਕੁਝ _____ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
6. ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਆਮ ਕਰਕੇ _____ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।
7. ਨੇਮ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ _____ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
8. ਨੇਮ ਤੋੜਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ _____ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
9. ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸਫ਼ਰ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ _____ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ।
10. ਪੈਦਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ _____ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

11. ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕੋਈ _____ ਵੀ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਸੁੱਟਦਾ।

IV. ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ :

1. ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
(ੳ) ਮੇਰੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਯਾਤਰਾ
(ਅ) ਆਓ ਅਮਰੀਕਾ ਦਿਖਾਵਾਂ
(ੲ) ਮੈਂ ਇਵੇਂ ਵੇਖਿਆ ਪਾਕਿਸਤਾਨ
(ਸ) ਧਰਤੀਆਂ ਦੇ ਗੀਤ
2. ਅਮਰੀਕਾ ਸਫ਼ਰ ਦੌਰਾਨ ਲੇਖਕ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਠਹਿਰਨਾ ਸੀ?
(ੳ) ਨਿਊਯਾਰਕ
(ੲ) ਲਾਂਸ ਏਂਜਲਸ
(ਅ) ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ
(ਸ) ਟੋਰਾਂਟੋ
3. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨੇਮ ਤੋੜਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਡਰਪੋਕ
(ੲ) ਕੰਜੂਸ
(ਅ) ਬਹਾਦਰ
(ਸ) ਨਿਡਰ ਜਾਂ ਦਲੇਰ
4. ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਹੱਥ ਤੁਰਨ ਦਾ ਨੇਮ ਹੈ?
(ੳ) ਖੱਬੇ
(ੲ) ਵਿਚਕਾਰ
(ਅ) ਸੱਜੇ
(ਸ) ਕਿਨਾਰੇ ਤੇ
5. ਲੇਖਕ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਕੋਲ ਠਹਿਰਨਾ ਸੀ?
(ੳ) ਬੇਟੇ ਕੋਲ
(ੲ) ਮਾਸੀ ਕੋਲ
(ਅ) ਬੇਟੀ ਕੋਲ
(ਸ) ਮਾਮੇ ਕੋਲ
6. ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਹਾਰਨ ਨੂੰ ਕਿਸਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਖੁਸ਼ੀ
(ੲ) ਗਾਮੀ
(ਅ) ਸੰਕਟ
(ਸ) ਹੈਰਾਨੀ

ਲਾਹੌਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਪਰਿਕਰਮਾ (ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ)

ਪ੍ਰ.1. ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :

I. ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :

1. 'ਲਾਹੌਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਪਰਿਕਰਮਾ' ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਹੈ?
2. ਮਲਿਕ ਸਾਹਿਬ ਕਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਰਕ ਵਿੱਚ ਸੈਰ ਕਰਨ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?
3. ਮਲਿਕ ਸਾਹਿਬ 'ਬੈਂਡ ਟੀ' ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
4. ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਕੌਣ ਸੀ?
5. ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਨੀਂਹ ਕਿਸਨੇ ਰੱਖੀ ਸੀ?
6. ਮਕਸੂਦ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਲੋਕ-ਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਕਿਹੜਾ ਨਾਵਲ ਮੰਗਵਾਇਆ ਸੀ?
7. ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਕਿਸਦੇ ਘਰ ਠਹਿਰਦਾ ਹੈ?
8. ਸਾਈਂ ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਦੀ ਦਰਗਾਹ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ?
9. ਮਲਿਕ ਸਾਹਿਬ ਚਾਹ ਦੀ ਥਾਂ ਕੀ ਪੀਂਦੇ ਸਨ?
10. ਲੇਖਕ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਦਾ ਕੀ ਅੰਤਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ?
11. ਲੇਖਕ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿੱਥੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾਇਆ?
12. ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਦੀ ਕਬਰ ਦੇ ਬਾਹਰਲੀ ਤਖ਼ਤੀ ਉੱਪਰ ਕੀ ਲਿਖਿਆ ਸੀ?

II. ਸਹੀ ਜਾਂ ਗ਼ਲਤ ਲਿਖੋ :

1. 'ਲਾਹੌਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਪਰਿਕਰਮਾ' ਪਾਠ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।
2. 'ਮੈਂ ਇਵੇਂ ਵੇਖਿਆ ਪਾਕਿਸਤਾਨ' ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਰਚਿਤ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਹੈ।
3. ਅਮੀਰ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਢੇ ਨੌਂ ਵਜੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉੱਠਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।
4. ਮਲਿਕ ਸਾਹਿਬ ਚਾਹ ਦੀ ਥਾਂ ਲੱਸੀ ਪੀਂਦੇ ਸਨ।
5. ਲੇਖਕ ਮਲਿਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਘਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਿਆ ਸੀ।
6. ਮਲਿਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਨਾ ਉਮੈਰ ਸੀ।
7. ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਘੁਮਾਉਣ ਲਈ ਤਲਵਿੰਦਰ ਕਾਰ ਲੈ ਕੇ ਨਾਲ ਹੋ ਤੁਰਿਆ।
8. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਈਂ ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਦੀ ਦਰਗਾਹ 'ਤੇ ਸਿਜਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਇਆ।
9. ਮਕਸੂਦ ਸਾਹਿਬ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਸਿਕ 'ਪੰਚਮ' ਕੱਢਦੇ ਸਨ।

10. ਗੁਰਮੁਖੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਨੂੰ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਪੜ੍ਹਾਏ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਹੋਇਆ।
11. 'ਸੁਚੇਤ ਕਿਤਾਬ ਘਰ' ਦਾ ਮਾਲਕ ਮਲਿਕ ਸਾਹਿਬ ਸੀ।

III. ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ :

1. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਰਚਿਤ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਅੰਸ਼ _____ ਹੈ।
2. ਮੈਂ ਇਵੇਂ ਵੇਖਿਆ ਪਾਕਿਸਤਾਨ _____ ਦਾ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਹੈ।
3. ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਮਹਾਨ _____ ਸੀ।
4. ਦਰਗਾਹ ਦੇ ਬਾਹਰ ਫ਼ਕੀਰ, _____ ਬੈਠੇ ਸੀ।
5. ਅਸੀਂ ਸਾਈਂ ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਦੀ _____ 'ਤੇ ਸਿਜਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਇਆ।
6. ਸਾਈਂ ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਜੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ _____ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ ਸੀ।
7. ਮਜ਼ਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ _____ ਵੀ ਸੀ।
8. ਮਕਸੂਦ ਸਾਹਿਬ ਸਾਨੂੰ _____ ਖੁਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।
9. ਤਲਵਿੰਦਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਮਹਿਫ਼ਲ ਵਿੱਚ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਬਹੁਤ _____ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਗੇ।
10. ਮਲਿਕ ਸਾਹਿਬ ਚਾਹ ਦੀ ਥਾਂ _____ ਪੀਂਦੇ ਸਨ।

IV. ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ :

1. 'ਲਾਹੌਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਪਰਿਕਰਮਾ' ਕਿਸਦਾ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਅੰਸ਼ ਹੈ?

(ੳ) ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ	(ਅ) ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਧੀਰ
(ੲ) ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ	(ਸ) ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ
2. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹੜਾ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਅੰਸ਼ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(ੳ) ਲੰਦਨ ਅਤੇ ਲੰਦਨ ਦੇ ਲੋਕ
(ਅ) ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕ
(ੲ) ਰੱਜੀ-ਪੁੱਜੀ ਮਿੱਟੀ
(ਸ) ਲਾਹੌਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਪਰਿਕਰਮਾ
3. ਸਾਈਂ ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਜੀ ਨੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨੀਂਹ ਕਿੱਥੇ ਰੱਖੀ ਸੀ?

(ੳ) ਜਲੰਧਰ	(ਅ) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
-----------	---------------

- (ੲ) ਕਪੂਰਥਲਾ (ਸ) ਲੁਧਿਆਣਾ
4. ਮਲਿਕ ਸਾਹਿਬ ਕਿਸਦੇ ਨਾਲ ਸੈਰ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਸਨ?
 (ੳ) ਪੁੱਤਰ ਨਾਲ (ਅ) ਦੋਸਤ ਨਾਲ
 (ੲ) ਪਤਨੀ ਨਾਲ (ਸ) ਪੁੱਤਰੀ ਨਾਲ
5. ਮਲਿਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?
 (ੳ) ਤਲਵਿੰਦਰ (ਅ) ਮਕਸੂਦ ਸਾਹਿਬ
 (ੲ) ਉਮੈਰ ਅਹਿਮਦ (ਸ) ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ

ਲੇਖਕ - ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਮਦਰਦ
ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ (ਅੰਡੇਮਾਨ ਨਿਕੋਬਾਰ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ)

ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ/ਸੰਖੇਪਾਤਮਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:-

I. ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :

1. 'ਅੰਡੇਮਾਨ ਨਿਕੋਬਾਰ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ' ਪਾਠ ਕਿਸਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ?
2. ਇਹ ਪਾਠ ਕਿਸ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?
3. ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਮਦਰਦ ਕਿਹੜੇ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਹਨ?
4. ਲੇਖਕ ਉੱਪਰ ਟਾਪੂਆਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ?
5. ਅੰਡੇਮਾਨ ਟਾਪੂਆਂ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮ ਕੇ ਕੁਦਰਤ ਬਾਰੇ ਕੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ?
6. ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੂਸਰੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਪਰਖਦਾ ਹੈ?
7. ਲੇਖਕ ਲਈ ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਕੀ ਅਹਿਸਾਸ ਸੀ?
8. ਅੰਡੇਮਾਨ ਟਾਪੂਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ?
9. 'ਕਾਲੇ ਪਾਣੀਆਂ' ਦਾ ਨਾਂ ਲੈਂਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਕਿਉਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
10. ਪੋਰਟ ਬਲੇਅਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਜੇਲ੍ਹ ਹੈ?
11. ਸੈਲੂਲਰ ਜੇਲ੍ਹ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਮਨ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਨਾਲ ਭਰ ਉੱਠਦਾ ਹੈ?
12. ਹੁਣ ਕਾਲੇ-ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ?
13. ਅੰਡੇਮਾਨ ਨਿਕੋਬਾਰ ਟਾਪੂ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਹਨ?
14. ਕਿੰਨੇ ਟਾਪੂਆਂ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਕਾਇਮ ਹੈ?

II. ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੈ :-

1. ਹਰੇਕ ਟਾਪੂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ।
2. ਕੁਝ ਟਾਪੂਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਲੇ ਵੀ ਪੁਰਾਣੇ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।
3. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਖਤਮ ਹੋ ਰਹੇ ਇਹਨਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ।
4. ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ ਕਿਉਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਓਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ।
5. ਕਬਾਇਲੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ।
6. ਕਬਾਇਲੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਰੁਝੇਵਾਂ ਸਮੁੰਦਰ 'ਚੋਂ ਮੱਛੀ ਫੜਨਾ ਹੈ।
7. 'ਸਿੰਥਾਲ' ਤੇ 'ਜਰਬਾ' ਕਬੀਲੇ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਪੁਰਾਣੇ ਜੰਗਲੀ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ।
8. ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਾਂਗਲੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਏ।
9. ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਜਿੱਥੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਵਿੱਚ ਮਸਤ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਆਧੁਨਿਕ ਮਨੁੱਖ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹਨ।
10. ਭਾਵੇਂ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਉੱਨਤੀ ਦੀਆਂ ਸਿਖਰਾਂ 'ਤੇ ਹਾਂ ਪਰ ਕੀ ਸਾਡੀ ਹਵਾ, ਸਾਡਾ ਲੋਭ, ਸਾਡਾ ਹੰਕਾਰ ਸਾਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਜੰਗਲੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਡੇਰਦਾ ਨਹੀਂ।
11. ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ 'ਚੋਂ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਸਮੁੰਦਰ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ।
12. ਦੂਰ ਤੋਂ ਵੇਖਣ ਤੇ ਇਹ ਟਾਪੂ ਛੋਟੇ-2 ਕਾਲੇ ਬਿੰਦੂ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ।

III. ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:-

1. ਸੱਚ-ਮੁੱਚ ਕੁਦਰਤ ਕਿੰਨੀ ..... ਹੈ।
2. ਪੋਰਟ ਬਲੇਅਰ ..... ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਹੈ।
3. ਸਭ ਤੋਂ ਪਿਆਰੀ ਬੀਚ ..... ਹੈ।
4. ਪਾਣੀ ਦੇ ..... ਇੱਥੇ ਸੁਸਤਾਣ ਲਈ ਤੇ ਧੁੱਪ ਸੇਕਣ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।
5. ਮਨ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ..... ਦੀ ਯਾਦ ਤਾਜ਼ਾ ਹੋ ਗਈ।
6. ਇਹ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਫਿਤਰਤ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਆਪਣੀ ..... ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਗਲ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।
7. ਪੋਰਟ-ਬਲੇਅਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ..... ਸੁੰਦਰ ਹੈ।
8. ਹਰ ਥਾਂ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ..... ਛੱਡੀ ਹੋਈ ਹੈ।
9. ਇਹਨਾਂ ਕੈਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ..... ਦੇ ਪਰਵਾਨਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖਤਰਨਾਕ ਚੋਰ, ਡਾਕੂ ਆਦਿ ਵੀ ਸਨ।
10. ਇਸ ਧਰਤੀ ਨੇ ਹਾਲੇ ਵੀ ਦੂਸਰੀ ਵੱਡੀ ਲੜਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਜਪਾਨੀਆਂ ਨੇ ਇੱਥੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੀਆਂ ..... ਸਾਂਭੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।
11. ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਉੱਨਤੀ ਲਈ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਨੂੰ ..... ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ।
12. ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਇੰਤਜਾਮ ਵੀ ਕਾਫੀ ..... ਹੈ।

13. ਪਾਣੀ ਦੀ ਤੰਗੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਕਈ ..... ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ।
14. ਪੋਰਟ ਬਲੇਅਰ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ..... ਦੇ ਦਰਖਤ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਬਹੁਤ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

IV. ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ :

1. ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਕਾਫੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕੱਟ ਕੇ ਉੱਥੇ ਕੀ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ?
  - (ੳ) ਸਬਜ਼ੀਆਂ (ਅ) ਫਲਦਾਰ ਦਰੱਖਤ
  - (ੲ) ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਬੂਟੇ (ਸ) ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਬੂਟੇ
2. ਕਿਹੜੇ ਕਵੀ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਸਮੇਂ ਪੋਰਟ ਬਲੇਅਰ ਦੀ ਸੈਲੂਲਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ?
  - (ੳ) ਡਾ. ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਪਾਣੀ (ਅ) ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਸਫੀਰ
  - (ੲ) ਬਾਵਾ ਬਲਵੰਤ (ਸ) ਫੀਰੋਜ਼ਦੀਨ ਸ਼ਰਫ
3. 1914 ਤੋਂ 1920 ਈ: ਤੱਕ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਫੌਜੀਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਕੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ?
  - (ੳ) ਚੌਕ (ਅ) ਯਾਦਗਾਰ
  - (ੲ) ਗੁਰਦੁਆਰਾ (ਸ) ਮੰਦਰ
4. ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਮਦਰਦ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
  - (ੳ) ਧਰਤੀਆਂ ਦੇ ਗੀਤ (ਅ) ਪਤਾਲ ਦੀ ਧਰਤੀ
  - (ੲ) ਰੱਜੀ-ਪੁੱਜੀ ਮਿੱਟੀ (ਸ) ਮਲਾਇਆ ਦੀ ਯਾਤਰਾ
5. 'ਧਰਤੀਆਂ ਦੇ ਗੀਤ' ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਪਾਠ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?
  - (ੳ) ਲੂ-ਸੁਨ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਚੀਨ ਦੀ ਦੀਵਾਰ (ਅ) ਰੂਸ ਦੀ ਸਰਦੀ
  - (ੲ) ਅੰਡੇਮਾਨ ਨਿਕੋਬਾਰ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ (ਸ) ਯੂਰਪ ਦੀ ਫੇਰੀ

ਸਾਵੇ ਮੱਘ ਤੇ ਪੌਂਗ ਡੈਮ (ਡਾ. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅੰਬਰੀਸ਼)

I. ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :

1. ਲੇਖਕ ਦੀ ਦਾਦੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਕਿਉਂ ਝਿੜਕਿਆ?
2. ਲੇਖਕ ਨੇ ਕਿਹੜਾ ਪੰਛੀ ਕਦੇ ਇੱਕਲਾ ਨਹੀਂ ਤੱਕਿਆ?
3. ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਢਾਬੇ ਤੇ ਖਾਧਾ ਖਾਣਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਲੱਗਿਆ?
4. ਲੇਖਕ ਨੇ ਸਾਵੇ ਮੱਘਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਚੈਨਲ ਉੱਤੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ?
5. ਲੇਖਕ ਦੇ ਦੋਸਤ ਨੇ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਖਾਣਾ ਖਾਧਾ ਜਾਂ ਮਾਸਾਹਾਰੀ?

6. 'ਸਾਵੇ ਮੱਘ ਤੇ ਪੌਂਗ ਡੈਮ' ਡਾ. ਅੰਬਰੀਸ਼ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਹੈ?
7. ਸਾਵੇ ਮੱਘ ਆਂਡੇ ਕਿੱਥੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ?
8. ਜਵਾਨੀ ਸਮੇਂ ਲੇਖਕ ਨੇ ਕਿਸ ਜੀਵ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕੀਤਾ?
9. ਭੂਤਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਹਰ ਸ਼ੈਅ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਕਵਿਤਾ ਯਾਦ ਆਈ?
10. ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਢਾਬੇ ਤੇ ਖਾਧਾ ਖਾਣਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਲੱਗਿਆ?
11. ਪੌਂਗ ਡੈਮ ਕਦੋਂ ਚਾਲੂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ?
12. 'ਹਨੂੰਮਾਨ ਜੀ ਦਾ ਟਿੱਬਾ' ਕਿੰਨੇ ਫੁੱਟ ਉੱਚਾ ਹੈ?
13. ਲੇਖਕ ਸਰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿੱਥੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ?
14. ਡਾ. ਅੰਬਰੀਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਅੰਸ਼ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

II. ਸਹੀ ਜਾਂ ਗ਼ਲਤ ਲਿਖੋ :

1. 'ਅਨੰਤ ਪਰਵਾਸ' ਡਾ. ਅੰਬਰੀਸ਼ ਰਚਿਤ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਹੈ।
2. ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਬੁਲਬੁਲਾਂ ਚੰਗੀਆਂ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀਆਂ ਸਨ।
3. ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਰ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਜਾਗਿਆ।
4. ਲੇਖਕ ਨੇ ਗੁਲੇਲ ਨਾਲ ਖੇਡਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਨਿੱਕੀ ਚਿੜੀ ਫੁੰਡ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।
5. ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਲੇਖਕ ਨੇ ਪੌਂਗ ਡੈਮ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਇਆ ਸੀ।
6. ਡੈਮ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਨਿੱਕੇ ਪਾਠਕ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਣਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦਾ ਬੁੱਤ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।
7. ਲੇਖਕ ਦੇ ਦੋਸਤ ਨੇ ਪੰਛੀ ਵੇਖਣ ਲਈ ਦੂਰਬੀਨ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਲਾ ਲਈ।
8. ਲੇਖਕ ਨੇ ਟੈਲੀ-ਫ਼ੈਂਜ਼ ਵਾਲਾ ਕੈਮਰਾ ਲਿਆ।
9. ਲੇਖਕ ਨੇ ਕਿਨਾਰੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਲਾਖਾ-ਸੁਨਹਿਰੀ ਸੁਰਖਾਬ ਜੋੜਾ ਬੈਠਾ ਦੇਖਿਆ।
10. ਏਨੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਲੇਖਕ ਨੇ ਕੋਈ ਸੁਰਖਾਬ ਪੰਛੀ ਇਕੱਲਾ ਨਹੀਂ ਤੱਕਿਆ।
11. ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਸੀਖਪਰ ਬੱਤਖਾਂ ਤਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।
12. ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਢਾਬੇ ਦਾ ਸਧਾਰਨ ਖਾਣਾ ਵਿਆਹਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸੁਆਦਲਾ ਲੱਗਿਆ।

III. ਖ਼ਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ।

1. ਲੇਖਕ ਸਿਆਲ ਦੀ ਰੁੱਤ ਪੰਛੀ ਵੇਖਣ ਨਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ _____ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
2. ਲੇਖਕ ਦੀ ਦਾਦੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ _____।
3. ਲੇਖਕ ਨੇ ਜਵਾਨੀ ਸਮੇਂ _____ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕੀਤਾ।
4. ਪੌਂਗ ਡੈਮ _____ ਈ. ਵਿੱਚ ਚਾਲੂ ਹੋਇਆ।
5. ਪੌਂਗ ਡੈਮ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਮਹਾਰਾਣਾ _____ ਡੈਮ ਹੈ।
6. ਸਾਵੇ ਮੱਘ _____ ਝੀਲ ਤੇ ਆਂਡੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।
7. ਲੇਖਕ ਦੇ ਦੋਸਤ ਨੇ _____ ਖਾਣਾ ਖਾਧਾ।
8. ਲੇਖਕ ਨੇ _____ ਪੰਛੀ ਨੂੰ ਕਦੇ ਇਕੱਲੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ।
9. ਲੇਖਕ ਨੇ ਡਿਸਕਵਰੀ ਚੈਨਲ ਤੇ _____ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ।
10. ਹਨੂੰਮਾਨ ਜੀ ਦਾ ਟਿੱਬਾ _____ ਫੁੱਟ ਉੱਚਾ ਹੈ।
11. ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਾੜਨੀ 'ਚ ਕੜ ਕੇ ਸਾਡਾ ਸਫ਼ਰ ਹੋਰ ਵੀ _____ ਹੋਈ ਜਾਣਾ ਹੈ।
12. ਲੇਖਕ ਨੂੰ _____ ਨਾਂ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਯਾਦ ਆਈ
13. ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਢਾਬੇ ਦਾ ਖਾਣਾ ਬਹੁਤ _____ ਲੱਗਿਆ।
14. ਸਾਵੇ ਮੱਘ ਤੇ ਪੌਂਗ ਡੈਮ ਦਾ ਲੇਖਕ ਡਾ. _____ ਹੈ।

IV. ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ :

1. 'ਸਾਵੇ ਮੱਘ ਤੇ ਪੌਂਗ ਡੈਮ' ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਅੰਸ਼ ਦਾ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਹੈ?

(ੳ) ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ	(ਅ) ਸ.ਸ.ਅਮੋਲ
(ੲ) ਡਾ. ਅੰਬਰੀਸ਼	(ਸ) ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਮਦਰਦ
2. ਡਾ. ਅੰਬਰੀਸ਼ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਅੰਸ਼ ਤੁਹਾਡੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਸੰਗ੍ਰਹਿਤ ਹੈ।

(ੳ) ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕ	(ਅ) ਅਮਰੀਕਨ ਸੱਭਿਅਤਾ
(ੲ) ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਸਤੀ	(ਸ) ਸਾਵੇ ਮੱਘ ਤੇ ਪੌਂਗ ਡੈਮ
3. ਲੇਖਕ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਚੈਨਲ ਤੇ ਸਾਵੇ ਮੱਘਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ?

(ੳ) ਸੋਨੀ	(ਅ) ਡਿਸਕਵਰੀ
(ੲ) ਸਪਰ ਪਲੱਸ	(ਸ) ਡਿਜ਼ਨੀ
4. ਜਵਾਨੀ ਸਮੇਂ ਲੇਖਕ ਨੇ ਕਿਸ ਜੀਵ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕੀਤਾ?

(ੳ) ਚਿੜੀ	(ਅ) ਬੁਲਬੁਲ
(ੲ) ਮੁਰਗਾਬੀ	(ਸ) ਇੱਲ

ਪੁਸਤਕ ਸਾਹਿਤ ਬੋਧ
ਅਧਿਆਇ - 1
ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ

I. ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :-

1. ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸ ਦੀ ਲੋਕ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ?
2. ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਂ ਦੇ ਦੁੱਧ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਹੜੀ ਗੁੜ੍ਹਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ?
3. ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬੋਲੀ ਬੋਲਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਮਹਿਕਾਂ ਮਹਿਕ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ?
4. ਪੰਜਾਬ ਕਦੋਂ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ?
5. ਅੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਜਾਬ ਕਿਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਇਆ?
6. 1956 ਈ: ਵਿੱਚ ਦੇਸੀ ਰਿਆਸਤਾਂ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਇਲਾਕਾ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ?
7. 1966 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਟੋਟੇ ਹੋਏ?
8. ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇੱਕ ਟੋਟੇ ਨੂੰ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਕਿਹੜਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
9. ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੂਜੇ ਟੋਟੇ ਨਾਲ ਕਿਹੜਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
10. ਸੰਨ 1966 ਈ. ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ?
11. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਸੂਚੀ ਬੱਧ ਹੈ?
12. ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੈਦਿਕ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ?
13. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ?
14. ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ?
15. ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਉਚਾਰਨ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
16. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਪਉੜੀਆਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ?
17. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਪਉੜੀ ਕਿਸ ਦੀ ਹੈ?
18. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਪਉੜੀ ਕਿਸ ਦੀ ਹੈ?
19. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀ ਪਉੜੀ ਕਿਸ ਦੀ ਹੈ?
20. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਚੌਥੀ ਪਉੜੀ ਕਿਸ ਦੀ ਹੈ?
21. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਗੁਆਂਢੀ ਬੋਲੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਨਿਖੇੜਦੇ ਹਨ?
22. ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਧੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਕੀ ਬਣਦਾ ਹੈ?
23. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵੱਖਰੀਆਂ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਵੰਨਗੀਆਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
24. ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਉਪਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

25. ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਉਪਬੋਲੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
26. ਮਲਵਈ ਕਿਹੜੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਬੋਲੀ ਹੈ?
27. 'ਪੁਆਧੀ' ਉਪਬੋਲੀ ਕਿਹੜੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
28. ਪਟਿਆਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਉਪਬੋਲੀ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
29. ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਕਬੀਲਾ ਖ਼ਾਸ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ?
30. ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਜਾਤੀ ਖ਼ਾਸ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ?
31. ਕੌਣ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਤਾੜਦੇ ਰਹੇ?
32. ਈਰਾਨੀ, ਤੁਰਕੀ, ਅਰਬੀ, ਫ਼ਾਰਸੀ, ਪੁਰਤਗਾਲੀ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਆਦਿ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਉੱਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਪਾਇਆ?
33. ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਅਰਬੀ ਫ਼ਾਰਸੀ ਬੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਵਾਸਤਾ ਪੈਂਦਾ ਰਿਹਾ?
34. ਫ਼ਾਰਸੀ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਰੱਚ ਮਿੱਚ ਗਏ?
35. ਕਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਅਰਬੀ-ਫ਼ਾਰਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪੈ ਗਈ।
36. ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਸਮੇਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਤੱਕ ਰਿਹਾ?
37. ਕੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਚਲੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੰਜਾਬੀ ਉੱਤੇ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ?

II. ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੈ:-

1. ਪੰਜਾਬੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।
2. ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬੋਲੀ ਬੋਲਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਮਹਿਕ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
3. ਪੰਜਾਬੀ ਰੂਪੀ ਮਹਾਨ ਕੀਮਤੀ ਵਿਰਸੇ ਬਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਜਾਨਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।
4. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਕੋਈ ਅੱਠ ਕਰੋੜ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ।
5. ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਜਾਬ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਇਆ।
6. ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਭੂਗੋਲ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ।
7. ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕਦੇ ਵੀ ਵੰਡੀ ਨਹੀਂ ਗਈ।
8. ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਦਰਜਾ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।
9. ਪੁਰਾਣੀ ਤੇ ਮੱਧਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵੰਨਗੀਆਂ ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦ, ਗੋਰਖਨਾਥ, ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਕਿਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।
10. ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਰੂਪ ਨਹੀਂ ਨਿਖਰਿਆ।
11. ਪੰਜਾਬੀ ਆਰੀਆ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।
12. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਧੁਨੀਆਂ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।
13. ਧੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਰਥ-ਨਿਖੇੜਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।
14. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਦੁੱਤੀਕਰਨ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੈ।
15. ਪੰਜਾਬੀ ਪਿਛੇਤਰਾਤਮਕ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

16. ਪੰਜਾਬੀ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਯੋਗਾਤਮਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ।
17. ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਤਦਭਵ ਹੈ।
18. ਸੰਯੁਕਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੱਧ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮਾਝੀ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
19. ਲਿਖਤੀ ਤੇ ਟਕਸਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਮਾਝੀ ਬੋਲੀ ਹੀ ਆਧਾਰ ਹੈ।
20. ਜਦੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਆਈ ਤਾਂ ਅਰਬੀ-ਫ਼ਾਰਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਠੱਲ ਪੈ ਗਈ।
21. ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਮੀਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।
22. ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਸਾਂਝਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।
23. ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਸਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

III. ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ :-

1. ਸਾਨੂੰ ਮਾਂ ਦੇ ਦੁੱਧ ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ..... ਮਿਲਦੀ ਹੈ।
2. 1947 ਈ: ਵਿੱਚ ..... ਵੰਡ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ।
3. 1956 ਈ: ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ੀ ਰਿਆਸਤਾਂ ਦਾ ..... ਇਲਾਕਾ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।
4. 1966 ਈ: ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੋਈ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ..... ਟੋਟੇ ਹੋਏ।
5. ਇੱਕ ਟੋਟਾ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ..... ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
6. ਦੂਜੇ ਟੋਟੇ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਕਰਕੇ ..... ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ।
7. ਤੀਜੇ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਵਾਂ ..... ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
8. ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਪਰ ..... ਕਦੇ ਵੀ ਵੰਡੀ ਨਹੀਂ ਗਈ।
9. 1966 ਈ: ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ..... ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ।
10. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ..... ਐਕਟ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਰਾਜ-ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ।
11. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ..... ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।
12. .... ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਸੂਚੀ ਬੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।
13. ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ..... ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਹੈ।
14. ਆਰੀਆ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਹਿੰਦੀ, ਸਿੰਧੀ, ਗੁਜਰਾਤੀ, ਮਰਾਠੀ, ਬਿਹਾਰੀ ਆਦਿ ..... ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਗਿਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ?
15. ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਆਰੀਆ ਅਤੇ ..... ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੇ ਝੁਰਮਟ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।
16. ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪੂਰਵ ਵੱਲ ....., ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਬਾਗੜੀ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਬੋਲੀਆਂ ਹਨ।
17. ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਦੱਖਣ ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਸਿੰਧੀ ਤੇ ਪੱਛਮ ਵੱਲ ..... ਬੋਲੀਆਂ ਹਨ।
18. ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ..... ਬੋਲੀ ਹੈ।

19. ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਉੱਤਰ ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਪਹਾੜੀ ਤੇ ..... ਬੋਲੀਆਂ ਹਨ।
20. ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਬੋਲਣ ਢੰਗ ਤੇ ..... ਲਹਿਜ਼ਾ ਹੀ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।
21. ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਕਈ ਉਚਾਰਨ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ..... ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
22. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ..... ਧੁਨੀਆਂ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।
23. ਜਗ ਤੇ ਜੰਗ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ..... ਦਾ ਹੀ ਫਰਕ ਹੈ।
24. ਪੰਜਾਬੀ ਧੁਨੀਆਂ ਦੇ ਜੋੜ-ਮੇਲ ਨਾਲ ..... ਸ਼ਬਦ ਬਣਦੇ ਹਨ।
25. ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸੰਜੋਗ ਨਾਲ ਵਾਕਾਂਸ਼, ਉਪਵਾਕ ਤੇ ..... ਰਚੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
26. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ..... ਪਉੜੀਆਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।
27. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਪਉੜੀ ..... ਦੀ ਹੈ।
28. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਪਉੜੀ ..... ਦੀ ਹੈ।
29. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀ ਪਉੜੀ ..... ਦੀ ਹੈ।
30. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਚੌਥੀ ਪਉੜੀ ..... ਦੀ ਹੈ।
31. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ..... ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹਨ।
32. ਪੰਜਾਬੀ ..... ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ।
33. .... ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ।
34. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ..... ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੈ।
35. ਪੰਜਾਬੀ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ..... ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ।
36. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪਿਛੇਤਰ ..... ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ।
37. ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ..... ਹੈ।
38. ਕਿਸੇ ਬੋਲੀ ਦੇ ਹੂਬਹੂ ਅਨਵਿਗੜੇ, ਮੂਲ ਸ਼ਬਦ ..... ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
39. ਜਦੋਂ ਮੂਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ..... ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
40. ਬੋਲੀ ..... ਕੋਹੀਂ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
41. ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ..... ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
42. ਸਹੂਲਤ ਵਾਸਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਉਪਬੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ..... ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
43. ਮਾੜੀ, ਮਲਵਈ, ਦੁਆਬੀ, ਪੁਆਧੀ ਉਪਬੋਲੀਆਂ ..... ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਉਪਬੋਲੀਆਂ ਹਨ।
44. ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਉਪਬੋਲੀਆਂ ਪੋਠੋਹਾਰੀ, ਹਿੰਦਕੋ ਤੇ ..... ਹਨ।
45. ਪਹਾੜੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਉਪਬੋਲੀਆਂ ਪੁਣਛੀ, ਕਾਂਗੜੀ ਤੇ ..... ਹਨ।
46. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ..... ਉਪਬੋਲੀ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
47. ਸੰਗਰੂਰ ਤੇ ਪਟਿਆਲੇ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ..... ਉਪਬੋਲੀ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

48. ਦੁਆਬੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਤੇ ..... ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
49. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ ਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ ..... ਉਪਬੋਲੀ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
50. ਮੁਲਤਾਨੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੁਲਤਾਨ, ਡੇਰਾ ਗਾਜ਼ੀ ਖਾਂ ਤੇ ..... ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
51. ਪੋਠੋਹਾਰੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ..... ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਬੋਲੀ ਹੈ।
52. ਕਾਂਗੜੀ ਬੋਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ..... ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
53. ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਮੁੰਡਾ ਕਬੀਲੇ ਤੇ ..... ਜਾਤੀਆਂ ਖਾਸ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹਨ।
54. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਉੱਤੇ ..... ਦਾ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ।
55. ਜਦੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹਕੂਮਤ ਆਈ ਤਾਂ ..... ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਠੱਲ ਪੈ ਗਈ।
56. .... ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦਾ ਰਸੂਖ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ।
57. ਅਰਬੀ-ਫ਼ਾਰਸੀ ..... ਪੰਜਾਬ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਸ਼ੁੱਧ ਅਸਰ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ।
58. ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਇੱਕ ..... ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਹੈ।
59. ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ..... ਸਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।
60. .... ਸ਼ਬਦ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਮੀਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

IV. ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ :

1. ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸ ਦੀ ਲੋਕ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ?
  - (ੳ) ਹਰਿਆਣਾ (ਅ) ਗੁਜਰਾਤ
  - (ੲ) ਹਿਮਾਚਲ (ਸ) ਪੰਜਾਬ
2. ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ, ਘਰਾਂ, ਗਲੀਆਂ-ਮੁਹੱਲਿਆਂ ਅਤੇ ਸੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲਦੇ ਹਨ?
  - (ੳ) ਰਾਜਸਥਾਨੀ (ਅ) ਡੋਗਰੀ
  - (ੲ) ਪੰਜਾਬੀ (ਸ) ਹਰਿਆਣਵੀ
3. ਸਾਨੂੰ ਮਾਂ ਦੇ ਦੁੱਧ ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਕੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ?
  - (ੳ) ਬੋਲੀ (ਅ) ਗੁੜ੍ਹਤੀ
  - (ੲ) ਭਾਸ਼ਾ (ਸ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ
4. ਅਸੀਂ ਸਕੂਲਾਂ-ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਵਿੱਦਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦੇ ਹਾਂ?
  - (ੳ) ਕੋਈ ਨਹੀਂ (ਅ) ਪੜ੍ਹਾਈ
  - (ੲ) ਰੱਬ (ਸ) ਪੰਜਾਬੀ

5. ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬੋਲੀ ਬੋਲਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਮਹਿਕਾਂ ਮਹਿਕ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ?
  - (ੳ) ਪੋਠੋਹਾਰੀ (ਅ) ਪੰਜਾਬੀ
  - (ੲ) ਹਿੰਦੀ (ਸ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ
6. ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੀ, ਉਰਦੂ ਜਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣ ਵੇਲੇ ਕਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਦੇ?
  - (ੳ) ਕਾਂਗੜੀ (ਅ) ਪੰਜਾਬੀ
  - (ੲ) ਡੋਗਰੀ (ਸ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ
7. 1947 ਈ: ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਵੰਡ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਕਿਹੜੇ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ?
  - (ੳ) ਭਾਰਤ ਪੰਜਾਬ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੰਜਾਬ (ਅ) ਹਿਮਾਚਲ ਹਰਿਆਣਾ
  - (ੲ) ਮੁਲਤਾਨੀ, ਪੰਨੀ (ਸ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ
8. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1966 ਈ: ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ?
  - (ੳ) ਸਰਕਾਰੀ (ਅ) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ
  - (ੲ) ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ (ਸ) ਭਾਈਚਾਰਕ ਭਾਸ਼ਾ
9. ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬੋਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ?
  - (ੳ) ਅਰਬੀ/ਫਾਰਸੀ (ਅ) ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ/ਉਰਦੂ
  - (ੲ) ਵੇਦਿਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ/ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ/ਅਪ੍ਰਭੰਸ਼ (ਸ) ਅਫਗਾਨੀ/ਉਰਦੂ
10. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਹੋਇਆ?
  - (ੳ) ਦਸਵੀਂ-ਗਿਆਰ੍ਹਵੀਂ ਸਦੀ (ਅ) ਚੌਦਵੀਂ-ਪੰਦਰ੍ਹਵੀਂ ਸਦੀ
  - (ੲ) ਉਨੀਵੀਂ-ਵੀਹਵੀਂ (ਸ) ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ-ਤੇਰ੍ਹਵੀਂ
11. ਬੰਸ-ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ?
  - (ੳ) ਬੰਗਾਲੀ (ਅ) ਟਕਸਾਲੀ
  - (ੲ) ਗ਼ੈਰ-ਆਰੀਆ (ਸ) ਆਰੀਆ
12. ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਤਾਮਿਲ, ਕੰਨੜ, ਮਲਿਆਲਮ ਤੇ ਤੇਲਗੂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਹਨ?
  - (ੳ) ਦ੍ਰਾਵਿੜ (ਅ) ਪ੍ਰਾਤਿਕ
  - (ੲ) ਆਰੀਆ (ਸ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ
13. ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਹਿੰਦੀ, ਸਿੰਧੀ, ਗੁਜਰਾਤੀ, ਮਰਾਠੀ, ਬਿਹਾਰੀ, ਉੜੀਆ, ਬੰਗਾਲੀ ਆਦਿ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਕਿਹੜੇ ਭਾਸ਼ਾ-ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਗਿਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ?
  - (ੳ) ਆਰੀਆ (ਅ) ਪੰਜਾਬੀ
  - (ੲ) ਦ੍ਰਾਵਿੜ (ਸ) ਗ਼ੈਰ ਆਰੀਆ

14. 'ਧੁਨੀਆਂ' ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਕੀ ਹਨ?
- (ੳ) ਬਣਤਰ (ਅ) ਉਦਾਹਰਨ
(ੲ) ਕੋਈ ਨਹੀਂ (ਸ) ਨੀਹਾਂ
15. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਧੁਨੀਆਂ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ?
- (ੳ) 39 (ਅ) 41
(ੲ) 40 (ਸ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ
16. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਪਉੜੀਆਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ?
- (ੳ) 4 (ਅ) 3
(ੲ) 2 (ਸ) 5
17. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਪਉੜੀ ਕਿਸ ਦੀ ਹੈ?
- (ੳ) ਭਾਸ਼ਾ (ਅ) ਧੁਨੀਆਂ
(ੲ) ਅਰਥਾਂ (ਸ) ਦ੍ਰਵਿੜ
18. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਪਉੜੀ ਕਿਸ ਦੀ ਹੈ?
- (ੳ) ਸ਼ਬਦ-ਰੂਪਾਂ (ਅ) ਧੁਨੀਆਂ
(ੲ) ਅਰਥਾਂ (ਸ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ
19. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀ ਪਉੜੀ ਕਿਸ ਦੀ ਹੈ?
- (ੳ) ਉਪਬੋਲੀ (ਅ) ਧੁਨੀਆਂ
(ੲ) ਵਾਕਾਂ (ਸ) ਅਰਥ
20. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਚੌਥੀ ਪਉੜੀ ਕਿਸ ਦੀ ਹੈ?
- (ੳ) ਅਰਥਾਂ (ਅ) ਵਾਕਾਂ
(ੲ) ਧੁਨੀਆਂ (ਸ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ
21. ਕਿਸੇ ਬੋਲੀ ਦੇ ਹੂਬਹੂ, ਅਨਵਿਗੜੇ ਮੂਲ ਸ਼ਬਦ ਕਿਹੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
- (ੳ) ਤਤਸਮ (ਅ) ਪੰਜਾਬੀ
(ੲ) ਤਦਭਵ (ਸ) ਹਿੰਦੀ
22. ਜਦੋਂ ਮੂਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- (ੳ) ਤਤਸਮ (ਅ) ਤਦਭਵ
(ੲ) ਵੰਨਗੀ (ਸ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ

23. ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
 (ੳ) ਮਾਂ-ਬੋਲੀ (ਅ) ਦੁਆਬੀ
 (ੲ) ਪੋਠੋਹਾਰੀ (ਸ) ਉਪਬੋਲੀ
24. 'ਮਾਝੀ' ਉਪਬੋਲੀ ਕਿਹੜੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
 (ੳ) ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ (ਅ) ਬਠਿੰਡਾ
 (ੲ) ਪਟਿਆਲਾ (ਸ) ਮਾਨਸਾ
25. ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਬਠਿੰਡਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਉਪਬੋਲੀ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
 (ੳ) ਪੁਆਧੀ (ਅ) ਮਲਵਈ
 (ੲ) ਮਾਝੀ (ਸ) ਪੋਠੋਹਾਰੀ
26. 'ਦੁਆਬੀ' ਉਪਬੋਲੀ ਕਿਹੜੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
 (ੳ) ਕਪੂਰਥਲਾ (ਅ) ਰੋਪੜ
 (ੲ) ਸੰਗਰੂਰ (ਸ) ਪਟਿਆਲਾ
27. 'ਪੋਠੋਹਾਰੀ' ਕਿਹੜੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਬੋਲੀ ਹੈ?
 (ੳ) ਪੋਠੋਹਾਰ (ਅ) ਡੋਗਰ
 (ੲ) ਜੰਮੂ (ਸ) ਪੁਣਛ
28. ਪਹਾੜੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਹੜੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
 (ੳ) ਪੰਜਾਬ (ਅ) ਹਿਮਾਚਲ
 (ੲ) ਹਰਿਆਣਾ (ਸ) ਰਾਜਸਥਾਨ
29. ਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਉੱਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਬੋਲੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ?
 (ੳ) ਹਾਂ (ਅ) ਨਹੀਂ
 (ੲ) ਥੋੜਾ-ਥੋੜਾ (ਸ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ
30. ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਬੋਲੀਆਂ ਦਾ ਰਸੂਖ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ?
 (ੳ) ਹਿੰਦੀ-ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ (ਅ) ਅਰਬੀ-ਫਾਰਸੀ
 (ੲ) ਉਰਦੂ-ਫਾਰਸੀ (ਸ) ਅਫਗਾਨੀ
31. ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਉੱਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਸ਼ੁੱਧ ਅਸਰ ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ?
 (ੳ) ਹਿੰਦੀ-ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ (ਅ) ਉਰਦੂ-ਹਿੰਦੀ
 (ੲ) ਅਰਬੀ-ਫਾਰਸੀ (ਸ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ

ਅਧਿਆਇ- 2

ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਉਪਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ

1. ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :-

I. ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :-

1. ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਉਪਬੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
2. ਮਾਝੀ, ਮਲਵਈ, ਦੁਆਬੀ ਤੇ ਪੁਆਧੀ ਬੋਲੀ ਕਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਉਪਬੋਲੀਆਂ ਹਨ?
3. ਮੁਲਤਾਨੀ, ਪੋਠੋਹਾਰੀ, ਹਿੰਦਕੋ, ਝਾਂਗੀ, ਧੰਨੀ ਬੋਲੀ ਕਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਉਪ ਬੋਲੀਆਂ ਹਨ?
4. ਪੁਣਛੀ, ਕਾਂਗੜੀ, ਡੋਗਰੀ ਬੋਲੀਆਂ ਕਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਉਪਬੋਲੀਆਂ ਹਨ?
5. ਪਹਾੜੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਉਪਬੋਲੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।
6. ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਉਪਬੋਲੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।
7. ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਉਪਬੋਲੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।
8. ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਭਾਸ਼ਾ-ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਭਾਗ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਉਪ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?
9. ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਉਪ-ਬੋਲੀਆਂ ਹੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੰਨੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ?

II. ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੈ :-

1. ਪਹਾੜੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਉਪ ਬੋਲੀਆਂ ਪੁਣਛੀ ਕਾਂਗੜੀ ਹੈ।
2. ਮਲਵਈ ਪੁਆਧ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
3. ਮੁਲਤਾਨੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਟੈਂਡਰਡ ਰੂਪ ਹੈ।
4. ਪੋਠੋਹਾਰੀ ਬੋਲੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪੋਠੋਹਾਰ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
5. ਰਾਠੀ ਤੇ ਭਟਿਆਣੀ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਉਪਬੋਲੀਆਂ ਹਨ।
6. ਪੁਆਧੀ, ਰੋਪੜ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ।
7. 'ਉਪਭਾਸ਼ਾ' ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
8. 'ਭਾਸ਼ਾ' ਬੋਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
9. ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਉਪਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 28 ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ।
10. ਉਪ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਟਕਸਾਲੀ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਨਿਖਰਦਾ।

III. ਖ਼ਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ :-

1. .... ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਬੋਲਚਾਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਿਚਰਦੀਆਂ ਹਨ।
2. ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ..... ਪੰਜਾਬੀ ਹੈ।
3. ਟਕਸਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਅਧਾਰ ..... ਉਪਭਾਸ਼ਾ ਹੈ।

4. .... ਉਪਭਾਸ਼ਾ ਹੋਰ ਪੰਜਾਬੀ ਉਪਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਵੀ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।
5. ਟਕਸਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ..... ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।
6. .... ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਾ ਮਾਝੀ, ਮਲਵਈ ਨਾਲ ਚੋਖਾ ਮੇਲ ਹੈ।
7. ਮਾਝੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਉੱਚੀ, ਸਾਵੀਂ ਤੇ ..... ਤਿੰਨੋਂ ਸੁਰਾਂ ਉਚਾਰੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।
8. ਹੁਣ ਮਾਝੀ ਵਿੱਚ ..... ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।
9. ਪੰਜਾਬ ਦੇ 'ਮਾਲਵਾ' ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ..... ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
10. ਬਠਿੰਡਾ ਵਿੱਚ ..... ਉਪਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
11. ਪੰਜਾਬ ਦੇ 'ਪੁਆਧ' ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ..... ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

IV. ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ :-

1. ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਉਪ-ਬੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
 (ੳ) ਦੋ (ਅ) ਤਿੰਨ
 (ੲ) ਪੰਜ (ਸ) ਚਾਰ
2. ਮਾਝੀ, ਮਲਵਈ, ਦੁਆਬੀ, ਪੁਆਧੀ ਉਪਬੋਲੀਆਂ ਕਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਹਨ?
 (ੳ) ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ (ਅ) ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ
 (ੲ) ਪਹਾੜੀ ਪੰਜਾਬ (ਸ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ
3. ਮੁਲਤਾਨੀ, ਪੋਠੋਹਾਰੀ, ਹਿੰਦਕੋ, ਝਾਂਗੀ ਉਪਬੋਲੀਆਂ ਕਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਹਨ?
 (ੳ) ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ (ਅ) ਪਹਾੜੀ ਪੰਜਾਬ
 (ੲ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ (ਸ) ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ

ਅਧਿਆਇ - 3

ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ

I. ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :

1. ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਧੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
2. ਜਿਸ ਲਿਪੀ ਦੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਦੇ ਹਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
3. ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੈ?
4. ਧਾਗਿਆਂ ਨੂੰ ਭਿੰਨ-2 ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਰੰਗ ਦੇ ਘੋਰੇ ਤੇ ਮਣਕੇ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਸੁਨੇਹੇ ਭੇਜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਲੈਣ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
5. ਰੱਸੀਆਂ, ਧਾਗਿਆਂ, ਬਿਰਛਾਂ ਦੀਆਂ ਛਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਗੰਢਾਂ ਦੇ ਕੇ ਸੁਨੇਹੇ ਭੇਜਣ ਦੇ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
6. ਲਿਪੀ ਦਾ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਢਲਾ ਰੂਪ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਲਿਪੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
7. ਕੀ ਚਿੱਤਰ ਲਿਪੀ ਪਿਆਰ, ਨਫ਼ਰਤ ਵਰਗੇ ਸੂਖਮ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸੀ?
8. ਚਿੱਤਰ ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕਮੀਆਂ ਕਾਰਨ ਕਿਹੜੀ ਦੂਜੀ ਲਿਪੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ?
9. ਚਿੱਤਰ ਲਿਪੀ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਜਦੋਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਗਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
10. ਭਾਵ ਲਿਪੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਰੂਪ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
11. ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਖੰਡ ਹੀ ਲਿਪੀ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਰਜਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ?
12. ਜਾਪਾਨ ਦੀਆਂ 'ਹੀਰਾ ਗਾਨਾ' ਤੇ 'ਕਾਟਾਕਾਨਾ' ਲਿਪੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਲਿਪੀਆਂ ਹਨ?
13. ਉਚਾਰ ਖੰਡ ਲਿਪੀ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
14. ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਰੋਮਨ ਲਿਪੀ ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਵੰਨਗੀ ਹੈ?
15. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣ ਦੀ ਕਲਾ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ?
16. ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਲੱਗਭੱਗ ਕਿੰਨੀਆਂ ਲਿਪੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
17. ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਲਿਪੀ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
18. ਮੋਹਿੰਜੋਦੜੋ ਤੇ ਹੱੜਪਾ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਚਿੱਤਰਾਂ ਤੋਂ ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ?
19. ਤੀਜੀ ਸਦੀ ਪੂਰਵ ਈਸਵੀ ਸਮੇਂ ਸਮਰਾਟ ਅਸ਼ੋਕ ਨੇ ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ?
20. ਬ੍ਰਾਹਮੀ ਲਿਪੀ ਕਿਧਰੋਂ ਕਿਧਰ ਲਿਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
21. ਖਰੋਸ਼ਠੀ ਲਿਪੀ ਕਿਧਰੋਂ ਕਿਧਰ ਲਿਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
22. ਤੀਜੀ ਸਦੀ ਈ: ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ?
23. ਅਸ਼ੋਕ ਦੇ ਰਾਜ-ਕਾਲ ਸਮੇਂ ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਰਹੀ?

24. ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਗੁਰਮੁਖੀ, ਨਾਗਰੀ ਆਦਿ ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਰਤੀ ਲਿਪੀਆਂ ਦੀ ਜਨਮਦਾਤਾ ਹੈ?
25. ਅਸ਼ੋਕ ਦੀ ਬ੍ਰਾਹਮੀ ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੇ ਅੱਖਰ-ਸੰਕੇਤ ਹਨ?
26. ਬ੍ਰਾਹਮੀ ਤੋਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਦੋ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ?
27. ਉੱਤਰੀ ਸ਼ੈਲੀ ਤੇ ਦੱਖਣੀ ਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਤੋਂ ਹੋਇਆ?
28. ਉੱਤਰੀ ਸ਼ੈਲੀ ਤੋਂ ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਈ?
29. ਗੁਪਤ ਲਿਪੀ ਤੋਂ ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਈ?
30. ਕੁਟਿਲ ਲਿਪੀ ਤੋਂ ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ?
31. ਗੁਰਮੁਖੀ ਕਿਸ ਲਿਪੀ ਤੋਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਈ?
32. ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪੱਛਮੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੀ ਰਹੀ ਹੈ?
33. ਸਰਸਵਤੀ ਦੇਵੀ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਕੀ ਨਾਮ ਪਿਆ?
34. ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਮੁਸਲਿਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਜੋਕੀ ਸ਼ਾਰਦਾ ਲਿਪੀ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਕਿਸ ਲਿਪੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ?
35. ਕੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ?
36. ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਬਾਣੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਅੱਖਰਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ?
37. ਗੁਰਮੁਖੀ ਦਾ ਇਹ ਨਾਂ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ?
38. ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਅੱਖਰ ਟਾਕਰੀ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਹਨ?
39. ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਅੱਖਰ ਸ਼ਾਰਦਾ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਹਨ?
40. ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਧੁਨੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
41. ਕੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਿਪੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਹਰ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ?
42. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
43. 'ੳ' ਤੋਂ 'ੲ' ਤੱਕ ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਅੱਖਰ ਹਨ?
44. ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਰਨਮਾਲਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?
45. ਅਰਬੀ-ਫ਼ਾਰਸੀ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀਆਂ ਧੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਕਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਅੱਖਰਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿੰਦੀ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ?
46. ਅਰਬੀ-ਫ਼ਾਰਸੀ ਧੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਕਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਨਵੇਂ ਅੱਖਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ?
47. ਅ, ਆ, ਇ, ਈ, ਉ, ਊ, ਓ, ਔ, ਐ, ਐਂ, ਐਂ, ਆਂ ਲਗਾਂ ਮਾਤਰਾ ਵਾਲੇ ਇਹਨਾਂ ਅੱਖਰਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
48. ਨਵੇਂ ਅੱਖਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਨਾਲ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੇ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਕਿੰਨੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ?
49. ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੇ 'ਸ' ਤੋਂ 'ਲ' ਤੱਕ ਅਠੱਤੀ ਅੱਖਰ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਧੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਕਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ?
50. ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੇ 'ਸ' ਤੋਂ 'ਲ' ਤੱਕ ਕਿੰਨੇ ਅੱਖਰ ਵਿਅੰਜਨ ਧੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਕਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ?
51. ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੇ ਓ, ਅ, ਏ ਅੱਖਰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਧੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਕਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ?

52. ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਅੱਖਰ ਲਗਾਂ ਮਾਤਰਾਂ ਦੇ ਸੂਰ ਵਾਹਕ ਹਨ?
53. ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਿੱਚ ਸੂਰ ਧੁਨੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?
54. ਬਿੰਦੀ ਤੇ ਟਿੱਪੀ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਸੂਰ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਕਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?
55. ਲਿਪੀ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਕਿ ਗੁਰਮੁਖੀ ਉਚਾਰਥੰਡੀ ਲਿਪੀ ਦੀ ਵੰਨਗੀ ਹੈ?
56. ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੇ ਕ, ਖ, ਗ ਆਦਿ ਸਾਰੇ ਲਿਪੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਕਿੰਨੀਆਂ ਧੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ?
57. ਦੋ-ਦੋ ਧੁਨੀਆਂ (ਵਿਅੰਜਨ ਤੇ ਸੂਰ) ਦੇ ਜੁੱਟਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਇੱਕ ਲਿਪੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
58. ਉਚਾਰ ਥੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲਿਪੀ-ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਇੱਕ ਉਚਾਰਥੰਡ ਲਿਪੀ ਹੈ?
59. ਅੱਧਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਹੜੀ-ਕਿਹੜੀ ਲਗ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
60. ਵਰਣਾਂ ਦੀ ਤਰਤੀਬ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
61. ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਰਨਮਾਲਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿਹੜੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
62. ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਕਿਸ ਧਰਤੀ ਦੀ ਉਪਜ ਹੈ?

II. ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗ਼ਲਤ ਹੈ:-

1. ਗੁਰਮੁਖੀ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਲਿਪੀ ਹੈ।
2. ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।
3. ਲਿਪੀ ਦਾ ਜਨਮ ਧੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹੋਇਆ ਹੈ।
4. ਬੋਲੀ ਤਾਂ ਬੋਲਣਸਾਰ ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
5. ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਦੂਰ-ਸੰਚਾਰ ਲਈ ਰਸੀਆਂ, ਧਾਗਿਆਂ, ਗੰਢਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਖੋਜ ਕੱਢੀ ਸੀ।
6. ਚਿੱਤਰ ਲਿਪੀ ਲਿਖਣ-ਕਲਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪੜਾਅ ਹੈ।
7. ਗੁਰਮੁਖੀ ਦਾ ਇਹ ਨਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀ ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਹੈ।
8. ਗੁਰਮੁਖੀ ਦਾ ਇਹ ਨਾਂ ਪੰਜ ਕੁ ਸੌ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ।
9. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣ ਦੀ ਕਲਾ ਪੰਜ ਕੁ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ।
10. ਬ੍ਰਾਹਮੀ ਖੱਬੇ ਤੋਂ ਸੱਜੇ ਨਹੀਂ ਲਿਖੀ ਜਾਂਦੀ।
11. ਗੁਰਮੁਖੀ ਨੂੰ ਪੈਂਤੀ ਅੱਖਰੀ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
12. ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਲਗਪਗ 400 ਲਿਪੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
13. ਸਿੰਧੂ ਲਿਪੀ ਅਜੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਗਈ।
14. ਸਮਰਾਟ ਅਸ਼ੋਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇਂ ਕੰਧਾਂ ਉੱਤੇ ਖੁਦਵਾਏ ਸਨ।
15. ਖਰੋਸ਼ਠੀ ਲਿਪੀ ਖੱਬੇ ਤੋਂ ਸੱਜੇ ਲਿਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
16. ਖਰੋਸ਼ਠੀ ਲਿਪੀ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਰਹਿ ਕੇ ਵਿਕਾਸ ਕਰਦੀ ਰਹੀ।

17. ਬ੍ਰਾਹਮੀ ਲਿਪੀ ਤੀਜੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ।
18. ਅਸ਼ੋਕ ਦੇ ਰਾਜ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਾਹਮੀ ਲਿਪੀ ਹੀ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸੀ।
19. ਸ਼ਾਰਦਾ ਲਿਪੀ ਕੁਟਿਲ ਲਿਪੀ ਤੋਂ ਨਿਕਲੀ ਹੈ।
20. ਸ਼ਾਰਦਾ ਸਰਸਵਤੀ ਦੇਵੀ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ।
21. ਪਟੀ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਵਰਨਮਾਲਾ, ਪੈਂਤੀ ਹਰਫਾਂ ਦੀ ਲੜੀ।
22. ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੇ 15 ਅੱਖਰ ਟਾਕਰੀ ਨਾਲ ਅਤੇ 7 ਅੱਖਰ ਨਵੀਨ ਸ਼ਾਰਦਾ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।
23. ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੇ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਅੱਖਰ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਾਮ ਵੀ ਰਖੇ ਗਏ ਹਨ।
24. ਵਰਨਾਂ ਦੀ ਤਰਤੀਬ ਨੂੰ ਵਰਨ-ਮਾਲਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
25. ਫਾਰਸੀ-ਉਰਦੂ ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਠ, ਝ, ਲ ਧੁਨੀਆਂ ਲਿਖਣ ਵਾਸਤੇ ਅੱਖਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।
26. ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਵਾਸਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

III. ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ :-

1. ਜਿਸ ਲਿੱਪੀ ਦੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਦੇ ਹਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ..... ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
2. ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਵਾਸਤੇ ..... ਹੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਿਪੀ ਹੈ।
3. 1966 ਈ. ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ..... ਲਿਪੀ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਸੀ।
4. ਹੁਣ ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਪੰਜਾਬੀ ਹੀ ..... ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
5. ਲਿਪੀ, ਬੋਲੀ ਨੂੰ ..... ਵਿੱਚ ਚਿਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਲਾ ਹੈ।
6. ਜਿੱਥੇ ਬੋਲੀ ਭਾਵਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਹੈ ਉੱਥੇ ਲਿਪੀ ..... ਦੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਹੈ।
7. ਲਿਪੀ ਦੀ ਕਲਾ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ..... ਹੈ।
8. ਜੇ ਲਿਪੀ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲੇ ਬੋਲ ਝੱਟਪੱਟ ..... ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
9. ਸੱਚ-ਮੁੱਚ ਲਿਪੀ ਬਿਨਾਂ ਬੋਲੀ ਵੀ ..... ਹੈ।
10. ਬੋਲੀ ਸਮੇਂ ਤੇ ਸਥਾਨ ਦੀ ..... ਹੈ।
11. ਲਿਪੀ ਸਮੇਂ ਤੇ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ..... ਹੈ।
12. ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਵਾਂ ਤੇ ਸਨੇਹਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਬੈਠੇ ਸਾਕ-ਸੰਬੰਧੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ..... ਦੇ ਧਾਗਿਆਂ ਨੂੰ ਭਿੰਨ-2 ਪ੍ਰਕਾਰ ਰੰਗ ਦੇ ਕੇ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ।
13. ਸੂਤਰਾਂ ਤੇ ਧਾਗਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸੁਨੇਹੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ ..... ਲਿਪੀ ਪੈ ਗਿਆ।
14. ਅੱਜ ਵੀ ਅਸੀਂ ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ..... ਹੀ ਭੇਜਦੇ ਹਾਂ।
15. ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮਨੁੱਖ ..... ਨਾਲ ਹੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਲਿਖਦਾ ਸੀ।
16. ਗੁਫਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਉੱਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ..... ਦੇ ਚਿੱਤਰ ਬਣਾਏ।

17. ਗੁਫਾ ਚਿੱਤਰ ਤੇ ..... ਤਸਵੀਰਾਂ ਸੰਚਾਰ ਤੇ ਸਮਾਚਾਰ ਦੇ ਅਤਿ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਨਮੂਨੇ ਹਨ।
18. ਚਿੱਤਰ ਲਿਪੀ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ..... ਮੂਲਕ ਚਿੰਨ੍ਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
19. ਬਹਾਦਰੀ, ਪਿਆਰ, ਨਫਰਤ ਵਰਗੇ ..... ਭਾਵਾਂ ਲਈ ਚਿੱਤਰ ਮੂਲਕ ਚਿੰਨ੍ਹ ਅਧੂਰੇ ਸਨ।
20. ਲਿਪੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਲਿਪੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ..... ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
21. ਭਾਵ ਲਿਪੀ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ..... ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਨ ਲੱਗੇ।
22. ਸੂਰਜ ਦੀ ਖਾਲੀ ਤਸਵੀਰ ਭਾਵ ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਚਾਨਣ, ਗਰਮੀ, ... ਵਰਗੇ ਸੂਖਮ ਅਰਥ ਦੇਣ ਲੱਗੀ।
23. ਚਿੱਤਰ ਲਿਪੀ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਜਦੋਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ..... ਚਿੰਨ੍ਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
24. ਭਾਵ ਲਿਪੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ..... ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਚਾਰਨ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ।
25. ਭਾਵ ਲਿਪੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਰੂਪ ..... ਮੂਲਕ ਲਿਪੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੈ।
26. ਚੀਨੀ ਲਿਪੀ ਸ਼ਬਦ ..... ਲਿਪੀ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਮਿਸਾਲ ਹੈ।
27. .... ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ-ਪੂਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਲਈ ਪੂਰੇ ਲਿਪੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹਨ।
28. ਮੈਸੋਪੋਟਾਮੀਆ ਅਤੇ ਮਿਸਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਲਿਪੀਆਂ ਵੀ ..... ਲਿਪੀਆਂ ਹਨ।
29. ਇੱਕੋ ਸ਼ਬਦ ਇੱਕ-ਦੋ-ਤਿੰਨ ਆਦਿ ਜੋ ਵੀ ਸਾਰਥਕ ਟੋਟੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ..... ਖੰਡ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
30. ਜਪਾਨ ਦੀਆਂ 'ਹੀਰਾ ਗਾਨਾ' ਤੇ 'ਕਾਟਾਕਾਨਾ' ਲਿਪੀਆਂ ..... ਲਿਪੀਆਂ ਹਨ।
31. ਉਚਾਰ ਖੰਡ ਲਿਪੀ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ..... ਲਿਪੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
32. ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਰੋਮਨ ਲਿਪੀ ..... ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਵੰਨਗੀ ਹੈ।
33. .... ਵਿੱਚ ਲੱਗਭੱਗ ਚਾਰ ਸੌ ਲਿਪੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
34. ਢਾਈ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤਾਂ 'ਬ੍ਰਾਹਮੀ' ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਸੈਂਕੜੇ ..... ਮਿਲਦੇ ਹਨ।
35. ਸਮਰਾਟ ਅਸ਼ੋਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ..... ਉੱਤੇ ਖੁਦਵਾਏ ਸਨ।
36. ਬ੍ਰਾਹਮੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਾਂਗ ਖੱਬੇ ਤੋਂ ..... ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਲਿਖੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ..... ਸੱਜੇ ਤੋਂ ਖੱਬੇ ਲਿਖੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।
37. .... ਲਿਪੀ ਤੀਜੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਈ।
38. .... ਲਿਪੀ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਰਹਿ ਕੇ ਵਿਕਾਸ ਕਰਦੀ ਰਹੀ।
39. ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਲਿਪੀ ਦਾ ਨਾਂ ..... ਹੈ।
40. .... ਹੀ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸੀ।
41. .... ਲਿਪੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਨਾਗਰੀ ਆਦਿ ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਰਤੀ ਲਿਪੀਆਂ ਦੀ ਜਨਮਦਾਤਾ ਹੈ।
42. ਅਸ਼ੋਕ ਦੀ ਬ੍ਰਾਹਮੀ ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ..... ਅੱਖਰ ਸੰਕੇਤ ਹਨ।
43. ਬ੍ਰਾਹਮੀ ਤੋਂ ਉੱਤਰੀ ਸ਼ੈਲੀ ਤੇ ..... ਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ।

44. .... ਸ਼ੈਲੀ ਤੋਂ ਗੁਪਤ ਲਿਪੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਈ।
45. ਗੁਪਤ ਲਿਪੀ ਤੋਂ ..... ਲਿਪੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਈ।
46. .... ਲਿਪੀ ਤੋਂ ਕੁਟਿਲ ਲਿਪੀ ਨਿਕਲੀ ਹੈ।
47. .... ਲਿਪੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਭਾਗ ਦੀ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੀ ਲਿਪੀ ਰਹੀ ਹੈ।
48. ਸ਼ਾਰਦਾ ..... ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜੋ ਵਿਦਿਆ ਦੀ ਦੇਵੀ ਹੈ।
49. ਸਰਸਵਤੀ ਦੇਵੀ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਨਾਮ ..... ਪਿਆ ਸੀ।
50. ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਮੁਸਲਿਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ਾਰਦਾ ਲਿਪੀ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਾ ਕੇ ..... ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
51. .... ਲਿਪੀ ਕਾਂਗੜਾ ਤੇ ਜੰਮੂ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸੀ।
52. ਲੰਡੇ, ਮਹਾਜਨੀ, ਸਰਾਫੀ ਆਦਿ ਲਿਪੀਆਂ ..... ਦੀਆਂ ਵਹੀਆਂ ਤੇ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ।
53. ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ..... ਨਾਮਕ ਬਾਣੀ ਰਚੀ।
54. ਪਟੀ ਦਾ ਅਰਥ ....., ਪੈਂਤੀ, ਹਰਫਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਹੈ।
55. ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦਾ ਨਾਂ ..... ਨਹੀਂ ਸੀ।
56. ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ..... ਕਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਨ।
57. ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੇ ..... ਅੱਖਰ ਹਨ।
58. ਫਾਰਸੀ ਧੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਲਈ ..... ਅੱਖਰਾਂ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ।
59. ਅੱਖਰਾਂ ਨੂੰ ..... ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
60. ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ..... ਹੈ।
61. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਦੋ ਲਿਪੀਆਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਹਨ ਇਕ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਤੇ ਦੂਜੀ ਹੈ ..... ਲਿਪੀ।
62. ਫਾਰਸੀ-ਉਰਦੂ ਲਿਪੀ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ..... ਲਿਪੀ ਤੋਂ ਉਰਦੂ ਲਿਖਣ ਲਈ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ।
63. ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਣ ਵਾਸਤੇ ..... ਹੀ ਸੁਯੋਗ ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਲਿਪੀ ਹੈ।

IV. ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ :-

1. 1966 ਈ: ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਬਣਾਇਆ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ?
  - (ੳ) ਅਰਬੀ-ਫਾਰਸੀ ਲਿਪੀ (ਅ) ਉਰਦੂ ਲਿਪੀ
  - (ੲ) ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਲਿਪੀ (ਸ) ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ

2. ਲਿਪੀ ਦਾ ਜਨਮ ਧੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹੋਇਆ ਹੈ?
  - (ੳ) ਭਾਵਾਂ (ਅ) ਬੋਲੀ
  - (ੲ) ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ (ਸ) ਮੂੰਹ ਰਾਹੀਂ
3. ਮਨੁੱਖੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਨੇ ਜਿੰਨਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹਿੱਸਾ ਕਿਸ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ?
  - (ੳ) ਧੁਨੀਆਂ (ਅ) ਲਿਪੀ
  - (ੲ) ਬੋਲੀ (ਸ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ
4. ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਰਾਹੀਂ ਮਨੁੱਖ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਬੈਠੇ ਸਾਕ ਸਬੰਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਤਰਾਂ, ਧਾਗਿਆਂ ਨੂੰ ਰੰਗ ਕਰਕੇ ਸੁਨੇਹੇ ਭੇਜਣ ਦਾ ਕੰਮ ਲੈਂਦਾ ਸੀ?
  - (ੳ) ਸੂਤਰ ਲਿਪੀ (ਅ) ਗੰਢ ਲਿਪੀ
  - (ੲ) ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ (ਸ) ਉਰਦੂ ਲਿਪੀ
5. ਚਿੱਤਰ-ਲਿਪੀ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
  - (ੳ) ਭਾਵ ਮੂਲਕ ਚਿੰਨ੍ਹ (ਅ) ਲਿਪੀ ਚਿੰਨ੍ਹ
  - (ੲ) ਚਿੱਤਰ ਮੂਲਕ ਚਿੰਨ੍ਹ (ਸ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ
6. ਸੂਖਮ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ?
  - (ੳ) ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ (ਅ) ਭਾਵ ਲਿਪੀ
  - (ੲ) ਚਿੱਤਰ ਲਿਪੀ (ਸ) ਚੀਨੀ ਲਿਪੀ
7. ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਵਰਨ ਮੂਲਕ ਲਿਪੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਵੰਨਗੀ ਹੈ?
  - (ੳ) ਸ਼ਬਦ ਮੂਲਕ ਲਿਪੀ (ਅ) ਉਚਾਰ ਖੰਡ ਲਿਪੀ
  - (ੲ) ਰੋਮਨ ਲਿਪੀ (ਸ) ਚਿੱਤਰ ਲਿਪੀ
8. ਤੀਜੀ ਸਦੀ ਪੂਰਵ ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਸਮਰਾਟ ਅਸ਼ੋਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਕਿਸ ਉੱਤੇ ਖੁਦਵਾਏ ਸਨ?
  - (ੳ) ਪੱਤਿਆਂ ਤੇ (ਅ) ਪੱਥਰਾਂ ਤੇ
  - (ੲ) ਕੰਧਾਂ ਤੇ (ਸ) ਬਿਰਛਾਂ ਤੇ
9. ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਾਂਗ ਖੱਬੇ ਤੋਂ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਲਿਖੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ?
  - (ੳ) ਸਿੰਧੂ ਲਿਪੀ (ਅ) ਫਾਰਸੀ-ਉਰਦੂ
  - (ੲ) ਖਰੋਸ਼ਠੀ (ਸ) ਬ੍ਰਾਹਮੀ
10. ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਤੀਜੀ ਸਦੀ ਈ. ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ?
  - (ੳ) ਉਰਦੂ (ਅ) ਬ੍ਰਾਹਮੀ
  - (ੲ) ਖਰੋਸ਼ਠੀ (ਸ) ਸ਼ਬਦਮੂਲਕ ਲਿਪੀ

11. ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਗੁਰਮੁਖੀ, ਨਾਗਰੀ ਆਦਿ ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਰਤੀ ਲਿਪੀਆਂ ਦੀ ਜਨਮਦਾਤਾ ਹੈ?
  - (ੳ) ਖਰੋਸ਼ਠੀ (ਅ) ਸ਼ਾਰਦਾ
  - (ੲ) ਬ੍ਰਾਹਮੀ (ਸ) ਉਚਾਰ ਖੰਡ ਲਿਪੀ
12. ਟਾਕਰੀ, ਲੰਡੇ, ਸਰਾਫੀ, ਅਰਧ-ਨਾਗਰੀ ਆਦਿ ਲਿਪੀਆਂ ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਤੋਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ?
  - (ੳ) ਸ਼ਾਰਦਾ (ਅ) ਬ੍ਰਾਹਮੀ
  - (ੲ) ਗੁਪਤ (ਸ) ਕੁਟਿਲ
13. 'ਸ਼ਾਰਦਾ' ਲਿਪੀ ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਤੋਂ ਨਿਕਲੀ ਹੈ?
  - (ੳ) ਕੁਟਿਲ (ਅ) ਗੁਰਮੁਖੀ
  - (ੲ) ਉਰਦੂ (ਸ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ
14. ਸ਼ਾਰਦਾ ਲਿਪੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੇਵਲ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸਗੋਂ ਕੰਧਾਰ, ਜੰਮੂ, ਕਾਂਗੜਾ ਅਤੇ ..... ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਸਹੀ ਕਥਨ ਚੁਣ ਕੇ ਭਰੋ।
  - (ੳ) ਰਾਜਸਥਾਨ (ਅ) ਗੁਜਰਾਤ
  - (ੲ) ਹਰਿਆਣਾ (ਸ) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ
15. 'ਸ਼ਾਰਦਾ' ਕਿਸ ਦੇਵੀ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ?
  - (ੳ) ਦੁਰਗਾ (ਅ) ਸਰਸਵਤੀ
  - (ੲ) ਚੰਡੀ (ਸ) ਜਵਾਲਾ ਜੀ
16. ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਦਾ ਥਾਂ ਉਰਦੂ ਲਿਪੀ ਨੇ ਮੱਲ ਲਈ ਹੈ?
  - (ੳ) ਦੇਵਨਾਗਰੀ (ਅ) ਗੁਰਮੁਖੀ
  - (ੲ) ਟਾਕਰੀ (ਸ) ਸ਼ਾਰਦਾ
17. ਕੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ?
  - (ੳ) ਹਾਂ (ਅ) ਨਹੀਂ
  - (ੲ) ਕੁਟਿਲ ਲਿਪੀ (ਸ) ਗੁਪਤ ਲਿਪੀ

ਪ੍ਰ.2. ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ-ਕਾਵਿ (ਝਲਕਾਂ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ) ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਵੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ ਕਰਨਗੇ।

ਪ੍ਰ.3. ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ-ਕਾਵਿ (ਝਲਕਾਂ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ) ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਵਿ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦੇ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਵ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਧੁਨਿਕ ਕਵੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ ਕਰਨਗੇ।

- ਪ੍ਰ.4. ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ-ਕਾਵਿ (ਝਲਕਾਂ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ) ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਇਤਿਹਾਸ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।
- ਪ੍ਰ.5. 'ਅੱਖੀਂ ਡਿੱਠੀ ਦੁਨੀਆਂ' ਦੇ ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਅਭਿਆਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਅਭਿਆਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ ਕਰਨਗੇ।
- ਪ੍ਰ.6. 'ਅੱਖੀਂ ਡਿੱਠੀ ਦੁਨੀਆਂ' ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਅੰਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦਾ ਸਾਰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਰੇ ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ ਕਰਨਗੇ।
- ਪ੍ਰ.7. ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਧ ਦੇ ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਅਭਿਆਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦੋ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ ਕਰਨਗੇ।
- ਪ੍ਰ.8. ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਧ ਦੇ ਪਾਠਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਟਕਸਾਲੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਉਪਭਾਸ਼ਾਈ ਰੂਪ ਅਤੇ ਉਪਭਾਸ਼ਾਈ ਰੂਪਾਂ ਤੋਂ ਟਕਸਾਲੀ ਰੂਪ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ ਕਰਨਗੇ।

ਸ਼੍ਰੋਣੀ ਗਿਆਰ੍ਹਵੀਂ

ਵਿਸ਼ਾ : ਚੋਣਵੀਂ ਪੰਜਾਬੀ (ਸੈਂਪਲ ਪੇਪਰ)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 90

1. ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :

- (ੳ) 'ਦੇਸ ਨੂੰ ਅਸੀਸ ਸਾਡੀ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਵੀ ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ ਨੂੰ ਅਸੀਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ?
- (ਅ) 'ਸਿਪਾਹੀ ਦਾ ਦਿਲ' ਕਵਿਤਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਭਾਵਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੈ?
- (ੲ) ਸ.ਸ.ਮੀਸ਼ਾ ਦੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਕਵਿਤਾ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
- (ੳ) ਪਰਾਹੁਣੀ (ਅ) ਬਾਰਿਸ਼ (ੲ) ਸਿਪਾਹੀ ਦਾ ਦਿਲ
- (ਸ) 'ਸਭ ਤੋਂ ਖਤਰਨਾਕ' ਕਵਿਤਾ ਕਿਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ?
- (ਹ) ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਫਲ ਲੰਦਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲੋਂ ਸਸਤਾ ਲੱਗਿਆ?
- (ਕ) 'ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਸਤੀ' ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ-ਅੰਸ਼ ਦੇ ਲੇਖਕ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ?
- (ਖ) ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਦਰਜਾ ਕਦੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ?
- (ਗ) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- (ਘ) 'ਪਿਉ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਦੁਆਬੀ ਰੂਪ ਲਿਖੋ।
- (ਙ) 'ਬਮੋਂ' ਪੁਆਧੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਟਕਸਾਲੀ ਰੂਪ ਲਿਖੋ।

10x1=10

2. ਕਿਸੇ ਦੋ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦੱਸ ਕੇ ਵਿਆਖਿਆ ਦਰੋ :-

- (ੳ) ਵਿੱਚ ਰੰਗ ਦੇ ਮਸਤ-ਮਲੰਗ ਹੋ ਕੇ,
ਲਾਈਏ ਤਾਰੀਆਂ ਅਸੀਂ ਝਨਾਂ ਅੰਦਰ,
ਵਿੱਚ ਜੰਗ ਦੇ ਤਲੀ 'ਤੇ ਜਾਨ ਧਰ ਕੇ,
ਲੜੀਏ ਅਸੀਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਦੀ ਛਾਂ ਅੰਦਰ।
- (ਅ) ਜ਼ਾਲਮ ਖੜਾ ਹਵਾ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਵਿੱਚ, ਆਖੇ: ਪਿੰਜਰਾ ਸੁਹਣਾ
ਵਿਚ ਆ ਜਾਵੇਂ ਫਿਰ ਮੈਂ ਪੁੱਛਾਂ, ਕਿੰਨਾ ਹੈ ਮਨ-ਮੁਹਣਾ?
ਪਰ ਤੋਂ ਗੀਨ, ਧਰਾ ਦੇ ਕੈਦੀ, ਓ ਮੁਰਖ ਦਿਲ ਕਰੜੇ।
ਉੱਡਣਹਾਰੇ ਪੰਛੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਹਣਾ ਹੈ ਜਿੰਦ ਕੁਹਣਾ।

(ੲ) ਜੇ ਬਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਰੁਲਦੇ ਨੇ ਰੋਜ਼ੀ ਲਈ,
ਓਹ ਜਦੋਂ ਦੇਸ ਪਰਤਣਗੇ ਆਪਣੇ ਕਦੀ।
ਕੁੱਝ ਤਾਂ ਸੇਕਣਗੇ ਮਾਂ ਦੇ ਸਿਵੇ ਦੀ ਅਗਨ,
ਬਾਕੀ ਕਬਰਾਂ ਦੇ ਰੁੱਖ ਹੇਠ ਜਾ ਬਹਿਣਗੇ।

(ਸ) ਸਭ ਤੋਂ ਖਤਰਨਾਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਸਾਡੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਮਰ ਜਾਣਾ
ਸਭ ਤੋਂ ਖਤਰਨਾਕ ਉਹ ਘੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਤੁਹਾਡੇ ਗੁੱਟ 'ਤੇ ਚਲਦੀ ਹੋਈ ਵੀ ਜੋ
ਤੁਹਾਡੀ ਨਜ਼ਰ ਦੇ ਲਈ ਖੜ੍ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

7+7=14

3. ਕਿਸੇ ਇਕ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਵ ਲਿਖੋ :

- (ੳ) ਕੰਮੀਆਂ ਦਾ ਵਿਹੜਾ
(ਅ) ਦੇਸ ਨੂੰ ਅਸੀਸ ਸਾਡੀ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ
(ੲ) ਕਿੱਥੇ ਗਈਆਂ ਭੈਣਾਂ

6

4. ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਝੁਕਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ।

ਜਾਂ

ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਜਾਂ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਕਾਵਿ-ਰਚਨਾ ਉੱਤੇ ਇਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

15

5. ਕਿਸੇ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ -

- (ੳ) ਲੇਖਕ ਨੇ ਲੰਦਨਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਆਚਰਨ ਬਾਰੇ ਕੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ?
(ਅ) ਲੇਖਕ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ?
(ੲ) ਲੇਖਕ ਨੇ ਅੰਡੇਮਾਨ ਤੇ ਨਿਕੋਬਾਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ?
(ਸ) ਮਲਾਇਆ ਵਿੱਚ ਸੰਘਣੇ-ਸੰਘਣੇ ਜੰਗਲ ਹੋਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ?

5+5=10

6. ਕਿਸੇ ਇਕ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ-ਅੰਸ਼ ਦਾ ਸਾਰ ਲਿਖੋ -

- (ੳ) ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕ

(ਅ) ਲਾਹੌਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਪਰਿਕਰਮਾ

(ੲ) ਲੰਦਨ ਅਤੇ ਲੰਦਨ ਦੇ ਲੋਕ

15

7. ਕਿਸੇ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ -

(ੳ) ਲਹਿੰਦੀ ਉਪਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਾਓ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਉੱਪਰ ਹੋਰਨਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ?

(ੲ) ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ।

(ਸ) ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਢੁੱਕਵੀਂ ਹੈ? $5+5=10$

8. (ੳ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਪੰਜ ਦਾ ਟਕਸਾਲੀ ਰੂਪ ਲਿਖੋ -

ਮਿੱਘੀ (ਪੋਠੋਹਾਰੀ), ਸਲੂਣਾ (ਮਾਝੀ), ਝਾਈ (ਮਾਝੀ), ਇਬ (ਪੁਆਧੀ) ਦੀਗਰ (ਮੁਲਤਾਨੀ)

ਬਿਚਮਾਂ (ਪੁਆਧੀ), ਮਖਿਆ (ਮਲਵਈ), ਛੋਕਰੀ (ਪੁਆਧੀ)

(ਅ) ਕਿਸੇ ਪੰਜ ਟਕਸਾਲੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਉਪਭਾਸ਼ਾਈ ਰੂਪ ਲਿਖੋ -

ਬੱਚਾ (ਪੋਠੋਹਾਰੀ), ਕੰਧ (ਪੋਠੋਹਾਰੀ), ਲਾੜਾ (ਮੁਲਤਾਨੀ), ਚਲਾਕੀ (ਮਲਵਈ)

ਜਨੇਤ (ਦੁਆਬੀ), ਨੇੜੇ (ਮਾਝੀ), ਪਸ਼ੂ (ਮਾਝੀ), ਆਪਣਾ (ਮਲਵਈ)

$5+5+=10$

ਸ਼੍ਰੋਣੀ ਗਿਆਰ੍ਹਵੀਂ

ਵਿਸ਼ਾ : ਚੋਣਵੀਂ ਪੰਜਾਬੀ (ਸੈਂਪਲ ਪੇਪਰ)

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 90

1. ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :

- (ੳ) 'ਇੱਛਾ ਬਲ ਤੇ ਡੂੰਘੀਆਂ ਸ਼ਾਮਾਂ' ਵਿੱਚ ਕਵੀ ਕਿਸਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ ਹੈ?
- (ਅ) 'ਮਿਲੇ ਮਾਣ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਵੀ ਕਿਸ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਮਾਣ ਦਿਵਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- (ੲ) ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ 'ਪਰਾਹੁਣੀ' ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ?
- (ਸ) ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਗਲ ਬਾਹਾਂ ਪਾ ਕੇ ਕੌਣ ਰੋਂਦਾ ਹੈ?
- (ਹ) ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਧੀਰ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਅੰਸ਼ ਤੁਹਾਡੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ?
- (ਕ) ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਕੌਣ ਲੈਣ ਆਇਆ?
- (ਖ) ਪੋਠੋਹਾਰੀ ਉਪਭਾਸ਼ਾ ਕਿੱਥੋਂ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- (ਗ) ਦੁਆਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ (ਠੀਕ/ਗਲਤ)
- (ਘ) ਮਾਝੀ ਉਪਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਗੁੱਝਾ ਦਾ ਟਕਸਾਲੀ ਰੂਪ ..... ਹੈ।
- (ਙ) ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਲਿਪੀ ਦਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ? 10x1=10

2. ਕਿਸੇ ਦੋ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ :

- (ੳ) ਸੰਝ ਹੋਈ ਪਰਛਾਵੇਂ ਛੁਪ ਗਏ ਕਿਉਂ ਇੱਛਾ ਬਲ ਤੂੰ ਜਾਰੀ?
ਨੈਂ ਸਰੋਦ ਕਰ ਰਹੀ ਉਵੇਂ ਹੀ ਤੇ ਟਰਨੋਂ ਬੀ ਨਹਿ ਹਾਰੀ,
ਸੈਲਾਨੀ ਤੇ ਪੰਛੀ ਮਾਲੀ ਹਨ ਸਭ ਅਰਾਮ ਵਿੱਚ ਆਏ,
ਸਹਿਮ ਸਵਾਦਲਾ ਛਾ ਰਿਹਾ ਸਾਰੇ ਤੇ ਕੁਦਰਤ ਟਿਕ ਗਈ ਸਾਰੀ।
- (ਅ) ਮੋਤੀ ਕਿਸੇ ਸੁਹਾਗਣ ਦੀ ਨੱਥ ਦਾ ਮੈਂ,
ਟੁਕੜਾ ਕਿਸੇ ਪੰਜਾਬਣ ਦੀ ਵੰਗ ਦਾ ਹਾਂ।
ਮਿਲੇ ਮਾਣ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਦੇਸ ਅੰਦਰ,
ਆਸ਼ਕ ਮੁੱਢੋਂ ਮੈਂ ਏਸ ਉਮੰਗ ਦਾ ਹਾਂ।
- (ੲ) ਇਹਨਾ ਦੇ ਗਲ ਘੱਤ ਕੇ ਬਾਂਹੀਂ
ਰੋਵਣ ਵੇਲਾਂ, ਮਾਰਨ ਧਾਹੀਂ।

ਇਹ ਵੀ ਰੋਵਣ ਉਹਨਾਂ ਵਾਂਗਰ,

ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਾਣ ਦੇ।

ਪਰ ਬੋਲ ਨਾ ਸਕਦੇ।

(ਸ) ਅੰਮੜੀ ਕਹੇ ਪਰਾਹੁਣੀ ਆਈ

ਸੱਸੂ ਕਹੇ ਬੇਗਾਨੀ ਜਾਈ

ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗਿਆ

ਧੀ ਮੈਂ ਕਿਹੜੇ ਘਰ ਦੀ

ਮੇਰੀ ਨਹੀਂ ਪੁੱਗਦੀ ਮਨ-ਮਰਜ਼ੀ

7+7=14

3. ਕਿਸੇ ਇਕ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਵ ਲਿਖੋ -

(ੳ) ਸਿਪਾਹੀ ਦਾ ਦਿਲ

(ਅ) ਆਰਤੀ

(ੲ) ਸਭ ਤੋਂ ਖਤਰਨਾਕ

6

4. ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਰਵਾਇਤੀ ਕਿੱਸਾਕਾਰੀ ਤੇ ਸਟੇਜੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ।

ਜਾਂ

ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਕਾਵਿ-ਰਚਨਾ ਉੱਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

15

5. ਕਿਸੇ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :-

(ੳ) 'ਲੰਦਨ ਕੀ ਹੈ?' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਲੇਖਕ ਨੇ ਲੰਦਨ ਬਾਰੇ ਕਿਹੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਹਨ?

(ਅ) ਜੰਗਲ-ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਹੈ?

(ੲ) ਲੇਖਕ ਨੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ?

(ਸ) ਪੋਰਟ ਬਲੇਅਰ ਦੀਆਂ ਬੀਚਾਂ ਬਾਰੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੇ?

5+5=10

6. ਕਿਸੇ ਇਕ ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ ਅੰਸ਼ ਦਾ ਸਾਰ ਲਿਖੋ :

(ੳ) ਅਮਰੀਕਨ ਸੱਭਿਅਤਾ

(ਅ) ਰੱਜੀ-ਪੁੱਜੀ ਮਿੱਟੀ

(ੲ) ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੇ ਭਾਰਤ

15

7. ਕਿਸੇ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ -

(ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਟਕਸਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਕਰਾਓ।

- (ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਉਪਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- (ੲ) ਲਿਪੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ? ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- (ਸ) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਉੱਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ? 5+5=10
8. (ੳ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਪੰਜਾਂ ਦਾ ਟਕਸਾਲੀ ਰੂਪ ਲਿਖੋ -
 ਇੱਕ (ਪੋਠੋਹਾਰੀ), ਘਿੰਨਣੀ (ਮੁਲਤਾਨੀ), ਸਲੂਣਾ (ਮਾਝੀ), ਸਾਜਰੇ (ਮਲਵਈ), ਘੇ (ਦੁਆਬੀ),
 ਬਿੱਚ ਮਾਂ (ਪੁਆਧੀ), ਥੋਡਾ (ਮਲਵਈ) ਛੋਕਰੀ (ਪੁਆਧੀ)
- (ਅ) ਕਿਸੇ ਪੰਜ ਟਕਸਾਲੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਖੇ ਉਪਭਾਸ਼ਾਈ ਰੂਪ ਲਿਖੋ :-
 ਸਾਡਾ (ਪੋਠੋਹਾਰੀ), ਦੱਸਣਾ (ਮੁਲਤਾਨੀ), ਰਿਨ੍ਹਿਆ (ਮਾਝੀ), ਸਵੇਰੇ (ਮਲਵਈ),
 ਮਝਲਾ (ਦੁਆਬੀ), ਕਿਸ ਵਿੱਚ (ਪੁਆਧੀ), ਆਵਾਂਗਾ (ਪੋਠੋਹਾਰੀ), ਤੁਸੀਂ (ਪੁਆਧੀ) 5+5=10